श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री (मौनीनगर) संचलित

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade

दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

ता. कागल, जि. कोल्हापूर

♦ वार्षिकांक

स्पंदन

सन २०१७-१८

सांस्कृतिक विभाग (युवा महोत्सव)

मध्यवर्ती युवा महोत्सव - वादविवाद विजेता संघ

मुकनाट्य सादरीकरण

समूहगीत सादरीकरण

लोकनृत्य (कोळीनृत्य) सादरीकरण

लोककला (लावणीनृत्य) सादरीकरण

लघुनाटिका सादरीकरण

पथनाट्य सादरीकरण

मुकनाट्य संघासोबत प्रशिक्षक

दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

विद्यमान पदाधिकारी

मा. आम. के. पी. पाटील
अध्यक्ष, दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. विठ्ठलराव खोराटे
उपाध्यक्ष, दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. आर. डी. देसाई
मानद सचिव, दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

मा. श्री. एस. एस. चौगले
सचिव, दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

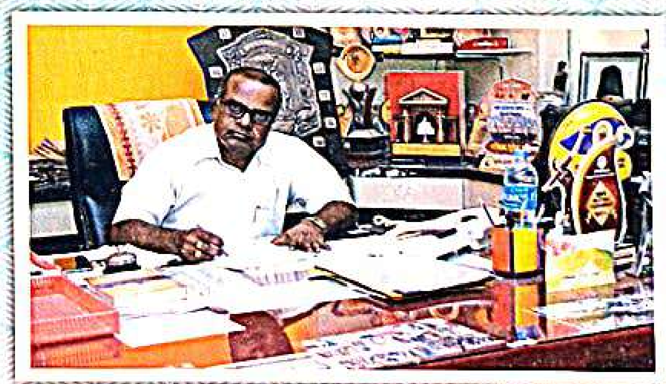

मा. डॉ. आर. एल. राजगोळकर
प्राचार्य, दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

विद्यमान संचालक मंडळ

मा. श्री. ए. वाय. पाटील

मा. श्री. राजेंद्र पाटील

मा. श्री. उमेश भोईटे

मा. श्री. एकनाथ पाटील

मा. श्री. गणपतराव फराकटे

मा. श्री. बाबासाहेब पाटील

मा. श्री. प्रविणसिंह पाटील

मा. श्री. प्रविण भोसले

मा. श्री. मधुकर देसाई

मा. श्री. धोंडीराम मगदूम

मा. श्री. धनाजीराव देसाई

मा. श्री. के. एन. पाटील

मा. श्री. श्रीपती पाटील

मा. श्री. जगदीश पाटील

मा. श्री. अशोक कांबळे

मा. श्री. युवराज वारके

मा. श्री. प्रदीप पाटील

मा. सौ. निताराणी सुर्यवंशी

मा. सौ. अर्चना पाटील

मा. श्री. भिमराव किल्लेदार
(कामगार प्रतिनिधी)

मा. श्री. शिवाजी केसरकर
(कामगार प्रतिनिधी)

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

आमचे गुणवंत-किर्तीवंत

तृतीय वर्ष (कला शाखा)

कु. शुभांगी फराकटे
(प्रथम)

कु. पूजा चौगले
(द्वितीय)

कु. श्रद्धा वर्णे
(तृतीय)

कु. प्रियांका पाटील
(तृतीय)

तृतीय वर्ष (शास्त्र शाखा)

कु. पूजा पाटील
(प्रथम)

कु. सरीता वारके
(द्वितीय)

कु. तेजा पाटील
(तृतीय)

कु. विद्या ढेंगे
(तृतीय)

द्वितीय वर्ष (कला शाखा)

कु. रुपाली पाटील
(प्रथम)

कु. पूजा पाटील
(द्वितीय)

कु. कल्याणी पाटील
(तृतीय)

कु. वैशाली चौगले
(तृतीय)

द्वितीय वर्ष (शास्त्र शाखा)

कु. साक्षी चव्हाण
(प्रथम)

कु. अरुणा फराकटे
(द्वितीय)

कु. स्नेहल चौगले
(तृतीय)

प्रथम वर्ष (कला शाखा)

कु. पुनम पाटील
(प्रथम)

कु. गायत्री मुसळे
(द्वितीय)

प्रदीप चौगले
(तृतीय)

प्रथम वर्ष (शास्त्र शाखा)

कु. पूजा पाटील
(प्रथम)

कु. पुनम पाटील
(द्वितीय)

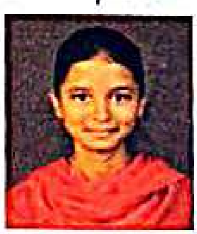

कु. पुनम रेपे
(तृतीय)

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

विद्यापीठ शिष्यवृत्तीधारक

सन २०१६-१७

प्रसाद कातोरे
(प्रथम वर्ष कला)

कु. प्राजक्ता पताडे
(प्रथम वर्ष कला)

कु. सोनाली गोसावी
(प्रथम वर्ष कला)

कु. पूजा कुंभार
(प्रथम वर्ष कला)

कु. रुपाली पाटील
(द्वितीय वर्ष कला)

कु. पूजा पाटील
(द्वितीय वर्ष कला)

विद्यापीठ क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक

विजय खामकर
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
व्हॉलीबॉल स्पर्धा, जबलपूर)

स्वप्निल कांजर
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
व्हॉलीबॉल स्पर्धा, जबलपूर)

साईनाथ पाटील
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
व्हॉलीबॉल स्पर्धा, जबलपूर)

सुशांत पाटील
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
व्हॉलीबॉल स्पर्धा, जबलपूर)

सौरभ किल्लेदार
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
व्हॉलीबॉल स्पर्धा, जबलपूर)

विशाल बाचणकर
(अ. भा. आंतरविद्यापीठ
क्रिकेट स्पर्धा, भोपाळ)

महेश मोगले
शि. वि. आंतर विद्यापीठ
कबड्डी स्पर्धा, कराड
(प्रथम क्रमांक)

रविंद्र तवंदकर
शि. वि. आंतर विद्यापीठ
कबड्डी स्पर्धा, कराड
(तृतीय क्रमांक)

वैभव यादव
अ.भा. आंतरविद्यापीठ
ग्रीकोरोमन कुस्ती स्पर्धेत सहभाग
रोहतक (हरियाना)

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

हार्दिक अभिनंदन

डॉ. नेताजी पाटील
पीएच.डी. (भूगोल)

डॉ. एस. एच. पाटील
पीएच.डी. (संख्याशास्त्र)

प्रा. डॉ. एच. डी. धायगुडे
पीएच.डी. (भौतिकशास्त्र)

प्रा. सचिन पाटील
कॉम्प्युटर सायन्स विभाग
सेट परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा. डॉ. संजय पाटील
उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना
द्वितीय पुरस्कार

प्रा. डॉ. एन. डी. पाटील
शिवाजी विद्यापीठ
विभागीय क्रीडा परिसर
सचिवपदी निवड

प्रा. डॉ. अनिल माने
संत रोहिदास
जीवन गौरव पुरस्कार
(२०१८)

श्री. नामदेव वारके
इंग्रजी विषयात सेट परीक्षा
उत्तीर्ण (एप्रिल २०१७)

श्री. सुधाकर मुसळे
स्पंदन नियतकालिक स्पर्धा
इंग्रजी कवितेस
शि.वि. पारितोषिक

शिवाजी विद्यापीठ विभागीय क्रीडा स्पर्धेचे आयोजन

मैदानी क्रीडा स्पर्धेच्या उद्‌घाटनप्रसंगी कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे

मैदानी क्रीडा स्पर्धेच्या क्रीडा ज्योतीचे स्वागत

मैदानी क्रीडा स्पर्धेच्या बक्षीस वितरणप्रसंगी कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे

कोल्हापूर जिल्हा क्रीडा परिषद कार्यशाळा प्रशासकीय अध्यक्ष मा. अरुण काकडे

विभागीय क्रीडा स्पर्धेची क्षणचित्रे

विविध उपक्रम, व्याख्याने

प्रा. डी. के. शिंदे यांचा सेवानिवृत्ती कार्यक्रम

अग्रणी महाविद्यालय योजना : सहकार व्यवस्थापन

नाविन्यपूर्ण उपक्रम : दूध वाटप ३० डिसेंबर २०१७

उत्कृष्ट एकक म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजना द्वितीय पुरस्कार

राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त निबंध स्पर्धा प्रमाणपत्र वाटप

इंग्रजी निबंध वाचन स्पर्धा प्रमाणपत्र वाटप

सत्कार समारंभात संस्थेचे अध्यक्ष मार्गदर्शन करताना

पारंपरिक वेशभूषा दिन

विविध गुणदर्शन सोहळा

वार्षिक गुणगौरव समारंभात प्रमुख पाहुण्यांचे मार्गदर्शन

वार्षिक गुणगौरव बक्षिस वितरण समारंभ

खाद्य महोत्सव उद्घाटन

खाद्य महोत्सवात सहभागी शिक्षक व विद्यार्थी

साधे शेलापागोटे

संगीत शेलापागोटे

वार्षिक गुणगौरव समारंभप्रसंगी गीतगायन

वार्षिक गुणगौरव समारंभ प्रसंगी बहारदार लावणी

श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री (मौनीनगर) संचलित

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade

दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री

ता. कागल, जि. कोल्हापूर

२५ वा वार्षिकांक

स्पंदन

सन २०१७-१८

संपादक मंडळ

• अध्यक्ष व प्रमुख संपादक •

प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर

• कार्यकारी संपादक •

प्रा. डॉ. संजय पाटील

◆ वार्षिकांक

स्पंदन

सन २०१७-१८

संपादक मंडळ

• अध्यक्ष व प्रमुख संपादक •
प्राचार्य
डॉ. आर. एल. राजगोळकर

• कार्यकारी संपादक •
प्रा. डॉ. संजय पाटील

विभागीय मंडळ

• मराठी विभाग •
प्रा. डॉ. संजय पाटील

• हिंदी विभाग •
प्रा. डॉ. सादिक देसाई

• इंग्रजी विभाग •
प्रा. डॉ. श्रीकृष्ण साळोखे

• विज्ञान विभाग •
प्रा. डॉ. सतिश गंगावणे

• कला विभाग •
श्री. अतुल नगरकर

• मुद्रक •
श्रीपाद ऑफसेट
४६४ ई, व्हिनस कॉर्नर, शाहूपुरी, कोल्हापूर
फोन : (०२३१) २६५८४०१

स्पंदन अंक

प्रकाशन व मालकीसंबंधी माहिती

▮ प्रकाशन स्थळ	:	दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री ता. कागल, जि. कोल्हापूर - ४१६ २०८ फोन : (०२३२५) २५४८२२
▮ प्रकाशन काल	:	वार्षिक
▮ प्रकाशक व प्रमुख संपादक	:	प्राचार्य, डॉ. आर. एल. राजगोळकर
▮ राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
▮ पत्ता	:	दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर - ४१६ २०८
▮ कार्यकारी संपादक	:	प्रा. डॉ. संजय पाटील
▮ राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
▮ पत्ता	:	दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर - ४१६ २०८
▮ मुखपृष्ठ डिझाईन व अक्षरजुळणी	:	तनुष ग्राफीक्स, मार्केट यार्ड, कोल्हापूर
▮ राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
▮ मुखपृष्ठ संकल्पना	:	प्रा. डॉ. संजय पाटील
▮ मुद्रक	:	श्री. आर. डी. पाटील (देवाळेकर)
▮ राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
▮ मुद्रकाचा पत्ता	:	श्रीपाद ऑफसेट ४६४ ई, व्हिनस कॉर्नर, शाहूपुरी, कोल्हापूर फोन : (०२३१) २६५८४०१

मी प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर, दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री असे जाहीर करतो की, वर दिलेले निवेदन माझ्या माहितीप्रमाणे व समजुतीप्रमाणे संपूर्णत: खरे आहे.

प्राचार्य डॉ. आर. एल. रोजगाळकर
(प्रकाशकाची सही)

टीप : या अंकातील लेखात व्यक्त झालेल्या विचारांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

Vision

Educating the minds of people to seek the knowledge, truth and good citizenship for the betterment of society.

Mission

- To assure Quality Higher Education to the stakeholders of the Institution through the sustained efforts of self and external evaluation.

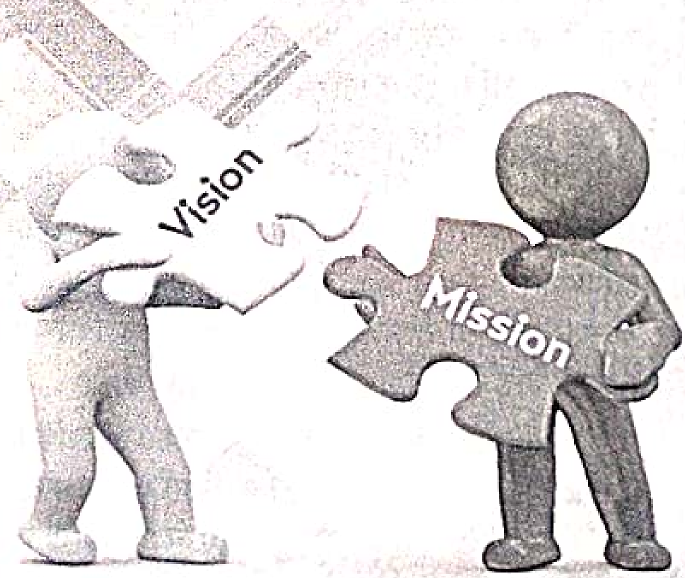

प्राचार्यांचे मनोगत

डॉ. आर. एल. राजगोळकर
प्राचार्य

सप्रेम नमस्कार,

दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री दूधगंगेच्या काठावर डोंगराच्या पायथ्याशी निसर्गरम्य परिसरात वसलेले महाविद्यालय असून चार तालुक्यातील विद्यार्थ्यांची कला व शास्त्र शाखेकडील शैक्षणिक गरज पुरविणारे, शिवाजी विद्यापीठ कक्षेतील दर्जेदार महाविद्यालय म्हणून ओळखले जाते आणि हे नुकत्याच झालेल्या नॅकमार्फत गुणवत्ता चाचणीमध्ये 'बी' ग्रेड (CGPA 2.64) मिळवून सिद्ध केले आहे. १९९० साली स्थापन झालेल्या महाविद्यालयाने रौप्यमहोत्सवी वर्ष ओलांडले. एक चांगले महाविद्यालय म्हणून आमच्या महाविद्यालयाकडे पाहिले जाते आणि हे महाविद्यालयाच्या चालू शैक्षणिक वर्षात झालेल्या विद्यार्थी संख्येच्या वाढीवरून दिसून येते. १०० विद्यार्थी संख्येवरून सुरू झालेले महाविद्यालय आज १४०० विद्यार्थी संख्येवर पोहोचलेले आहे. यापैकी ६०% पेक्षा जास्त म्हणजेच ८०० च्या आसपास विद्यार्थिनींची संख्या असलेली दिसून येते. वाढीव विद्यार्थ्यांची सोय असून अतिरिक्त विनाअनुदानित तुकड्या व विषय वाढविण्यात आले आहेत. स्टॅट व इकॉनॉमिक्स तृतीय वर्षासाठी मान्यता देण्यात आली आहे व ३३ विद्यार्थी बी.एस्सी स्टॅट होतील.

महाविद्यालयामार्फत विविध उपक्रम राबविले जातात. यु.जी.सी. व लीड कॉलेज अंतर्गत शैक्षणिक, सामाजिक, बौद्धिक, वैयक्तिक गुणवत्ता विकास यासाठी आवश्यक विविध कार्यशाळा आयोजल्या जातात. १) Co-operetive Management, २) शारीरिक शिक्षण कार्यशाळा ३) अभ्यासाचे तंत्रज्ञान ४) इंग्रजी वृत्तपत्र वाचन स्पर्धा.

त्याचबरोबर जवळ जवळ विविध महाविद्यालयामध्ये दर्जा व गुणवत्ता असलेले विद्यार्थी येतात. त्याचप्रमाणे आपली गुणवत्ता विकसित करताना दिसतात. ६ वर्षांपूर्वी ६ ते ७ पीएच.डी धारक प्राध्यापक होते ते आज २१ ते २२ च्या आसपास पोहोचलेले आहेत. आणि १० जण पीएच.डी. पूर्ण करण्याच्या मार्गावर आहेत. चालू वर्षी इन्फोसीस ट्रेनिंगसाठी काही प्राध्यापकांची निवड झाली.

महाविद्यालयाकडे जवळ जवळ ७० कॉम्प्युटर्स असून सर्व कॉम्प्युटर्स सर्व्हरमार्फत जोडले गेलेले आहेत. इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून दिलेली आहे. इनफ्लिबीनेट या युजीसी ने पुरविलेले ई-पुस्तके उपलब्ध असलेली सेवा महाविद्यालयात शिक्षक व विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे.

गेल्या ५ वर्षांमध्ये ग्रंथालयातील पुस्तकांच्या संख्येत लक्षणीय वाढ झाली आहे. आणि ती २०,००० ते २२,००० च्या आसपास आहे.

क्रीडा विभाग :

शिवाजी विद्यापीठ झोनल क्रीडा कौन्सिलमार्फत स्पर्धेचे यजमानपद महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागास मिळाले ते यशस्वीपणे पार पाडले. यामध्ये २२ पैकी १२ खेळप्रकाराचे आयोजन महाविद्यालयाने केले. त्यामध्ये १) बास्केटबॉल (स्त्री/पुरुष), २) व्हॉलीबॉल (स्त्री/पुरुष), ३) कब्बड्डी (स्त्री/पुरुष), ४) खो-खो (स्त्री/पुरुष), ५) फुटबॉल ६) स्वीमिंग (स्त्री/पुरुष), ७) ग्रीकोरोमन, ८) रग्बी ९) बेसबॉल इ.

महाविद्यालयाचे क्रीडा संचालक डॉ. एन. डी.

पाटील यांनी शिवाजी विद्यापीठाच्या टीमबरोबर, संघ व्यवस्थापक / मार्गदर्शक म्हणून आंतरविद्यापीठ स्पर्धेमध्ये सहभाग घेतला. महाविद्यालयाचे खेळाडू जिम्नॅशियम, व्हॉलीबॉल, बास्केटबॉल इ. क्रीडाप्रकारात विद्यापीठाच्या संघात सहभागी झाले होते.

सांस्कृतिक विभाग :

सांस्कृतिक विभागाकडील विद्यार्थ्यांची चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये मूकनाट्य, पथनाट्य, समूहगीत, वादविवाद, प्रश्नमंजुषा, लोकनृत्य, भारतीय वाद्यवृंद, लोककला व इंग्रजी, हिंदी, मराठी वकृत्व स्पर्धेत भाग घेतला होता. मध्यवर्तीसाठी मातीकाम, रांगोळी, फोटोग्राफी, स्पॉट पेंटिंग इ. एकूण १८ प्रकारात सहभाग घेतला. जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये वादविवाद स्पर्धेत दुसरा क्रमांक मिळाला. मध्यवर्ती युवा महोत्सवामध्ये वादविवाद स्पर्धेत प्रथम क्रमांक.

शिक्षक दिनामध्ये पूर्ण शैक्षणिक कामकाज विद्यार्थ्यांमार्फत राबविले जाते. सामाजिक, सांस्कृतिक, क्रीडा क्षेत्रातील थोर व्यक्तिंच्या जयंत्या साजऱ्या केल्या जातात. तसेच एन.एस.एस. विद्यार्थ्यांचा गट वाळवे खुर्द, ता. कागल या गावी 'विशेष श्रमसंस्कार' शिबिरामार्फत दाखल होऊन समाजसेवा, समाजप्रबोधन याकरिता कार्यरत होता. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या महाविद्यालयाच्या एककाला शिवाजी विद्यापीठाचा द्वितीय क्रमांक मिळाला, तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेचे प्रकल्प अधिकारी डॉ. संजय पाटील यांनाही शिवाजी विद्यापीठाचा प्रकल्प अधिकारी म्हणून द्वितीय क्रमांक मिळाला.

शिक्षकांनी शैक्षणिक वर्षामध्ये १०० च्या आसपास लेख प्रसिद्ध केलेले आहेत. महाविद्यालयाचे प्राध्यापकांचे एम.पी.एस्सी. व विद्यापीठ परीक्षेतील योगदान मोठे आहे.

महाविद्यालयाकडील सर्व लॅबोरेटरीज सदृढ व सुसज्ज झाल्या असून महाविद्यालयाकडे जवळ जवळ ८ एलसीडी प्रोजेक्ट, ८० कॉम्प्युटर्स, ६ लॅपटॉप इत्यादी साहित्य आहे. पूर्ण इमारत सी.सी. टीव्ही.च्या संरक्षणाखाली सुरक्षित करण्यात आलेली आहे. यु.जी. सी. अनुदानातून महिला वसतिगृह उपलब्ध झाले आहे.

स्पर्धा परीक्षा विभागामार्फत राज्य स्पर्धा व केंद्रशासन स्पर्धा परीक्षेसाठी मार्गदर्शन केले जाते. बऱ्याच विद्यार्थ्यांनी यश संपादन केलेले आहे. महाविद्यालयातील विद्यार्थी पोलीस व सैन्य सेवेत मोठ्या प्रमाणात भरती झालेले आहेत व कार्यरत आहेत.

या महाविद्यालयाची यशस्वी वाटचाल चाललेली असून विद्यापीठ अनुदान आयोग केंद्र सरकार, राज्य सरकार यांचे आर्थिक पाठबळ मोलाचे आहे. भागातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गरजा पूर्ण करण्यास महाविद्यालय सक्षम आहे.

महाविद्यालयाच्या वरील सर्व यशामध्ये संस्थेचे अध्यक्ष मा. आम. के. पी. पाटीलसो, उपाध्यक्ष मा. विठ्ठलराव खोराटेसो, कार्यकारी संचालक आर. डी. देसाई, सचिव एस. एस. चौगले, सर्व संचालक मंडळ, प्राध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी, भागातील नागरिक, विद्यार्थी यांचा मोठा वाटा आहे.

डॉ. आर. एल. राजगोळकर
प्राचार्य

संपादकीय...

प्रा. डॉ. संजय पाटील
कार्यकारी संपादक

सप्रेम नमस्कार,

२५ वा वार्षिक अंक 'स्पंदन' आपल्या हाती देताना मला अतिशय आनंद होत आहे. दूधगंगा-वेदगंगा सहकारी साखर कारखान्याच्या सभासद शेतकरी मुलांना उच्च शिक्षण परिसरातच मिळावे या उदात्त हेतूने महाविद्यालयाची सुरुवात १९९० साली झाली. आज असंख्य विद्यार्थी सामाजिक, राजकीय आणि प्रशासकीय क्षेत्रात दूधसाखरचे नाव उज्ज्वल करीत आहेत. महाविद्यालयाचे अनेक विद्यार्थी देशात तसेच विदेशातही मोठ्या पदावर कार्यरत आहेत.

महाविद्यालयाच्या प्रौढत्व आणि प्रगल्भतेबरोबर विद्यार्थीही प्रगल्भ होत आहे याची जाणीव त्यांच्या लेखनातून होत आहे. तारुण्याच्या नवथर प्रेमापेक्षा राष्ट्रप्रेम, ऐतिहासिक, राष्ट्रीय महापुरुषांवर, सामाजिक चळवळींवर, प्रश्नांवर, स्त्रियांकडे मानवतेने पाहाण्याच्या दृष्टिकोनातून ते मानवी मनाच्या गुंतागुंतीच्या विषयावर विद्यार्थी लिहितात याचा मला सार्थ अभिमान वाटतो. प्रसारमाध्यमांच्या प्रचंड मान्यातही आमचा विद्यार्थी अभ्यासाबरोबर इतरही वाचन करतो, चिंतन आणि मनन करतो याचेच हे प्रतीक आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी हे एक व्यासपीठ आहे. त्याला भरभरुन प्रतिसाद मिळाला. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य लेखनाला वाव मिळावा या हेतूने 'स्पंदन' अंकाचे प्रकाशन होते. 'स्पंदन'साठी विद्यार्थ्यांनी विपुल प्रमाणात साहित्य लेखन केले. मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषेमधील लेख, कविता व चित्रकला इत्यादी क्षेत्रामध्ये विद्यार्थ्यांनी केलेल्या प्रयत्नाचे कौतुक करावेसे वाटते.

आमच्या मातृसंस्थेचे अध्यक्ष मा. आम. के. पी. पाटीलसो, उपाध्यक्ष श्री. विठ्ठलराव खोराटेसो, कार्यकारी संचालक मा. आर. डी. पाटील, सचिव मा. एस. एस. चौगले, सर्व संचालक मंडळ यांची प्रेरणा व सहकार्य नेहमी आमच्या सोबत असते. मा. प्राचार्यांचे मार्गदर्शन, संपादक मंडळ, सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सहकारी, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी आणि श्रीपाद ऑफसेटचे मालक श्री. आर. डी. पाटील व त्यांचे सर्व सहकारी यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्यामुळेच मी हा अंक आपल्या हाती देत आहे. या सर्वांचे मी मन:पूर्वक आभार मानतो. हा अंक महाविद्यालयाच्या गुणवत्तेत वाढ करेल अशी आशा मी बाळगतो. या अंकातील त्रुटी फक्त माझ्या व चांगल्या गोष्टी सर्वांच्या. धन्यवाद!

आता थोडेसे मुखपृष्ठाविषयी...

पर्यावरणाचा प्रश्न आज जगभर भेडसावत आहे. पाणी, वायू आणि नैसर्गिक साधनसंपत्तीला मानवाकडून मोठा धोका पोहोचतो आहे. प्रदुषण एवढे वाढले आहे की, एकही गोष्ट नैसर्गिक मिळत नाही. निसर्गातील प्रत्येक घटकांवर मानवनिर्मित प्रदुषणाचा विळखा पडला आहे. म्हणून तर भारत सरकारने प्लास्टिक बंदी सुरू केली. नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे संरक्षण आणि संवर्धन केले नाही तर मानवजातच नष्ट होण्याच्या मार्गावर आहे. म्हणून आपण सर्वांनी 'वसुंधरा वाचवूया' या ब्रिदवाक्याची अंमलबजावणी करुया. 'स्वच्छ भारत-सुंदर भारत' या लोकचळवळीत सहभाग नोंदवूया.

मराठी विभाग

''लाभले आम्हांस भाग्य बोलतो मराठी
जाहलो खरेच धन्य ऐकतो मराठी
धर्म, पंथ, जात एक जाण तो मराठी
एवढ्या जगात माय मानतो मराठी''

- सुरेश भट

विभागीय संपादक

प्रा. डॉ. संजय पाटील

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

- प्रेम करा पण निखळ .... विशाल साताप्पा पाटील
- तो आणि ती .... कु. अंकिता आप्पासो मेंगाणे
- एक विचार .... आनंदा भगवान कुंभार
- कुठल्या हिशेबात मर्द बनता? .... ओंकार कृष्णात सूर्यवंशी
- सकारात्मक बना .... निवास नामदेव जाधव
- मनाची गोष्ट .... विनायक वसंत आळवेकर
- शैक्षणिक सहल : रायगड एक प्रवास .... अजय पांडुरंग पाटील

पद्य विभाग

- छत्रीशी मैत्री .... कु. रूपाली राजेंद्र माने
- प्रेम हे .... धनाजी रामराव भालेक
- नातं... .... संभाजी हळवे
- शिवतंत्र .... श्रीधर कुंभार
- अव्यक्त प्रेम .... आकाश रमेश कांबळे
- पाऊस श्रावणाचा .... कु. पुनम धोंडीराम पाटील
- फक्त तुझ्यासाठी .... सागर विश्वास देसाई
- लेक्चरमधली ती .... श्रीरंग शिवाजी बाणे
- उडावे पक्ष्यांप्रमाणे .... कु. अर्चना तानाजी खोत
- बालवधू .... सौरभ ज्ञानदेव एरुडकर
- स्वप्न .... कु. अस्मिता जयसिंग पाटील
- जय शिवाजी .... कु. दिपाली पांडुरंग पाटील
- उणीव .... रोहन अशोक मोंड
- माझा भारत महान .... कु. प्रियांका गजानन तेली
- ध्येय .... कु. पुजा विलास पालकर
- आठवण .... कु. प्रियांका विलास फडतारे
- आकाशगंगा .... कु. प्राजक्ता बाजीराव पाटील
- प्रेमपूर्ण संस्कार केंद्र .... कु. आरती नामदेव मांडे
- महाविद्यालयाचे दिवस .... मयूर शिरोडकर
- अभ्यासक्रम जरा जास्तच आहे .... योगेश जाधव
- सुंदर जीवन .... आकाश बळवंत राणे
- मैत्री .... कु. राजश्री श्रीकांत पाटील
- कॉलेजचे दिवस .... विक्रम देसाई
- गर्दीत आहे मी... .... कु. मेघा चौगले
- माणसा माणूस हो .... कु. गायत्री रवींद्र मुसळे
- प्रेम .... किरण दिलीप गुरव
- खटला .... कु. अमृता पाटील
- महाविद्यालयीन जीवन .... किरण हिंदुराव शिंदे

प्रेम करा पण निखळ

विशाल साताप्पा पाटील
बी.ए. भाग १

उमलतं वय म्हणजे आयुष्याचा सर्वांत स्वप्नाळू आणि स्वच्छंदी असा काळ. मग या वयातलं स्वप्न म्हटलं की 'स्वप्नात राजकुमारच असतो, पूर्वीही असायचा, फक्त हा राजकुमार 'पांढऱ्या शुभ्र' घोड्यावरून यायचा, आता तो बुलेटवरून येतो, इतकाच काय तो फरक.' गंमत म्हणजे हा राजकुमार कोणत्याही रूपात भेटतो; वर्गमित्र, शिक्षक, नातेवाईक, अगदी पेपरवाला, दुधवालासुद्धा आवडू शकतो. एक अनामिक हुरहुर, ओढ निर्माण होते. आयुष्य रंगीत दिसू लागते. कविता सुचू लागतात. अभ्यासात मन लागत नाही. मित्रमंडळी परकी वाटायला लागतात. भावनांनी बुद्धीचा ताबा घेतलेला असतो. यालाच 'इंटेलेजिन्स इज हायर्जेक बाय हार्मो न्स' असे आम्ही म्हणतो. त्यामुळे लहानपणापासून जिवापाड जपणारे आई-वडीलही शत्रू वाटायला लागतात. 'कुठे गेली होतीस? कोणाबरोबर बोलत होतीस?' असा विचारणारा भाऊ तर व्हिलनच झालेला असतो. या सगळ्यात भर पडते ते दूरदर्शन आणि प्रसारमाध्यमांची. तिथे प्यार-इश्क-मोहब्बत रात्रंदिवस चालू असते. देखणे हिरो, मादक ललना, पाऊस, संगीत, मिठी, चुंबन हे सगळे बघून प्रेमाच्या चुकीच्या संकल्पना मनात रुजत जातात. मग 'अगर तुम मिल जाओ जमाना छोड देंगे हम' असे म्हणत शारीरिक संबंध निर्माण होतात, तर कधी कधी दोन चार महिन्यांच्या ओळखीच्या कुणाबरोबर पळून जाण्याइतपत मजल जाते. मुळातच या वयात निर्माण होणाऱ्या भावना म्हणजे प्रेमाच्या गोंडस नावाखाली लपलेले आकर्षण असते, जे नैसर्गिक असले तरी फार काळ टिकत नाही. म्हणून तर लग्नाआधी एकमेकांचे जीव की प्राण असणारे 'लवबर्डस्' लग्नानंतर वर्षभरात एकमेकांचे जीव घ्यायला उठतात. होते काय, एकदा आकर्षणाचा भर ओसरला की एकमेकांचे दोष दिसायला लागतात. अगदी आपणच प्रेम केलेली व्यक्ति हीच का असा प्रश्न पडतो? मग आरोप-प्रत्यारोप सुरू होतात. तुटलेली नाती, सुटलेले शिक्षण आणि अधांतरी भविष्य अशी दयनीय अवस्था होऊन जाते.

या सगळ्याचे तात्पर्य असे की, या वयात निर्माण होणाऱ्या या भावनेला महत्त्व न देता उत्तम 'ज्ञानसंपादन, शरीरसंवर्धन, विपुल वाचन, भटंकती' यामध्ये मन गुंतवले की अशा भावना आपल्याला

विचलित करत नाहीत.

काहीजण तर सर व त्यांच्या संबंधातील व्यक्तींना विचारतात की, सर 'प्रेम करणे गुन्हा आहे का?' एवढेच नाही तर प्रेम ठरवून होत नाही ते आपोआप होते. असेही ज्ञान देतात. खरेतर प्रेम ही आयुष्यातील सर्वांत सुंदर अनुभूती असते. जी शब्दांत मांडता येत नाही. प्रेम करण्यात अथवा होण्यात काहीच गुन्हा नाही; पण एका सुखी सहजीवनासाठी जोडीदारामध्ये जी गुणवत्ता लागते ती ओळखण्याची समज या वयात नसते. शरीर आणि मन दोन्ही अपरिपक्व असतात. विचारांची बैठक पक्की नसते. भविष्याची निश्चिती नसते. त्यामुळे या वयात भावनेच्या भरात घेतलेले निर्णय हमखास चुकतात. पाश्चात्य देशातच या वयातले आकर्षण नैसर्गिक समजून, त्यावर कोणतीच बंधने घातली जात नाहीत. मग अगदी १३-१४ व्या वर्षापासून लैंगिक सुख उपभोगले जाते. वयाच्या विशीपर्यंत केवळ सेक्सच नाही तर स्मोकिंग, ड्रिंक्स, ड्रग्ज हे सगळे उपभोगून झालेले असते. बाकी काही शिल्लकच राहिलेले नसल्यामुळे उरते ती फक्त विकृती. त्यातूनही प्रेम ाच्या तरल, सुंदर भावना ही मुलं कधीच अनुभव शकत नाहीत.

मात्र या सगळ्याचा अर्थ असा नव्हे की, मुलांशी मैत्रीच करू नये, त्यांचा सहवास टाळावा, 'उलट मुलांशी निखळ मैत्री हा आयुष्यातला सुंदर अनुभव असतो.' त्यांचे विचार, त्यांचे दृष्टिकोन आयुष्यातला नवा आयाम देतो. जगाकडे नव्या नजरेने पाहायला शिकवतात. अशा मैत्रीमध्ये प्रेमही निर्माण होऊ शकते. कधी कधी शारीरिक ओढ निर्माण होऊ शकते. पण वैचारिक परिपक्वता असेल तर, कुठे थांबायचे कळत असेल तर असे प्रेम आयुष्य फुलवून जाते. हे प्रेम चारचौघांत मानाने मिरवता येते. इथे काही लपवाछपवी नसते. कुणाला मिळवण्याचा अट्टाहास नसतो. त्यामुळे गमवण्याची भीती नसते. हवी असणारी व्यक्ति नाही मिळाली म्हणून सूडभावना नसते. अथवा उद्ध्वस्त होणेही नसते. उलट अशा प्रेमाने मने जुळालेली असतात. त्यामुळे भेटीगाठीची सुद्धा गरज नसते. गंमत म्हणजे असे प्रेम आयुष्याच्या कोणत्याही टप्प्यावर होऊ शकते. त्याला वय, जात, धर्म एवढेच नाहीतर प्रोफेशन, मारायला स्टेटस अशा कोणत्याच गोष्टी मॅटर करत नाहीत.

'अत्तराच्या कुपीतून सुगंध दरवळावा तसे...
प्रेम चिरंतन साथ देते आणि..
आयुष्य दरवळून जाते...'

◆◆

तो आणि 'ती'

कु. अंकिता आप्पासो मेंगाणे
बी.एस्सी भाग ३

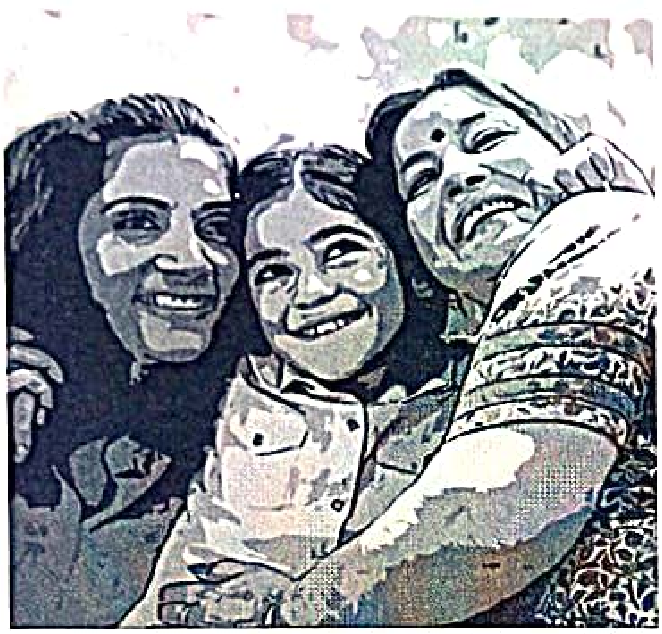

आदरणीय समस्त स्त्रियांनो,

ती... तो... आणि तिची मासिक पाळी...!

सगळ्या विश्वाची निर्मिती कुणी केली...?

तर उत्तर येते... 'देवाने'

मग पुरुष कुणी निर्माण केले...?

देवाने...

स्त्रिया कुणी निर्माण केल्या?

देवाने...?

मग स्त्री ची मासिक पाळी कुणी निर्माण केली..?

देवानेच ना...?

जर देवाला मासिक पाळी आवडत नाही तर मग त्याने ती स्त्रीला दिलीय कशाला...?

मासिक पाळी म्हणजे काय...? गर्भधारणा न झाल्याने शरीरातून बाहेर टाकली जाणारी गर्भाची अंतत्वचा...!

आता मासिक पाळीत जे रक्त बाहेर पडते ते अशुद्ध असते असा एक गैरसमज आहे किंवा या काळात स्त्रिया Nagative Energy बाहेर टाकत असतात, असा एक फालतू गैरसमज आहे. ज्या ठिकाणी बाळाचे ९ महिने ९ दिवस संगोपन होणारे त्या जागी शरीरात चांगलेच रक्त असेल ना? की अशुद्ध असेल?

झाडाला फूल येते मग त्या फुलाचे फळ होते आपण झाडाची फुले देवाला घालतो, कारण देवांना फुले आवडतात. मग मासिक पाळी हे जर 'फूल' असेल तर गर्भधारणा हे 'फळ' झाले.

देवाला झाडाचे फूल चालते मग मासिक पाळी का चालत नाही?

मासिक पाळी आलेल्या बाईचा साधा स्पर्श चालत नाही. मुळात प्रश्न जो आहे ना तो पुरुषी मानसिकतेत आहे. तिच्यावर हक्क गाजवला पाहिजे या पुरुषी अहंकाराचा आहे आणि त्या पेक्षा सर्वांत जास्त स्वत: स्त्रीच्या मानसिक गुलामगिरीत आहे.

या गोष्टीकडे आपण कधी उघड्या आणि वैज्ञानिक दृष्टीने पाहिलेलेच नाही!

मासिक पाळी ही बाईची कमजोरी नसून निसर्गाने बाईला दिलेली ही जास्तीची शक्ती आहे

की जी तिला आई बनण्याचे सुख बहाल करते.

आणि कोण आहेत ही फालतू जनावरे जी सांगतात, 'बाईला मासिक पाळीत मंदिरात प्रवेश नाही म्हणून.' हे तर फार कमी. मासिक पाळीच्या वेळी घरातूनच स्त्रीला खूप हिन वागणूक दिली जाते. जेवणाची भांडी वेगळी, अंथरुण-पांघरून वेगळे, तिने साधे पाण्याच्या भांड्यालाही हात लावायचा नाही. बाळ जर आईजवळ गेले तरी त्या बाळाच्या अंगावर देवाऱ्यातील पाणी मारायचे आणि जवळ घ्यायचे. घराच्या मधल्या अंधाऱ्या खोलीत (जिथे तिचा घरातल्यांशी जास्त संबंध येत नाही) बसायचे.

स्त्रीचे गर्भाशय म्हणजे वाटले काय तुम्हाला? कोण ही जनावरे की जी सांगतात १०-१० मुले जन्माला घाला! बाळंतपण म्हणजे स्त्रीचा पुर्नजन्म असतो.

अरे, एका बाळंतपणात बाईची काय हालत होते ना ते आधी तुमच्या आईला जाऊन विचारा.

पोटात ९ महिने ९ दिवस आणखी एक जीव वाढवायचा, त्याला जन्म द्यायचा, त्याचे संगोपन करायचे आणि एवढे सगळे करून मुलाच्या नावात आईचा साधा उल्लेखही नाही.

मुळात गडबड आहे ना ती इथल्या सडक्या मेंदूत आहे. प्रश्न आहे तो स्त्रीला केवळ भोगवस्तू म्हणून पाहणाऱ्या इथल्या घाणेरड्या पुरुषी मानसिकतेचा.

आणि जास्त गडबड आहे ती 'तिच्यातच' आहे, कारण तीच स्वतःला समजून घेत नाही. ती कुटुंबाच्या भल्यातच इतकी गुंतते की तिला या गोष्टींवर साधा विचार करायलाही फुरसत नाही. हे सगळे चालू आहे ते 'ती' गप्प आहे, ती विद्रोह करत नाही, ती मुकाट्याने सहन करते, म्हणून... आणि... म्हणूनच!!!

गरज आहे तिला विद्रोह करण्याची.

इथल्या दांभिक वास्तवाविरुद्ध

इथल्या सडक्या पुरुषी मानसिकतेविरुद्ध

इथल्या धर्माच्या अवडंबाविरुद्ध

आणि गरज आहे त्याने...

तिला समजून घेण्याची...

तिच्या मासिक पाळीला समजून घेण्याची...

तिच्या भावभावनांना समजून घेण्याची...

आणि या विद्रोहात तितक्याच हळूवारपणे 'तिला' मदत करण्याची...!

आपण महाविद्यालयात विद्यार्थी-विद्यार्थिनी रोज आपल्या इकडे-तिकडे मासिक पाळीमुळे ओशाळलेली स्त्री बघतो, पण कोणीच तिचा विचार करत नाही, आपण किमान आपल्या आईला-बहिणीला यातून बाहेर आणून तिला स्वतंत्र्य दिले तर सर्वांचे मत बदलेल... अंधश्रद्धा थोडी कमी होईल. हाच हा लेख लिहिण्याबद्दलचा माझा उद्देश आहे.

मित्रांनो,

विचार तर कराल..?

आणि माझा शेवटचा प्रश्न सर्वांना...

स्त्रीच्या स्पर्शाने विटाळणारा देव गाईच्या मुत्राने कसा काय शुद्ध होतो?

◆◆

एक विचार

आनंदा भगवान कुंभार
बी.ए. भाग ३

आयुष्यात विचित्र घटना का घडत असतात? मनुष्याच्या जीवनात या घटना का घडत असाव्यात? याचे कारण काय असावे? जीवनात विचित्र विचार का येत असावेत? यापेक्षा चांगलेही विचार मनामध्ये येतात. जीवन जगत असताना सर्व गोष्टीचा विचार करावा लागतो. काही घटना जीवनाला आकार देऊन जातात, तर काही घटना आपले जीवन विस्कळीत करून जातात. मनुष्यच या सर्व घटना घडवत असतो का? हे जीवन आहे, या जीवनात काय करायचे आणि त्या ध्येयापर्यंत आम्ही पोहोचू शकेल का? माणूस कितीजरी मोठा असला तरी शेवटी हा मातीतच प्राण सोडतो. ज्यावेळी आपल्याला सुट्टी हवी असते त्यावेळी आपल्याला सुट्टी मिळत नाही. ज्यावेळी आपल्याला सुट्टी नको असते त्यावेळी सुट्टी मिळते. लहानपणी खूप सुट्ट्या हव्या होत्या, त्यावेळी शाळेला सुट्टी मिळत नव्हती. लहानपणी सकाळची शाळा असावी असे वाटत होते. पण आता मोठे झालो आहे. दररोज सकाळचे कॉलेजला जायचे, दिवसभर घरात. पण आता असे वाटते की दिवसभर कॉलेज असावे. आयुष्य कसे आहे हे प्रत्येकजण आपल्या अनुभवातून शोधतो. या आयुष्याला आकार देणारे कोणीतरी पाहिजे. विद्यार्थिनीला/विद्यार्थ्याला घडविण्यासाठी मार्गदर्शक शिक्षक, शिक्षिका ही असतेच. जसे लहानपणी आपल्या मुलाला, मुलीला आई-वडील घडवतात, तसेच प्रत्येक विद्यार्थ्याला, विद्यार्थिनीला शिक्षक, शिक्षिका हे घडवत असतात. मला असे वाटते की आयुष्याचे चार रस्ते आहेत.

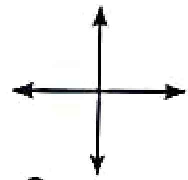

पहिला रस्ता जो आहे, तो आपल्या करिअर, ध्येयापर्यंत पोहोचवणारा आहे.

दुसरा रस्ता जो आहे, तो इकडे आड तिकडे विहीर असा आहे.

तिसरा रस्ता जो आहे, तो काट्याचा म्हणजे त्या रस्त्यामध्ये काटेच आहेत.

चौथा रस्ता जो आहे, तो म्हणजे आपल्याला ध्येयापासून दूर करणारा आहे.

या चारी रस्त्यांपैकी आपण एका रस्त्याने आपल्याला जायला सांगणारे ते म्हणजे आई-वडील, गुरू, आपले मित्र-मैत्रिणी इतर आपले सहकारी. आई-वडील, गुरू हे आपल्याला पहिल्या रस्त्याने जायला सांगतात, पण आपण त्यांचे ऐकत नाही. नंतर आयुष्यात आपण काही करू शकलो नाही. म्हणून आपण आपल्याला दोष देत बसतो. जर मी आई-वडिलांनी, गुरूंनी जो रस्ता सांगितला होता त्या रस्त्याने गेलो असतो तर मी आयुष्यात काहीतरी करून दाखवले असते. मी माझ्या आई-वडील, गुरुंनी जो रस्ता सांगितला त्या रस्त्याने गेलो असतो तर माझे ध्येय पूर्ण झाले म्हणून त्यांचे आशीर्वाद घेतो. प्रत्येक आई-वडील म्हणतात की माझा

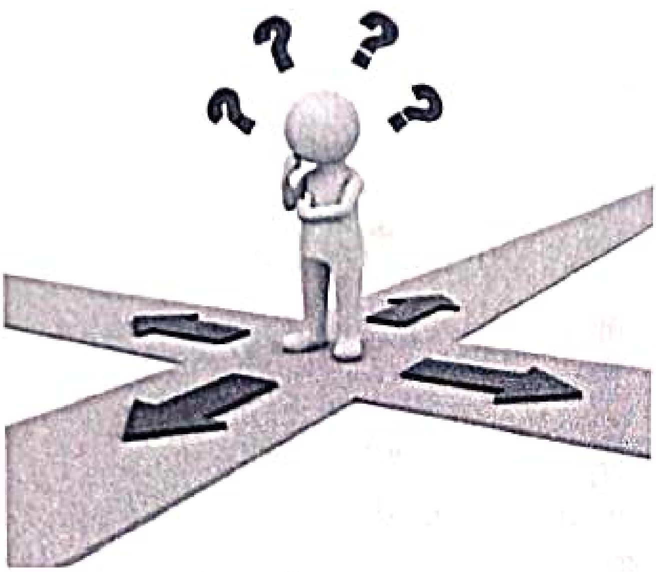

मुलगा मुलगी चांगल्या नोकरीला लागावीत. गुरूसुद्धा म्हणतात माझे सर्व विद्यार्थी-विद्यार्थिनी चांगल्या नोकरीला लागावेत.

आपले तरुण वय आहे. हे वय आपण शिक्षणात आपल्या करिअरमध्ये खर्च केले पाहिजे. आपण जर वेळेत सावरलो तर आपले करिअर घडवू शकतो. आपण आता जर परिश्रम, कष्ट केले तर पुढे आपण सुखी समृद्ध जीवन जगू. जर आपण आता टवाळक्या करत, भांडणे करत मोकळे हिंडलो तर आपले करिअर घडणार नाही. आपल्या मित्राने चारचाकी गाडी घेतली, चांगले करिअर घडविले हे आपण बघतच बसू. तेव्हा आपण विचार करतो की महाविद्यालयीन शिक्षण घेताना भांडण करत, टवाळक्या करत, मोकळे हिंडलो नसतो तर आज आपले करिअर घडवू शकलो असतो. सध्या आपले तरुण वय हे करिअर घडवायचे आहे. आपण शेतामध्ये चांगले बी पेरले तर चांगले पिक येते. कीडके बी पेरले तर पिक चांगले येत नाही. आंब्याच्या टोपलीमध्ये जर एक आंबा किडलेला असेल तर टोपलीमधील सर्व आंबे बाद होतात. आपण खूप अभ्यास केला पाहिजे. आपण परीक्षेच्या आदल्या दिवशी अभ्यास करतो आणि परीक्षेमध्ये नापास होतो. जो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी परीक्षेपूर्वीच सर्व अभ्यास पूर्ण करतात ते परीक्षेमध्ये चांगल्या मार्कांनी पास होतात.

उदा. शेतामध्ये शेतकऱ्याने खूप कष्ट केले तर तो सुखाची भाकरी खातो. जर शेतकऱ्याने शेतामध्ये कष्ट केले नाही तर तो सुखाची भाकरी खाऊ शकणार नाही.

आपले महाविद्यालयीन जीवन हे खूप कष्ट करायचे आहे. अभ्यास करायचे आहे. स्पर्धेमध्ये भाग घ्यायचा आहे. विविध उपक्रमामध्ये महाविद्यालयीन कार्यक्रमामध्ये भाग घ्यायचा आहे. जो जागेल तो जिंकेल, जो झोपेल तो संपेल. स्वामी विवेकानंद म्हणतात, उठा 'युवकांनो जागे व्हा.' आपल्याला योग्य मार्गदर्शन जे देतात ते म्हणजे आपले आई-वडील, शिक्षक. आपले चांगले मित्र-मैत्रीणीही योग्य मार्गदर्शन देतात. आई-वडील आपल्याला म्हणतात की, आमच्यासारखे कष्टाचे जीवन जगू नका. चांगली नोकरी करा. आई-वडिलांची इच्छा असते, आपण ती इच्छा पूर्ण केली पाहिजे. म्हणून आताच वेळ आहे करिअर घडवण्याची. आपण प्रामाणिकपणे महाविद्यालयीन शिक्षण घेतले पाहिजे. तर आपण आपले करिअर घडवू शकतो. मनुष्याचे चारित्र्य व जीवन चांगले असेल तर आपले जीवन सुखी, समृद्ध जीवन जगू. लाथ मारेल तिथे पाणी काढण्याची क्षमता ही तरुण वयातच असते. जीवनात काहीतरी करून दाखवण्याचे आहे हे तरुण वयातच शक्य असते. नंतर वेळ गेली की आपण स्वतःला दोष देतो. पाण्याचा एक थेंब जर हातामध्ये असेल तर तो थेंब हातातून पडून मातीमध्ये झिरपतो. तोच पाण्याचा एक थेंब

शिंपलीमध्ये जाऊन पडला की त्याचा मोती तयार होतो. जसे की शिल्पकार दगडाची मूर्ती बनवतो. त्या दगडाला छन्नी-हातोड्याने आकार देतो पण त्या दगडामध्ये टाकीचे घाव सोसल्याची क्षमता असेल त्याची मूर्ती तयार होते. जर टाकीचे घाव सोसण्याची क्षमता नसेल तर त्याची मूर्ती बनत नाही. तसेच आपल्या जीवनाचे आहे. आपल्याला घडविणारे लोकही आहेत व काही प्रमाणात बिघडविणारे लोकही आहेत. यातील आपण ऐकायचे हे आपण ठरवायचे.

आई-वडील, गुरू आपल्याला योग्य मार्ग दाखवतात. दगड छन्नी हातोड्याचे घाव सोसतो, तसे आपण शिक्षण घेण्याची, अभ्यास करण्याची क्षमता ठेवली पाहिजे. तर आपण जीवनात ध्येय पूर्ण करू शकू व पदही मिळवू शकू. प्रत्येकाच्या आई-वडिलांना वाटते की माझा-माझी मुलगा-मुलगी आपल्याही पुढे जावे. चांगले जीवन जगावे. आपण त्यांच्या अपेक्षा पूर्ण केल्या पाहिजेत. आपले आई-वडील शिक्षणाच्या बाबतीत आपल्याला काहीही कमी पडू देत नाहीत. म्हणून आपण कुठे कमी पडलो हे शोधले पाहिजे. हे वय आहे शिकण्याचे. आपण चांगले शिक्षण घेतले पाहिजे. शिकण्याचे वय निघून गेले तर परत शिक्षण घेता येत नाही. म्हणून आपण असे पद किंवा नोकरी करा की आपल्या आई-वडिलांना मुलाचा, मुलगीचा अभिमान वाटला पाहिजे. गुरूंनासुद्धा आपल्या विद्यार्थ्यांचा, विद्यार्थिनीचा अभिमान वाटला पाहिजे. आपण दिवसभरात काय केले हे आपण लिहून काढले पाहिजे. म्हणजे आपण काय काय केले ते समजते व काही त्रुटी असल्यास त्या दूर केल्या पाहिजेत.

◆◆

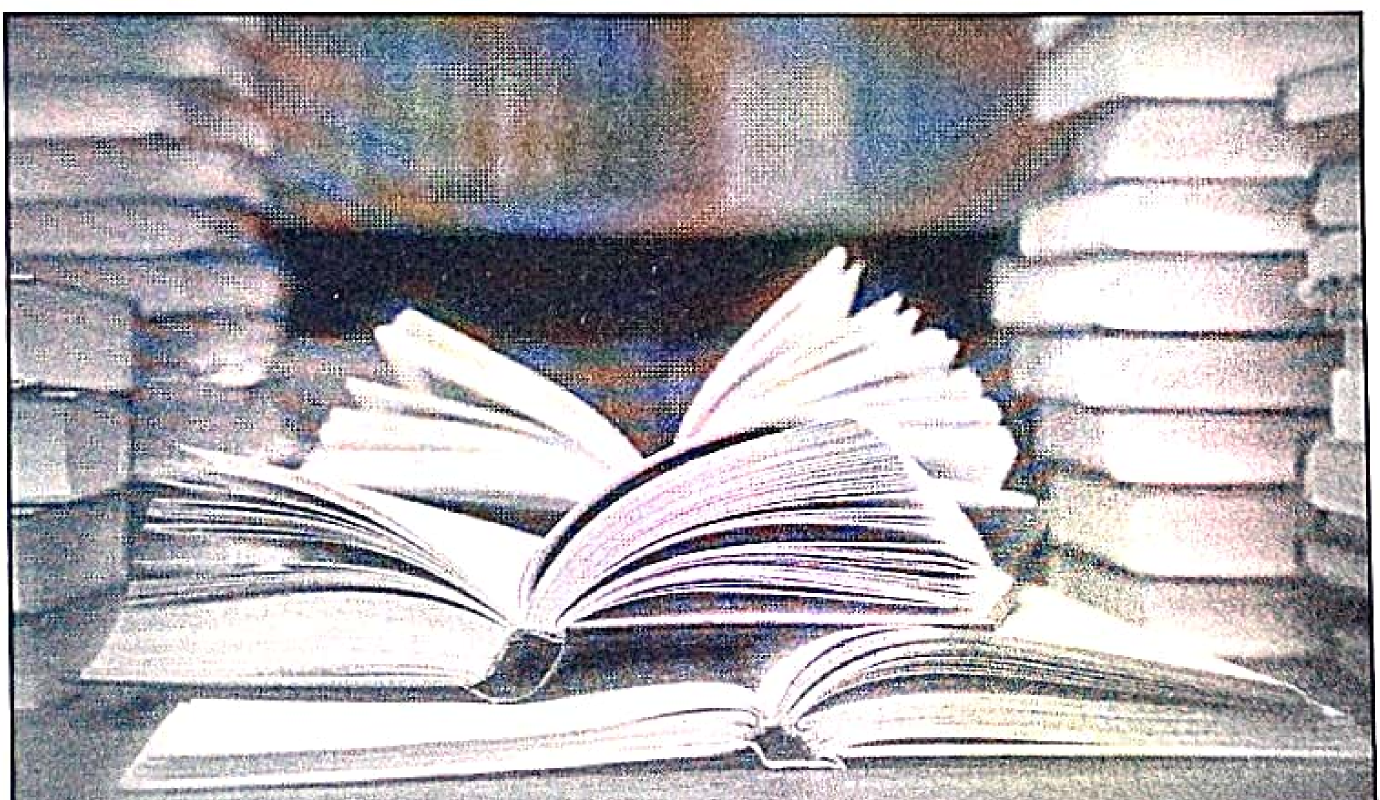

कुठल्या हिशोबात मर्द बनता?

ओंकार कृष्णात सूर्यवंशी
बी.ए. भाग ३

सुट्टी संपली, कॉलेज सुरू होणार. मित्र परत भेटतील. त्यात ती पण दिसेल...

चोरून चोरून तिच्यावर नजर जाते, तिने तुम्हाला परतून पहावेसे वाटते. असे तुमच्या ग्रुम सारखे शेकडो यंगस्टर्स आणि त्यांच्या शेकडोंनी क्रश तुम्हा ह्दयातल्या कोट्यावधी धडधडी त्यातील एक आकडा कमी झाला.

एका अनोळखी मुलाच्या तावडीत एक मुलगी सापडली. तिने अरेला का रे करायची हिंमत दाखवली. तिला काय मिळाले? बेशुद्ध होईपर्यंत मार आणि ब्लेडचे वार. हे घडताना डझनांनी लोक हजर होते, पण कुणीच आले नाही. त्या मुलीच्या जखमा भरून निघतील पण मुख्य म्हणजे ती या धक्क्यातून बरी होईल का?

ती चारचौघात बिनधास्त चालेल का?

ती अनोळखी लोकांना विश्वासाने सहज पाहू शकेल का?

कोण असतात हे रोडरोमिओ? कुठून येतात? आणि सगळेच रोमिओ या टोकाला का जातात? काही असतात गुपचुप पाहणारे, समोरचीला लक्षात येईपर्यंत डोळ्यांनी टोचणारे. पण ती ओरडून सांगणार कुणाला? पुरावा देणार कशाचा?

तो रोमिओही कधी कॉलेजात होता. त्याचाही तुमच्यासारखा पहिला क्रश होता. त्यानेही तुमच्या

क्रशसारखे तिला गुपचुप पाहिले असेल. त्याला प्रतिसाद मिळाल्यावर अजून डोळे रोखले असतील पहा माझ्याकडे!

एक वयात आलेला रसरशीत मर्द तुला पाहतोय! तुला दाद देतोय! तुझी ही हिंमत? असे न किंचाळता ओरडत असेल. तो कल्ला तिला ऐकू गेल्यावर तिने रस्ता बदलला असेल.

आपले पुरुषत्व,

आपल्याला लाइन न देणाऱ्या एका मुलीला इतके नामोहरम करू शकते. याचाच कैफ त्याला चढून तो दुसरे, तिसरे, चौथे सावज पकडत असेल. ही वाढलेली भूक मग हळूच चोरटे स्पर्श, घरापर्यंत पाठलाग, कॉल्स, ईमेल्स, ब्लेड, ॲसिडपर्यंत पोहोचते.

कुठली मर्दमुकी यात?

कुठला मर्द असा करतो?

सिनेमाचे सांगू नका. त्यातही असले मर्द मरतातच जे मिळवायचे ते न मिळवता.

पाहा.

ओझरत्या नजरेची चेंडूफेक हाताबाहेर गेली की काय करू शकते. या चेंडूना वेग कुठून मिळतो?

'ए, निक्या, ती बघ आले तुझे पाखरू!' 'खामोश रे भाईलोग! एक बोलना आऊं क्या? लाल दुपट्टेवाली!'

असल्या हाका ज्यांना उद्देशून मारल्यात त्यांना ऐकू येण्या इतपत मोठ्याने मारून. त्या पोराला लाजवून, ज्या पोरीवरून तिलाही लाजवलय.

पोराच्या मनात काय रुजतं? ही आपल्या नावाला लाजते, काहीतरी आहे इथे.

पोरीच्या मनात काय रुजतं? पोरं ही सगळी अशीच. आवाज काढला तर कॉलेजमध्ये गॉसिप. नाही काढला तर छेडीवर एक छेड फ्रि, कॉलेजमध्ये, ट्रेनिंगवर, नोकरीच्या ठिकाणी, साखरपुडा, लग्न या सगळ्या टप्प्यावर....

कॉलेजला जाणे, पिक्चर टाकणे, बेस्टीजबरोबर फिरणे, बॅग पॅकिंग करत भारत पाहणे, घरापासून लांब शिकणे. फॅशनचे प्रयोग करणे, नाईट ऑटस करणे, दांडीया नाचायला जाणे, लाँग ड्राइव्हवर जाणे, नोकरी करणे, शिक्षण करणे, घराबाहेर पडणे... इतक्या बेसिक गोष्टी आहेत! तुम्ही बिनधास्त करू शकतो, तर पोरी का नाही? निव्वळ त्यांची बदलती तरुण शरीरे, कुतूहलाचा विषय आहेत म्हणून?

तुम्हाला कोणी फुटत्या आवाजात बोलायला लावले तर तुमच्यात बोलायचा उत्साह राहील? तुम्ही हात उचलल्यावर कुणी तुमच्या केसाळ होणाऱ्या काखेकडे पाहिले तर... तुमच्या हालचाली सहज होतील. सकाळी झोपेत अवघडल्यावर कुणी तुमचे पांघरूण खेचून हसले तर... तुम्ही गाढ झोपू शकाल?

रोजच्या प्रवासात कुणी तुम्हाला जाणूनबुजून खेटले तर तुम्हाला रोज बस पकडावीशी वाटेल?

हे प्रश्न एका मुलाने तुम्हा मुलांना विचारले तर काही जणांना विकृती वाटेल, पण हे रोज बायांशी करणारे कुठल्या हिशोबात मर्द बनतात?

मग मित्राच्या भांडणात "भाया! चल गाडी काढ, कोण नडला तुला? म्हणणारे लोक आपल्या डोळ्यासमोर पोरींना कुणी त्रास देत असेल तर त्याला फटकावत का नाहीत?

मर्दानगीच्या बेसिक व्याख्यांमध्ये काही गडबड आहे का?

आता पुन्हा वरचे प्रश्न वाचा. ज्या ज्या प्रश्नांवर हा लेख डोळ्यात गेला, ते हाइलाइट करून ठेवा. आपल्या अवतीभोवती पहा.

असे वागणारे लोक तुम्हाला कुठेतरी इंटरेस्टींग वाटतात? वरूण धनवचा बदली, रांझना मनला धनुष्य, डर मधला शाहरूख एक टक्काही हिरो फिगर वाटतात?

अरे... हो सिनेमावरून लक्षात आले चित्रपट पद्मावत आलाय. त्या खिलजीच्या हाती सापडण्यापेक्षा आगीत उडी मारणारी हिरोईन असणारे ती राणी आणि ट्रेनमधून उडी मारणारी मुलगी कुठल्याही पातळीवर सारख्याच आहेत.

मध्ये सात-आठशे वर्षे जाऊनही घरी जा, भाऊ, भावांचे मित्र

वडील, वडिलांचे मित्र, काका यांना पहा त्यात कुणी असे आहे?

असे काही घडले, तर वहिनी, आई, काकू, आत्यांना कसे वाटले असेल?

तुमच्या बहिणींना पहा, त्या त्याच समाजात रोज जाताहेत. त्यांना काय वाटते, याचा विचार केलाय कधी? कुणाची तरी मुलगी, कुणाची तरी [illegible] कधी तरी जन्मभरासाठी तुमच्याही बरोबर [illegible] येणार आहे. त्यांना हवा असणारा निर्धास्तपणा [illegible] त्यांना देऊ शकण्याइतपत मर्द आहात?

पुढे तुम्हाला मुलगी झाली तर तिला [illegible] जग मिळावेसे वाटेल तुम्हाला?

शेवटी तोच जुना, चावून चोथा झालेला प्रश्न तुमच्या (लेखी) आयाबहिणी आहेत का नाहीत?

◆◆

तीन माकडे

(तीन माकडे असतात व भटजी त्यांना विचारतो गणपती आरती कोणाकोणाला येते.)

पहिले माकड : मला येत नाही.

दुसरे माकड : मलाही येत नाही.

तिसरे माकड : मला येते हो!

भटजी : म्हण की मग!

तिसरे माकड : जय देव जय देव जय मंगलमूर्ती. भटजींची शेंडी वळवळ करती, पाच रुपये देताना नाही नाही म्हणती, शंभर रुपये देताना डिस्को डान्स करती.

कु. धनश्री महिपती पाटील
बी.एस्सी २

सकारात्मक बना

निवास नामदेव जाधव
बी.ए. भाग २

दिवसागणिक उजाडणारी प्रत्येक पहाट तुम्हाला दोन पर्याय घेऊन येते. एक म्हणजे झोपून स्वप्न पहात रहा किंवा उठून स्वप्नांचा पाठलाग करून पूर्ण करा. हे दोन्हीही पर्याय सर्वांना मिळतात. एव्हाना प्रत्येक क्षणाला वेळ बदलत असते. जर तुम्हाला यशस्वी व्हायचे असेल तर प्रत्येक क्षणी नवीन काहीतरी शिकण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. त्यामध्ये यश मिळाले तर उत्तमच, परंतु अपयश मिळाले तर त्यातून मिळणारा अनुभव हा फक्त तुमचा आणि तुमचाच असेल. त्यामुळे नवनवीन प्रयत्न करत राहिले पाहिजे. चमत्कार अगदी शेवटच्या क्षणीही होऊ शकतो. मग संकट कितीही मोठे असू द्या, फक्त तुम्ही प्रयत्न आणि विश्वास कायम ठेवा, जरूर तुम्हाला यश मिळेल.

नेहमी एक लक्षात ठेवले पाहिजे की ज्याला धन कमवायचे आहे, त्याने कण सुद्धा वाया घालवू नये. आणि ज्याला ज्ञान कमवायचे आहे, त्याने क्षण सुद्धा वाया घालवू नये.

एक छानसे उदाहरणे आहे, एकदा एक माणूस समुद्राच्या किनारी फिरण्यासाठी जातो. तेथे त्याला लाटेबरोबर किनाऱ्यावर येणारे असंख्य मासे तडफडत असताना दिसतात. तो लगेचच त्या माशांच्या मदतीला धावून जातो. लाटेबरोबर किनाऱ्यावर येणारे तडफडणारे मासे पाहून एकेक मासा तो पुन्हा समुद्रात टाकत होता. त्याच वेळी दुसरा एक माणूस किनाऱ्यावर फेरफटका मारत होता. पहिल्या माणसाच्या कृतीकडे

पाहून त्याला हसायला आले. आणि तो म्हणाला, 'अरे, तू हे काय करतोस. असे हाताने एकेक मासा पाण्यात टाकून तुला काय मिळणार आहे? का स्वतःचा वेळ वाया घालवत आहेस?'

हे ऐकून पहिला माणूस स्मित हास्य करून म्हणाला, 'मला समाधान मिळेल. पण ज्याच्यासाठी मी करत आहे त्या माशांना जीवदान मिळेल.' काही गोष्टी आपल्याला क्षुल्लक आणि छोट्या वाटतात म्हणून त्या करणे आपण टाळतो. परंतु ज्याच्यासाठी आपण करतो त्यांच्यासाठी ती गोष्ट फार मोठी आणि महत्त्वाची असू शकते. एक मात्र खरे, चांगल्या रस्त्याला गतिरोधक आणि व्यक्तीला विरोधक असतात.

या उदाहरणावरून एवढेच लक्षात येईल की, आजचा तुमचा एखादा चांगला विचार उद्या कोणाचे तरी उत्तम भविष्य घडवू शकतो. इतर व्यक्ती काय आणि कसा विचार करतात, यापेक्षा तुम्ही स्वतःबद्दल कसा विचार करता हे महत्त्वाचे असते. फुलाला वाढायला ज्या प्रकारे सूर्य किरणाची आवश्यकता असते, तसेच माणसाला प्रगतीसाठी चांगल्या विचारांची आवश्यकता असते. तुमच्या गुणवत्तेवर किंवा क्षमतेवर कोण शंका घेत असेल तर मुळीच कमीपणा वाटून घेऊ नका. कारण लोक नेहमी सोन्याच्या शुद्धतेवरच शंका घेतात. लोखंडाच्या नाही.

जगणे खूप सुंदर आहे त्यावर नाराज होऊ नका. एक फुल उमलले नाही म्हणून रोपाला तुडवू नका. सगळे मनासारखे होते असे नाही. पण मनासारखे झालेले विसरू नका. सुटतो काही जणांचा हात नकळत, पण धरलेला हात सोडू नका... जीवनात सकारात्मक दृष्टिकोण ठेवा.

◆◆

हसू नका जोरात

पुढारी (डॉक्टरांना) : माझ्या तब्येतीचा रिपोर्ट जरा मला समजेल अशा भाषेत सांगा!

डॉक्टर : आपल्या रिपोर्टनुसार रक्तदाब घोटाळ्यासारखा वाढत आहे. फुफ्फुसे खोटी आश्वासने देत आहेत. उजवीकडील कीडणीने आपल्या पदाचा राजीनामा दिला आहे. चरबी महागाईसारखी वाढत चालली आहे. त्यामुळे रक्तवाहिन्यांमध्ये रास्ता रोको आंदोलन चालू झाले आहे. मज्जासंस्थासुद्धा आपला पाठिंबा काढून घेण्याच्या मार्गावर आहेत. या साऱ्या गोष्टींचा ताण डोक्यातील पक्षश्रेष्ठींवर पडत आहे. त्यामुळे ते आपले सरकार बरखास्त करण्याच्या तयारीत आहेत.

– कु. पुनम बाळासो वारके
बी.ए. २

मनाची गोष्ट

विनायक वसंत आळवेकर
बी.ए. भाग ३

''मन वढाय वढाय,
उभ्या पिकातल ढोर,
किती हकला हकला,
परी येत पिकावर''

या कवयित्री चौधरींच्या बहिणीबाईंच्या कवितेने मनाचा वेग व्यक्त केला आहे. मन हे काय असते किंवा मन म्हणजे काय? असा प्रश्न विचाराला कुणाला तर तो मनालाच. म्हणजे मन हे सुख-दुःखाचे ज्ञान करून, त्याचप्रमाणे चांगली वाईट समजण्याची शक्ती देणारे, प्रत्येक गोष्टीचा बोध, जाणीव करून देणारे, तेच म्हणजे मन असते.

मनाची माया आपणास माया लावते. मनाची ओढ असते म्हणूनच प्रेमाचा बंध असतो. त्याचप्रमाणे व्यक्तीची प्रवृत्ती ही त्यांच्या मनाच्या प्रवृत्तीवरून अवलंबून असते. जे मनात आशा करून घर बनवते तेच झोपी गेल्यानंतर स्वप्नात दिसत असते. म्हणजेच लोक हे मन म्हणजे राजा, मन म्हणजेच प्रजा असे वागवत असतात.

मनात मांडे असले तरी पदरात धोंडे आणि असे म्हणून काही ३३ कोटी देवांपैकी एकही देव कधी प्रसन्न होत नाही. यासाठी तन, मन, धनाने आपल्या श्रमावर श्रद्धा असावी लागते. म्हणजेच तेव्हा कधीतरी आपल्यावरती श्रमदेवता प्रसन्न होत असते. त्याच प्रमाणे मान सांगावा जनास आणि अपमान सांगावा मनास. कारण व्यक्तीचे मन तुटले की त्याचे जगातील प्रत्येक गोष्टीवरील मन उडते. अशा वेळेस मनाची परीक्षा असते. मन मोकळे करणे आवश्यक असते.

कारण प्रत्येक व्यक्तीजवळ मन असते आणि आपण ते व्यक्त करण्याचा प्रयत्न करतो. ती व्यक्ती आपल्या मनाचा स्वीकार करत नाही. मग तेच आपले मन त्या व्यक्तीच्या आयुष्यात झुरत राहते.

या जगात मनाने हळवे राहून चालत नाही. कारण या मनावर कपटी माणसे अघात करून मनाचा घात करू शकतात, मनाला लाभेल असे बोलतात. म्हणून या गोष्टी मनापासून दूर ठेवल्या पाहिजेत. कारण माणसाचे शरीर मरून जाईल पण त्याचे मन येथेच भटकत राहील...

◆◆

शैक्षणिक सहल : रायगड एक प्रवास

अजय पांडुरंग पा...
बी.ए. ...

रायगड सहल दि. २७-१-२०१८ रोजी गेली होती. औंधमध्ये आम्ही यमाई देवीचे दर्शन घेतले व औंधचे वस्तुसंग्रहालय पाहण्यास गेलो. औंधचे राजे बाळासाहेब पंतप्रतिनिधी यांचा मोठा फोटो पाहिला. औंधच्या वस्तुसंग्रहालयामध्ये चित्रकारांनी चित्रे काढलेली पाहिली. शस्त्रास्त्रे, मूर्ती, हस्तीदंतावर काढलेली मूर्ती, पहिले बाळासाहेब पंतप्रतिनिधी हे स्वत: एक चित्रकार होते. कोल्हापूरचे बाबूराव पेंटर व आबालाल रहमान यांनी चित्रे काढलेली पाहिलीत. वेगवेगळ्या पेंटरनी चित्रे काढलेली पाहिलीत. औंधचे वस्तुसंग्रहालय बघून झाले. औंधच्या वस्तुसंग्रहालयाच्या भोवतीचा परिसर फिरलो व तिथेच जेवण केले. जेवत असताना एकमेकांच्या डब्यातील जेवण वाटून घेत होतो, तो क्षण मी कधी विसरू शकत नाही. वस्तुसंग्रहालय सोमवारी बंद असते. साप्ताहिक सुट्टी ही मा... असते. वस्तुसंग्रहालय हे सकाळी १० वाजता ... होते व सायं. ५ वाजता बंद होते. जेवण झाल्यानं... आम्ही मेप्रो गार्डनला भेट देण्यासाठी निघालो. मे... गार्डन हे पाचगणी येथे आहे. पाचगणीतून मेप्रो गार्डन बघण्यासाठी आम्हाला एक ते दीड तास लागले कारण गाडींची खूप गर्दी होती. त्यामध्ये प्रजासत्ताक दिनाची सुट्टी, चौथा शनिवार सरकारी सुट्टी व रविवार आठवडा सुट्टी असल्यामुळे लोक प्रवासाला आले होते. मेप्रो गार्डनला आम्ही भेट दिली. तिथला परिसर खूप छान होता. वेगवेगळ्या फुलांच्या जाती असलेली झाडे, लॉन ही होते. तेथील परिसर हा खूप अल्हाददायक होतो. मेप्रो गार्डनमध्ये गेल्यावर परदेशात गेल्यासारखे वाटत होते. मेप्रो गार्डन हे स्ट्रॉबेरीची चॉकलेट बनवते. स्ट्रॉबेरी चॉकलेटांचे मॉल आहे. स्ट्रॉबेरीवर वेगवेगळ्या प्रक्रिया करून त्यापासून जाम, चॉकलेट, ज्युस व इतरही प्रोडक्ट आहेत. मेप्रो गार्डन सुमारे एक तास फिरत होतो. काहींनी खरेदी केली. मी ही खरेदी केली. आम्ही मेप्रो गार्डन पाहिले, फोटो ही काढले. महाबळेश्वरमधील एकच पॉईंट बघितला. कारण पुढे खूप वेळ होणार होता. महाबळेश्वरमध्ये सुमारे १८ ठिकाणे बघण्यासाठी आहेत असे म्हणतात. महाबळेश्वरच्या पुढे जात असताना उंच-उंच टेकड्या, खूप मोठा घाट, हिरवागार परिसर पाहण्यास मिळाला. डोंगर

खूप मोठे आहेत. पुढे आम्हाला पोलादपूर येथे वस्ती करायची होती म्हणून आम्ही महाबळेश्वरमधील एकच पॉईंट बघितला. संध्याकाळचे जेवण हॉटेलमध्ये केले व पोलादपूर येथे वस्ती केली. मी, विनु, मयुर रात्री १ वाजता झोपलो. सकाळी सर्वजण लवकर उठलो. आवरून आम्हाला पुढे महाडला जायचे होते. मी, अजय, विनु, मयुर, सुदर्शन, अमोल, सर व ड्रायव्हर चहा पिण्यासाठी गेलो. चहा झाला व नंतर गाडीत बसलो. महाडला भेट देण्यासाठी निघालो. महाडमध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी चवदार तळ्याचा सत्याग्रह केला त्या ठिकाणाला भेट दिली. महाडमधील चवदार तळ्याचा सत्याग्रह हे ठिकाण पाहिले. ज्यांनी भारताचे संविधान लिहिले ते असे भारतरत्न परमपुज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी चवदार तळ्याचा सत्याग्रह केला. त्यांच्या लेटर पॅडवर नेहमी ते लिहायचे जय भवानी जय शिवाजी. महाडमधील चवदार तळ्याचे सत्याग्रहाचे ठिकाण पाहून आम्ही सर्वांनी नाष्टा व चहा केला. महाडवरून रायगड सुमारे २५ किलोमीटर अंतरावर आहे. रायगडला भेट देण्यासाठी महाडवरून निघालो.

रायगडला भेट दिली. रायगड पाहण्यासाठी आम्ही सर्व रायगड चालत गेलो. रायगडला सुमारे १५०० पायऱ्या आहेत. गडावर ठिक ठिकाणी दुकाने आहेत. एक वयस्कर आजी ताक विकायला गडावर चालल्या होत्या, आम्ही सर्वांनी ताक घेतले. पुढे रायगड चढत असताना दम भरला. काही वेळ बसलो. रायगडच्या टेकड्या खूप मोठ्या आहेत. रायगडावर जात असताना दुसऱ्या डोंगराच्या टेकड्या दिसत होत्या. खालचा परिसर दिसत होता. गड चढायला आम्हाला सुमारे दीड ते पावणे दोन तास लागले. गडावर जात असताना हत्ती तलाव दिसला. त्यामध्ये हत्ती पाणी पिण्यासाठी येत होते. पुढे गंगासागर तलाव पाहिला. गंगासागर तलावामध्ये अष्टकोनी महलाची प्रतिकृती दिसते. रायगडामधील महादरवाजा खूप मोठा आहे. त्यावर खूप मोठे खिळे लावले अहेत. जरी हत्तीने धडक मारली तर ते खिळे हत्तीच्या डोक्यात घुसू शकतात. महादरवाजाच्या कडेने दोन्ही बाजूस बुरूज आहेत. महादरवाजातून प्रवेश केला. रायगडला भेट दिली. महादरवाजा खूप वर्षांचा आहे. अजून जसाच्या तसा आहे. सुमारे ३०० ते ३५० वर्षांपूर्वीचा दरवाजा आहे. रायगडावरील धान्याची कोठारे पाहिलीत. धान्याची कोठारे ही खोल व मोठी आहेत. त्यामध्ये धान्य ठेवले जायचे. रायगडावर दुसरेही ठिकाण पाहिले ते म्हणजे राणी वसाहत. शिवाजी महाराजांना ८ राण्या होत्या. मात्र सोयराबाई, सईबाई व पुतळाबाई या तीन राण्यांचाच उल्लेख होतो. त्यांच्या राहण्यासाठी स्वतंत्र असे राणीवसा शिवाजी महाराजांनी बांधले होते. प्रत्येक राणीस वेगवेगळे राणीवसा बांधले होते. राणीवसा नंतर मेना दरवाजा हा पाहिला. त्यानंतर पेशव्यांनी बांधकाम केलेले ते ठिकाण पाहिले. पेशव्यांनी त्याकाळी विटांचे बांधकाम केले होते. शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकावेळी शिवाजी महाराजांनी नाणी पाडली होती त्यांचे नाव होण व शिवरात्री हे होते. नाणी पाडण्याच्या ठिकाणास टाकसाळ असे म्हणतात. टाकसाळ घर पाहिले पण ते पडलेल्या अवस्थेत होते. खलबतखाना पाहिला. ज्या ठिकाणी छत्रपती श्री शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक केला ते ठिकाण पाहिले. शिवाजी महाराजांचा दरबार ज्या ठिकाणी भरला जात असे त्या ठिकाणी आपण हळू बोललो तरी नगारखान्यापर्यंत आवाज जात असे. साधी टाचणी पडली तरी

आवाज येत होता. शिवाजी महाराजांनी ३२ मणाचे सोन्याचे सिंहासन बनविले ते ही पाहिले, पण ती त्याची प्रतिकृती होती. त्यानंतर नगारखाना पाहिला. नगारखाना म्हणजे ढोल वाजवण्याचे ठिकाण. नगारखाना पाहिल्यानंतर होळीचा माळ पाहिला. नंतर बाजारपेठ पाहिली. बाजारपेठ ही उंचावर बांधली होती. घोड्यावर बसून वस्तू खरेदी करता याव्यात म्हणून ही बाजारपेठ उंचावर बांधली होती. बाजारपेठांचे अवशेष पडलेल्या अवस्थेत आहेत. बाजारपेठमधील दुकाने ही दगडी बांधकाम केलेली आहेत. त्यानंतर टकमक टोक पाहिले. टकमक असे बघावे लागते म्हणून त्या ठिकाणाला टकमक टोक असे म्हणतात. त्याकाळी गुन्हा केला तर त्याला कडेलोट अशी शिक्षा होती. शिक्षा झालेल्यांना याच टकमक टोकावरून ढकलून दिले जात होते. नंतर आम्ही जगदिश्वर मंदिराचे दर्शन घेतले. छत्रपती श्री शिवाजी महाराज यांनी जगदिश्वराच्या मंदिराची डागडुजी केली आणि जीर्णोद्धार केला आहे. ३०० ते ३५० वर्षे झाली तरी हे मंदिर जसेच्या तसे आहे. छत्रपती श्री शिवाजी महाराजांची समाधी पाहिली व नंतर आम्ही सर्वांनी मिळून गडावरच झुणका भाकरीचे जेवण केले. या झुणका भाकरी जेवणाचा क्षण मी कधीच विसरू शकत नाही. जेवण झाल्यानंतर आम्ही सर्वजण रायगड उतरण्यास सुरुवात केली. रायगड उतरण्यासाठी आम्हाला सुमारे पाऊण तास लागला. रायगड खाली उतरून आल्यानंतर काहींनी खरेदी केली व गाडीमध्ये जाऊन बसलो. रायगड खालून पाहिला तर तो डोंगरासारखा दिसत होता. रायगडच्या कडा या खूप मोठ्या आहेत. त्यावेळी शिवाजी महाराजांनी रायगडवर बांधकाम कसे केले असेल? असा प्रश्न आम्हाला पडला. गडावर महाराजांनी सुमारे ३०० इमारती बांधल्या आहेत. पण त्यांच्या एकाही इमारतीवर त्यांचे नाव नाही. इमारतीचे बांधकाम हे हिरोजी इंदुलकर व आबाजी सोनदेव यांनी केले. रायगड पाहिल्यानंतर आम्ही पाचाड येथील राजमाता जिजाऊ यांची समाधी पाहण्यासाठी निघालो. राजमाता जिजाऊ यांची ही समाधी रायगडच्या पायथ्याशी आहे. पाचाडला गेलो. राजमाता जिजाऊंचा राजवाडा गाडीतूनच पाहिला व समाधी पाहण्यासाठी गेलो. राजमाता जिजाऊ यांची समाधी पाहिली व तेथील परिसरही पाहिला. राजमातांचा मृत्यू हा छत्रपती शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक झाल्यानंतर काही दिवसांनी झाला. समाधी पाहिल्यानंतर आम्ही प्रतापगड पाहण्यासाठी निघालो.

प्रतापगडावर काही निवडक ठिकाणे पाहिली. कारण खूप वेळ होणार होता. परत जायचे होते. प्रतापगड पाहून आम्ही परत येत होतो. परत येत असताना मोठमोठे डोंगर दिसले. कराडमध्ये म्हणजे पाटणला जात असताना रात्री १० वाजता हॉटेल खुशबू या ठिकाणी आम्ही जेवण केले. येत असताना गाडीमध्ये दंगामस्ती केली, गाणी लावली, नाचलो, विनोदी किस्से व्हायचे त्यामुळे आम्ही पोट दुखेपर्यंत हसलो. असा आमचा रायगडचा प्रवास झाला.

परत आम्ही सुखरूप बिद्रीवर पोहोचलो. सहलीमध्ये ६ विद्यार्थी, विनु, अजय, मयुर, सुदर्शन, अमोल व मी, विद्यार्थिनी २ दिपाली व अश्विनी आणि डॉ. अनिल माने व प्रा. एस. आर. पाटील सहभागी झाले. तसेच प्राचार्य आर. एल. राजगोळकर व संस्था यांचे मार्गदर्शन लाभले.

◆◆

पद्य विभाग

छत्रीशी मैत्री

ओळखलात का मला?
पावसाळा आला
आहे ना माझी गरज
तर मग खरेदी करा.

अहो जा लवकर
हवी तशी, हवा तो रंग
हवाय ना! मग निघा तर
आणि घेऊन या माझ्या मैत्रिणीला.
मी आणि ती एकाच
दुकानात तर राहत होतो
पण एकदा एक मुलगी आली
आणि घेऊन गेली मला घरी.
मग माझी मैत्रीण राहिलीना
तिथे एकटीच बिचारी...
आता तुम्हाला माझ्याबरोबर
माझ्या मैत्रिणीचीही गरज आहे
त्यामुळे जा आणि तिला
आता तुमची मैत्रीण बनवा.

– कु. रुपाली राजेंद्र माने
बी.ए. १

प्रेम हे...

प्रेम हे असच असतं...
करताना ते कळत नसतं...
आणि केल्यावर ते उमगत नसतं...
उमगलं तरी समजत नसतं.

पण आपलं वेडं मन आपलंच ऐकत नसतं...
ती फक्त त्या दोन जीवांनाच माहीत असतं,
लोक म्हणतात काय असतं प्रेमात...
पण मी म्हणतो करून बघा एकदा...
काय नसतं प्रेमात...?.

प्रेम हे सांगून होत नसतं...
मित्रांनो, ते झाल्यावरच कळत असतं...
दोन जीवांना जोडणारा तो एक नाजूक धागा असतो...
दोन हृदयांची स्पंदने एकमेकांना ऐकवणारा एक भाव असतो.

प्रेमाची परिभाषाच खूप वेगळी असते...
दोन शब्दांत ती कधीच समजत नसते...
म्हणूनच प्रेम हे असंच असतं
पण ते खूप खूप सुंदर असतं.

– धनाजी रामराव भालेकर
बी.एस्सी २

नातं...

नातं तुमचं आमचं...
प्रेमबंधाने जखडलेले, अलगदपणे जुळलेले.
नातं तुमचं आमचं
आपल्या मुलासारखं समजून
वडिलांचं प्रेम देणारं.
गुरुपेक्षाही खूप पलीकडलं
बरंच काही शिकविणारं...
कधी चुकलो तर प्रेमाने मस्करी करणारं...
नातं तुमचं आमचं...
नकळत जुळलेलं, कुणालाही न कळलेलं
प्रत्येक चुकीला मोठ्या मनाने माफ करणारं.
नातं तुमचं आमचं...
थोडंसं खेळकर, थोडंसं खोडकर
थोडंसं हसवं, थोडंसं रडवं नातं...
कितीही झाले तंटे, किती झाले रुसवे फुगवे
तरीही हवहवसं वाटणारं नातं....
मैत्रीच्या रेशमी धाग्यात गुंतलेलं
नातं तुमचं आमचं...

– संभाजी हाळवे
बी.एस्सी ३

शिवतंत्र

जगातील असे एकमेव बापलेक...
ज्यांच्या विचारांनी,
साडेतीनशे वर्षापासून
महाराष्ट्र चालतो आहे.
ते पितापुत्र म्हणजेच
शिवराय आणि शंभूराजे.

– श्रीधर कुंभार
बी.ए. भाग ३

अव्यक्त प्रेम

प्रेमाचा हा गुंतवा का असा गुंतला
जणू काळजात माझ्या काटा रुतला
जीव हा माझा तुझ्यात गुंतला
तुझ्याच प्रेमात हा असा दंगला
प्रेमाचा वारा मनाशी असा झुंजला
तुझ्याशी प्रेमाची खेळ रंगला ।।१।।

डोळ्यात असावा प्रेमाच्या आसवा
स्वप्नात माझ्या तुझाच भास का?
डोळ्यात असावा प्रेमाच्या आसवा
छळतो आहे मला तुझाच रुसवा... ।।२।।

प्रेमाचा वारा मनाशी असा झुंजला
तुझ्याशी प्रेमाचा खेळ रंगला
प्रेमाचा वारा मनाशी असा झुंजला
तुझ्याशी प्रेमाचा खेळ रंगला ।।३।।

मनात भावना प्रेमाच्या भावना
तुझाच नाद का हे सांग ना
मनात भावना प्रेमाच्या भावना
मी तुझा अन् तू माझी हे सांग ना ।।४।।

प्रेमाचा हा गुंतवा का असा गुंतला
जणू काळजात माझ्या काटा रुतला
जीव हा माझा तुझ्यात गुंतला
तुझ्याच प्रेमात हा असा दंगला
प्रेमाचा वारा मनाशी असा झुंजला
तुझ्याशी प्रेमाचा खेळ रंगला ।।५।।

– आकाश रमेश कांबळे
बी.एस्सी २

पाऊस श्रावणाचा

पाऊस श्रावणाचा
ऊन-पावसाचा
सृष्टीच्या बहराचा
पाऊस श्रावणाचा.

हिरवाईच्या धुक्यावर
ओल्या-ओल्या पानांवर
नाद हा थेंबाचा
पाऊस श्रावणाचा.

निसर्गाची किमया
या मधुर समया
सडा हा आनंदाचा
पाऊस श्रावणाचा.

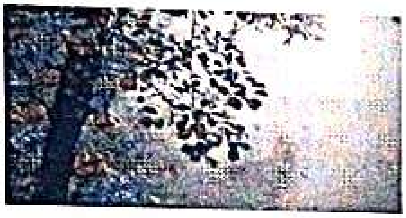

शृंगारल्या वेली
मनी तुषार झेली
आसुसलेल्या मनांचा
पाऊस श्रावणाचा.

खेळ सृष्टीचा
आविष्कारी मनाला
तृषार्त जनांचा
पाऊस श्रावणाचा.

देवत्वाचा भाव
सणांचा जमाव
सृष्टीच्या बहराचा
पाऊस श्रावणाचा.

– कु. पुनम धोंडिराम पाटील
बी.ए. २

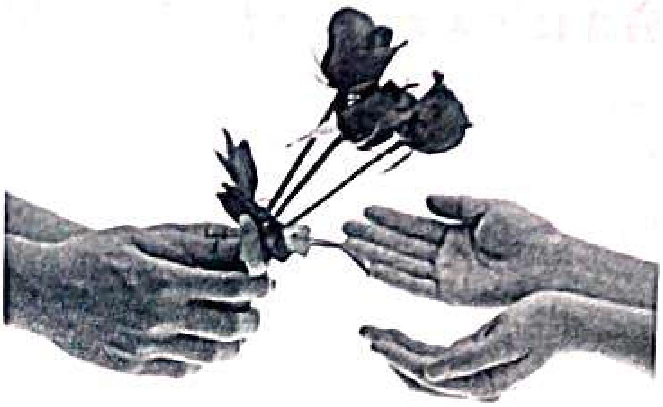

फक्त तुझ्यासाठी

जवळ येताच तू
वाढतात स्पंदने हृदयाची
डोळे जणू तुझे
घालतात साद जीवनाची.

बोलायचे असते खूप काही
शब्दांना ओठांची साथ भेटत नाही
वाटते बोलायचे होते ते राहूनी गेले
पण तुझे गोड स्मित मनातले सांगूनी गेले.

जीवनातील सर्व क्षणांना
हवी आहे तुझी साथ
आयुष्याच्या या कठीण वाटेत
देशील का हातात हात?

जगायचं आहे तुझ्यासोबत
अखेरच्या श्वासापर्यंत...
खूप प्रेम करतो तुझ्यावर
तू कृपा कर माझ्यावर.

शेवटी फक्त एकच विचारतो तुला
देशील का साथ मला?

– सागर विश्वास देसाई
बी.एस्सी ३

लेक्चर मधली ती

कॉलेजमध्ये लेक्चर आणि लेक्चर मधली ती
तिच्यामुळे लेक्चरची कहाणी थोडी अशी होती.
लेक्चरमध्ये खूप बरे असते
तिचे लक्ष माझ्यावर नसते.
तिच्याकडे मन भरून पाहता येते
तिने पाहिले की मन घाबरते.
तरीही ओठावर हसू उमटते.
माझे मन लेक्चरमध्ये लागत नाही
सर काय सांगतात ते डोक्यातही जात नाही.
कधी लेक्चर संपून जाते हे ही कळत नाही
तिच्याकडे पाहताना दुसरे काही आठवत नाही.

– श्रीरंग शिवाजी बाणे
बी.एस्सी ३

उडावे पक्ष्यांप्रमाणे

आहेत स्वप्ने अशी माझी
जसा उडावा पक्ष्यांचा थवा आभाळी
वाटते पहावे त्या नभाला
जिथे नसेल कोणी मागे खेचायला.

पक्ष्यांप्रमाणे उडावे
त्यांच्यासारखी गावी गाणी
पहावे जगाला नभा जाऊनी
पुरी करावी स्वप्ने सारी.

हवे हवे ते गाव पहावे
इकडून तिकडे उडत रहावे
पाहतील सारे थवा पक्ष्यांचा
म्हणतील मग आभाळातच फिरत रहा.

– कु. अर्चना तानाजी खोत
बी.ए. १

बालवधू

मोठं मोठं म्हणून बाबा अजून मोठं केलं
लहानपणीच का हो बाबा,
संसाराचं ओझं माझ्या पाठीवरती दिलं.
का हो बाबा पैंजण माझं इतकं जड झालं
आपलं आपलं म्हणत बाबा दुसऱ्याच्या हाती दिलं.
लहान लहान झगा माझा बाबा तुम्ही काढून नेला,
का हो बाबा एका साडीसाठी जन्म माझा वेगळा झाला.
आता आई वेगळी, बाबा वेगळे,
सुख तेवढंच मिळेल का?
रोज बाबा तुमची आठवण माझ्या नरड्याखालून गिळेल का.
का हो बाबा लहानपण उडून असं गेलं
कमळावरचं फुलपाखरू बाभळीवरती गेलं.
लेक होते तुमची आता पोर त्यांची झाले
जन्म तुम्ही दिला आता तुळस त्यांची झाले.
मोठं मोठं म्हणून बाबा अजून मोठं केलं
लहानपणीच का हो बाबा,
संसाराचं ओझं माझ्या पाठीवरती दिलं.

– सौरभ ज्ञानदेव एरुडकर
बी.एस्सी २

स्वप्न

पापड पापड काय असते,
ते भाजल्याशिवाय कळत नाही.

पीठ पीठ काय असते,
ते मळल्याशिवाय कळत नाही.

लाकूड लाकूड काय असते,
ते जळल्याशिवाय कळत नाही.

आणि प्रेम प्रेम काय असते,
ते तिच्या भावाने भर चौकात मारल्याशिवाय कळत नाही.

नशीब कुणी दुसरं लिहित नसतं,
आपलं नशीब आपणच घडवायचं असतं.

येताना काही आणायचं नसतं,
जाताना काही न्यायचं नसतं.

आयुष्य कोणासाठी जगायचे याचेच उत्तर
शोधण्यासाठी जन्माला यायचं असतं.

सगळ्याच गोष्टी बोलून दाखवायच्या नसतात,
सगळेच अश्रू डोळ्यात आणायचे नसतात.

स्वप्ने पूर्ण होणार नसली तरी
स्वप्न बघायचे सोडायचे नसतात.

– कु. अस्मिता जयसिंग पाटील
बी.ए. १

जय शिवाजी

मराठी मातीत जन्म घेतला
शिवरायांचा इतिहास आठवला
जिजामातेचा पुत्र तो
मराठ्यांचा वीर होता.

मर्दांच्या छात्या फुगल्या
सह्याद्रीचा इतिहास घडवण्या
तानाजी, बाजी, प्रतापराव लढले
प्रत्येक गडावर भगवा फडकवला.

सह्याद्रीच्या कडेकपारित
घडले वीर मातीत
अनेकांनी केली कारस्थाने
स्वराज्याचा इतिहास बुडवे.

शिवरायांनी स्वप्न पाहिले
स्वराज्याचा हेतू साधला
राज्याभिषेक राजांचा
वीर पुत्र बनला महाराष्ट्राचा.

– कु. दिपाली पांडुरंग पाटील
बी.एस्सी २

उणीव

आई तू होतीस जेव्हा
तेव्हा घर कसं फुलून दिसायचं.
ताईचं पैंजण घरभर वाजायचं,
माझी ही दंगामस्ती असायची
त्या दंगामस्तीला माझ्या प्रेमाने
रागवण्याची साथ असायची
रात्रीच्यावेळी तुझी उबदार
कुस असायची.
मग आजारपणाचीही भीती
आम्हा नसायची,
ती लुकलुकणारी चांदणीही
मला तुझ्या कुशीतच दिसायची.
घर कमी पण त्या घरात
स्वर्गाची ठेवणच जास्त भासायची.
पण तू गेलीस अन्
बाबांनी दुसरं लग्न केलं.
ताईचंही दोनाचं चार हात झालं
मग नकळत बाबांच्या आणि माझ्या
नात्यातलं अंतरही वाढत गेलं.
दुसरी आई तशी छान आहे,
पण, तिची माया फक्त
बाबांजवळ गहाण आहे.
मी जेव्हा घरी खेळून
वेळाने यायचो तेव्हा तू
उपाशीपोटी वाट पाहात असायची.
पण आताची आई,
स्वत: जेवून दार झाकून बसते,
मला मात्र जेवायला घरी
काहीच नसते.
मी तुझ्याकडे
मला हवं ते मागायचो
पण आता दुसरी आई
तिला हवं ते बनवते.
बाबांकडे केली तक्रार
पण बाबा म्हणायचे
अरे, ही आई छान आहे,
तू किती उशीर खेळतोस
कधीही घरी येतोस
असं सांगून मला शांत करायचे.
आई हे फक्त मी ऐकायचो
आणि तुझ्या हाताची चव
आठवतच उपाशी झोपायचो.
अन् अंथरुण माझं
रडून रडून किटून गेलंय
आता जगही तुझ्याशिवाय
कठीण झालंय.
बोलव गं आई मला तुझ्याजवळ
आई तू तेव्हा होतीस
तेव्हा घर कसं फुलून दिसायचं
घराच्या उंबरठ्याला स्वर्गाचं
दार दिसायचं.

– रोहन अशोक मोंड
बी.एस्सी २

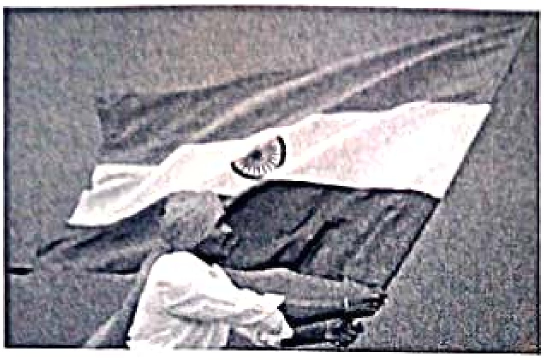

माझा भारत महान

उत्सव तीन रंगांचा
आभाळी आज सजला
नतमस्तक मी त्या सर्वांसाठी
ज्यांनी भारत देश घडवला.

शौर्याचे, त्यागाचे प्रतीक
तयाचे रंग त्याचा केशरी
शौर्य दाखवूनी केला त्याग ज्यांनी
त्यांना प्रणाम करते आज मी.

शांतता प्रतीक तयाचे
रंग त्यांचा पांढरा
शांत करुनी वादळाला
फडकवला तिरंगा.

समृद्धीचे प्रतीक त्याचे
रंग त्याचा हिरवा
समृद्धतेने नटलेला भारत देश
सदैव चिरायू व्हावा.

स्वातंत्र्य वीरांना करून शत शत प्रणाम
त्यांच्या मोठ्या त्यागानेच
माझा भारत बनला महान
माझा भारत बनला महान.

– कु. प्रियांका गजानन तेली
बी.ए. १

ध्येय

जी माणसं आपल्या ध्येयाकडे
नजर ठेवून वाटचाल करतात,
ती नेहमी
यशस्वी होतात.
ती सतत धडपडत
असतात,
लोकांच्या दृष्टीने ती धड
नसतात,
कारण, ती नेहमी पडत
असतात.
पण ती पडता–पडता
घडत असतात.

– कु. पुजा विलास पालकर
बी.एस्सी ३

आठवण

गेली जशी तीन वर्षे
तसे हे ही वर्ष निघून जाईल
जीवनातील शिकण्याचा एक
धडा संपून जाईल.
अनेक आठवणीत ही एक
आठवण बनून जाईल
वर्तमानानंतर त्याचे
भूतकाळातील पान होऊन राहील.
बघता बघता शेवटचे
वर्ष संपून जाईल.
आपण दूधसाखर महाविद्यालयामध्ये होतो
हे अनेकांच्या स्मरणात राहील.

– कु. प्रियांका विलास फडतारे
बी.एस्सी ३

आकाशगंगा

जेव्हा,
आपापल्या आयुष्यांमधले
चांदण्याचे संदर्भ बदलायला लागतात,
तेव्हा समजायचं
की प्रवास मध्यावर आलाय.
कुणाला चांदण्याची सोबत
कुणाला सोबतीचं चांदणं.
खरं तर
आशा-निराशा यश-अपयश
अपेक्षा नि अपेक्षाभंगाचे
उभे-आडवे धागे गुंफताना
या धाग्यातच गुरफटायचं
की दोन पावलं मागं सरून
एखाद्या कसबी कलाकाराच्या नजरेनं
हा चांदण पट तटस्थपणे न्याहाळायचा
हे ज्याचं त्यानं ठरवायचं.
एक मात्र खरं
की ज्याला हे न्याहाळणं जमलं
त्याच्यासाठी
पुढचा प्रवास म्हणजे...
आकाशगंगा.

– कु. प्राजक्ता बाजीराव पाटील
बी.ए. २

प्रेमपूर्ण संस्कार केंद्र

विद्यार्थ्यांच्या नशीबाचे उघडले जाते तिथे द्वार,
तिथेच मिळतात त्यांना आदर्शवादी संस्कार.

विद्यार्थ्यांची जिथे होते यशाची वाट सुरू,
तिथेच आहेत जीवनाला वाट दाखवणारे गुरू.

शिस्त असली इथे कडक जरी,
तरी इथली मुलांची दोस्ती जगात लय भारी.

इथे मिळतो परिपूर्ण अर्थ जीवनाला,
तरी विद्यार्थ्यांच्यामधील पडतात बाहेर कला.

इथे सगळी बनतात ज्ञानाने मनस्वी,
परदेशी गेले इथले विद्यार्थी होऊन यशस्वी.

कॉलेजचे या कौतुक लिहिण्यासाठी संपतील वहीचे पेज.
असे आहे हे आदर्शवादी आमचे आवडते प्रिय
कॉलेज.

कॉलेजच्या आठवणीत रमले नेहमी आमचे मन,
म्हणूनच या कॉलेजसाठी कधीपण आणि कायपण...

– कु. आरती नामदेव मां
बी.एस्सी

महाविद्यालयाचे दिवस

शेवटच्या परीक्षेचा शेवटचा पेपर लिहीत होतो,
उत्तर लिहिताना पार्टीचं नियोजन करत होतो,
पर्यवेक्षकांनी शेवटची १५ मिनिटे उरली असं सांगितलं,
आणि मला कळलं.. अरे आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

घड्याळाचे काटे उलटे फिरले,
महाविद्यालयाचे ते दिवस सगळे डोळ्यांसमोर आले,
कसे हे दिवस भराभर निघून गेले... काहीच नाही कळलं,
सगळं नकळत घडलं... आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

उद्यापासून व्याख्यांनाना हजर राहण्याची कटकट नसणार होती,
पण व्याख्यानांना दांडी मारून चित्रपट बघण्याची मजा काही औरच होती,
त्या दिवशी १००% हजेरी पाहून सरांना नवल वाटलं,
आता सगळं संपलं... कारण आपलं महाविद्यालयीन दिवस संपलं.

मित्रांसोबत केलेली मजा, त्या तासंतास केलेल्या गप्पा आठवतात,
पार्टीची केलेली नियोजने आणि bike वरच्या ट्रिप्स आठवतात,
आता सर्व मित्रांचं आयुष्य होणार आहे वेगळे वेगळे,
यार... आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

उद्यापासून एक नवीन जग सुरू होणार आहे,
कार्यालयामध्ये जाऊन सगळे काम करणार आहेत,
साधं आयुष्य संपून आता जबाबदारीचे जीवन सुरू झालं,
कारण आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

उनाडपणा सोडून आता जबाबदारीने वागावं लागणार,
खाण्यापिण्यावर जरा कमी खर्च करावा लागणार,
महिन्याच्या पगाराचं शिल्लक सुरू झालं,
कारण आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

आता ते सादरीकरण आणि गृहपाठ नसणार,
ग्रुप प्रोजेक्टच्या नावाखाली केलेली भटकंती नसणार,
महत्त्वाच्या नोटस्च्या गठ्ठ्यांनी रद्दीचं वजन वाढवलं,
आठवणीतून जात नाही झेरॉक्स मशीन
आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

बघता बघता दिवस निघून गेले... काहीच नाही कळलं,
गेल्या महिन्यातच प्रवेश झाला... असं मला वाटलं,
चांगलं वाईट असं सगळं काही अनुभवलं,
का लवकर मोठे झालो आणि आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

जीवनात आता खूप सारी उलथापालथ होणार होती,
नव्या कोऱ्या पाटीवर आता कर्तबगारी कोरायची होती,
यशाची शिखरे गाठण्यासाठी या महाविद्यालयीन जीवनाने खूप काही शिकवलं,
नको होतं तेच झालं आणि आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं.

या सगळ्या विचारांनी डोळ्यात पाणी आलं,
पेपर उडून गेला आणि हातातलं पेन गळून पडलं,
वेळ संपली होती, पण खूप काही करायचं राहून गेलं,
थोडा जादा वेळ मिळेल का?
कारण आपलं महाविद्यालयीन जीवन संपलं....

– मयुर शिरोडकर
बी.एस्सी ३

अभ्यासक्रम जरा जास्तच आहे

अभ्यासक्रम जरा जास्तच आहे
असे दरवर्षी वाटते...
घटक पाहून पास होण्याचा
प्रश्न मनात दाटतो.
तरी व्याख्यान चालू राहतात,
डोक्यात काही घुसत नाही...
चित्र-विचित्र फिगर शिवाय
बोर्डवर काहीच दिसत नाही...
तितक्यात कुठून तरी सांस्कृतिक कार्यक्रमाची
तारीख जवळ येते....
सत्र परीक्षेमधले काही दिवस
नकळत चोरून नेते...
नंतर जादा व्याख्याने घेऊन
भराभरा शिकवत राहतात...
प्रश्न उदाहरणे व्याख्यांनामधून
अभ्यासक्रम लवकर संपवू पाहतात...
पुन्हा हात चालू लागतात...
मन चालत नाही...
सरांशिवाय वर्गामध्ये
कुणीच बोलत नाही...
व्याख्याने संपून सबमिशनचा
सुरू होतो पुन्हा खेळ...
जर्नल पूर्ण करण्यामध्ये
फार फार जातो वेळ...
चक्क डोळ्यांसमोर अभ्यासक्रम
चुटकी सरशी संपून जातो...
वहीमधले वाचून सुद्धा
पेपर का बरं सो.. सो..च जातो??

– **योगेश जाधव**
बी.एस्सी ३

सुंदर जीवन

हसली की फसली असं मुलं समजतात,
येथेच मुलींसमोर ते खुळे ठरतात ।।

ते मुलींचे मन आहे हे ते विसरतात,
उगीच मनास वेड लावून नभी उंच उडतात,
पण तेच बिचारे अन् वेडे ठरतात ।।

जेव्हा मुली त्यांना मित्र आहे सांगतात,
मुलीच हल्ली मुलांना मस्त उल्लू बनवतात,
एकावेळी कितीजणांना वेडी आशा लावतात ।।

मुले नुसतेच मुलींना स्वप्नात घेऊन फिरतात,
म्हणूनच मुली अभ्यासात मुलांच्या पुढे असतात,

मुलांनी मुलींच्या मागे नुसतंच धावायचं नसतं,
तीचं मन ओळखल्याशिवाय प्रेमात पडायचं नसतं,

प्रेमात पडलं तरी करिअर बघायचं असतं,
कारण त्यामुळेच तर जीवन सुंदर होणार असतं.

– **आकाश बळवंत राणे**
बी.एस्सी ३

मैत्री

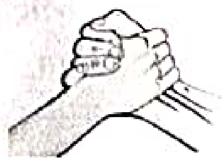

पाऊस क्षणाचा, पण गारवा कायमचा
ओळख क्षणाची, पण आपुलकी कायमची
भेट क्षणाची, पण नाती आयुष्यभराची
सहवास क्षणाचा, पण ओढ कायमची
सगळी नाती काही वेळे पुरतीच, पण
मैत्री मात्र जन्मोजन्मीची.

– **कु. राजश्री श्रीकांत पाटील**
बी.ए. १

कॉलेजचे दिवस

आठवतात ते कॉलेजचे दिवस
पास होण्यासाठी करायचो नवस.

आठवण ही आली मित्रांची
त्यांच्या सोबत घालविलेल्या त्या क्षणांची.

पाहिला तो मी कॉलेजचा कट्टा
त्यावर बसून करायचो आम्ही थट्टा.

सर वर्गात शिकवत राहायचे
शिकवलेले सर्व डोक्यावरून जायचे.

वर्गात बसल्यावर गाणे लिहायचे
सर गेल्यावर तेच गाणे आपण गायचे.

गाताना मात्र सुर तेच ठेवायचे
शब्द मात्र बदलवून गायायचे.

कॉलेजच्या शेवटच्या दिवशी मन भरून आले
पाहता पाहता माझ्या डोळ्यात अश्रू आले.

कसे ते वर्ष निघून गेले
आम्हाला कधीच नाही समजले
आम्हाला कधीच नाही समजले.

– विक्रम देसाई
बी.एस्सी ३

गर्दीत आहे मी...

एवढ्यासाठीच तर ऐटीत आहे मी
गैरसमजांच्या तुझ्या यादीत आहे मी

वाटते आयुष्य मागे चालले आहे
धावत्या कुठल्या अशा गाडीत आहे मी?

एवढे काही तुझ्यापासून तर शिकले
सांग आता, नेमकी कितवीत आहे मी?

जायचे कोठे मला माहीतही नाही
एवढे आहे खरे, घाईत आहे मी

फेकले होतेस कोठे तू मला तेव्हा?
आजही तुकडे जुने शोधीत आहे मी

पोहोचले आहे जिथे पोचायचे नव्हते
पण बरे झाले इथे गर्दीत आहे मी!

– कु. मेघा चौगुले

माणसा माणूस हो...

या जगात कुणीच कुणाचाही नसतो,
म्हणूनच तर प्रत्येक माणूस स्वत:चाच विचार करताना दिसतो ।

इथं कुणालाही होत नाही, दुसऱ्याच्या गरिबीचं दु:ख,
कारण, इथला प्रत्येकजण शोधत असतो स्वत:चेच सुख ।

स्वत:च्या सुखासाठी लढतो इथं प्रत्येकजण,
दुसऱ्याच्या आनंदासाठी रमतं काही जणांचचं मन ।

कष्ट सहन करून राबतात इथं गरिबांचे हात,
पण या जगात चांगल्या माणसांना कधीच मिळत नाही साथ ।

अरे माणसा! नको करू तू वेड्यासारखी वणवण
कारण, हे सुंदर आयुष्य तुझ्यासोबत आहे काहीचं क्षण ।

– कु. गायत्री रवींद्र मुसळे
बी.ए. २

प्रेम

स्वत:च स्वत:शी बोलायचं असतं
मनातल्या मनात रुळायचं असतं
गालातल्या गालात हसायचं असतं
याचंच नाव प्रेम असतं...

वाटेवर तिच्या उभे रहायचं असतं
हृदय मात्र धडधडत असतं
याचंच नाव प्रेम असतं...

तिच्याचसाठी रडायचं असतं
रडतानाही हसायचं असतं
किमती अश्रूंनाही उगाच रडायचं नसतं
याचंच नाव प्रेम असतं...

तिच्याच विचारात मन रुळत असतं
मन मात्र थाऱ्यावर नसतं
याचच नाव प्रेम असतं...

– किरण दिलीप गुरव
बी.एस्सी २

खटला

ऐका, लोकहो, ऐका गोष्ट सांगतो खरी
गोष्टीमध्ये होती एक सुंदर नाजूक परी.

घरामध्ये चालू होता मायलेकीवर खटला
कन्या जन्माचा खटला होता आरोप नाही पटला.

बाप म्हणाला गुन्हा आहे जन्माला घातली पोर
दंड व्हावा मोठ्यात मोठा अपराध आहे थोर.

आई मात्र रडत होती बोलत नव्हती काही
धाडस केलं पोरीनं त्या हिमतीनं बोलली काही.

कन्या आली तुमच्या घरी झालं नाही पाप
दिवाळी करा साजरी तुम्ही झाला आहात बाप.

मुलगा असेल वंशाचा दिवा उजेड पाडेल आहे खरे
त्यागाशी आहे आमचे नाते उद्धारू आम्ही दोन्ही घरे.

नका समजू तुच्छ आम्हा सन्मानाने जगू द्या
तुम्हा सोबत आम्हालाही हे जग बघू द्या.

खटल्यामध्ये मात्र जिंकली छोटी पोर
बाप म्हणाला क्षमा करा झाला असता गुन्हा घोर.

मुलींनाही सन्मानाने पुन्हा एकदा जगू द्या
झाशी, अहिल्या, सावित्रीपरी हे जग बघू द्या!

– कु. अमृता पाटील
बी.एस्सी १

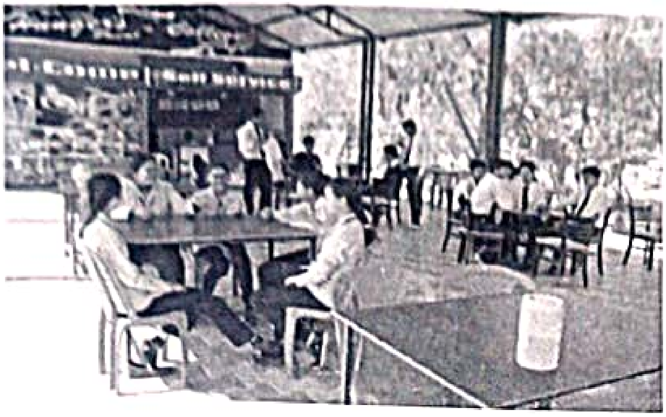

महाविद्यालयीन जीवन

कँटीन मधला चहा आणि चहा सोबत वडा पाव
पैसे कुठले खिशात तेव्हा उधारीचंच खातं राव !

कट्ट्यावर बसणं लेक्चर चुकवून आणि
पोरींची चेष्टा करणं.
दिसलीच एखादी चांगली तर तिला लांबूनच बघून झुरणं!

बसलोच चुकून लेक्चरला तर शेवटचा बाक ठरलेला
कुणाच्या तरी वहीतलं पान आणि पेन सुद्धा चोरलेला !

परीक्षा जवळ आली की मात्र रात्री जागायच्या
डोळ्यात स्वप्न उद्याची म्हणून झोपाही शहाण्यासारख्या
वागायच्या !

पूर्ण व्हायचं एक वर्तुळ एक वर्ष सरायचं
पुन्हा नव्या पाखरांसोबत जुनं झाड धरायचं !

अशी वर्तुळ भरता भरता कळलं, अरे कागदच भरला
वर्तुळ झाल्या कागदाला फक्त सलाम करायला उरला !

पुन्हा नवीन रस्ता पुन्हा नवीन साथी
जुन्या रस्त्याच्या प्रवासाच्या फक्त आठवणीच हाती !!

– किरण आनंदराव शिंदे
बी.एस्सी ३

ज्ञानपीठ पुरस्कार

वि. स. खांडेकर

वि. वा. शिरवाडकर

विंदा करंदीकर

भालचंद्र नेमाडे

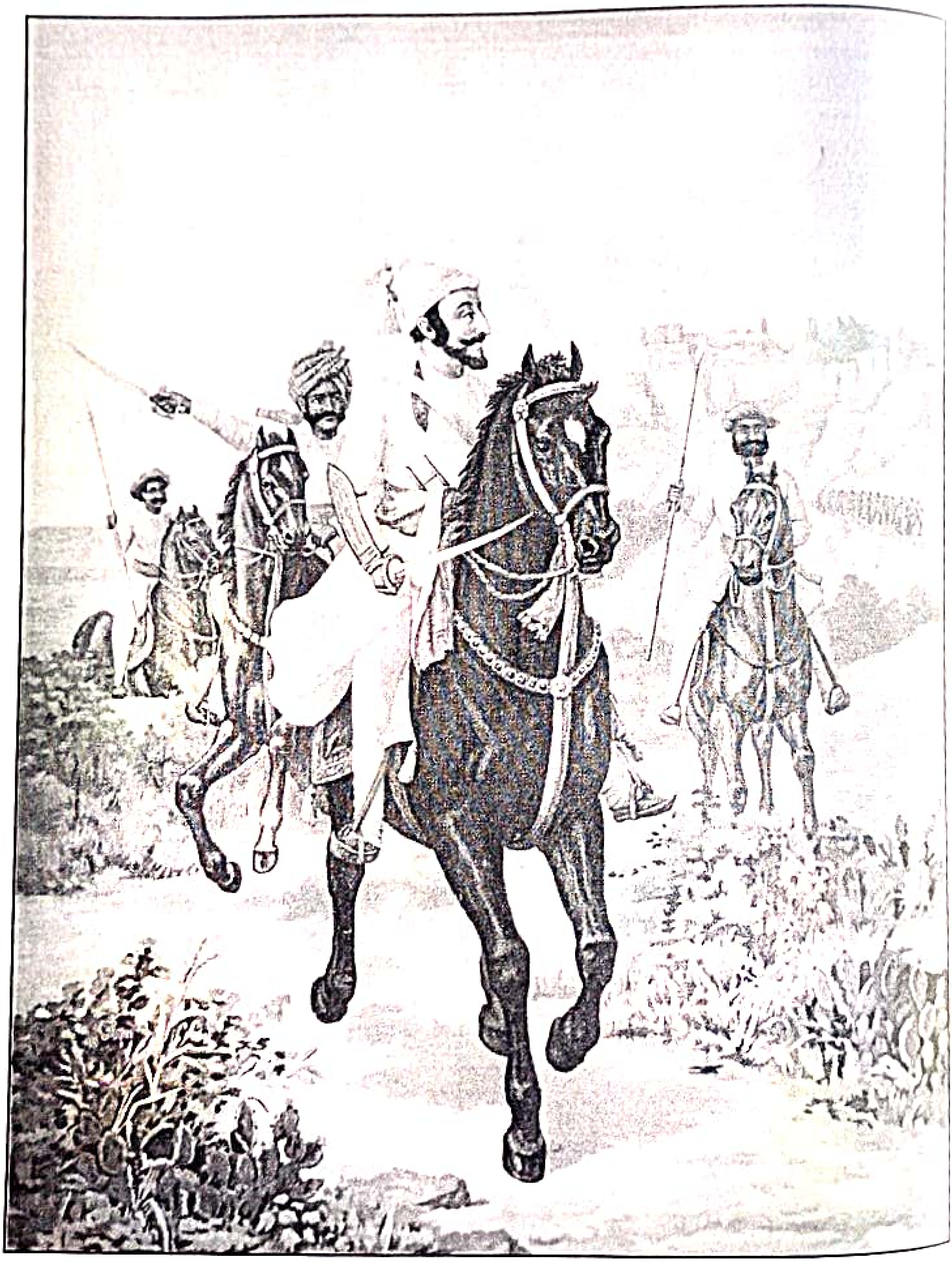

हिंदी विभाग

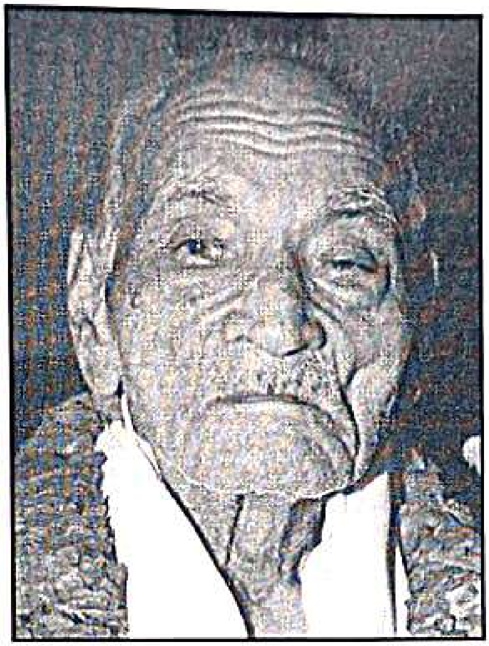

मानव का कर्तव्य यही है, वह सदवृत्ति न छोडे ।
तोडे नहीं स्नेह का बंधन, जोड सके तो जोडे ।।

– 'कोणार्क'
रामेश्वर दयाल दुबे

विभागीय संपादक

डॉ. सादिक देसाई

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

- हिम्मत और जिंदगी .... कु. पूनम सिताराम पाटील
- समय गंध के कुशल पारखी - नागार्जुन .... कु. पुजा अजित पाटील
- गाव का जीवन .... कु. रोहिणी विजय भाट

पद्य विभाग

- बेटिया बचाओ .... कु. सरिता राजाराम ढोके
- सिर्फ तुम्हारे लिए .... सुदर्शन शिवाजी देसाई
- जिंदगी .... कु. स्नेहल श्रीकांत पाटील
- महोब्बत .... कु. शर्मिला रामचंद्र चौगले
- यादें .... कु. कल्याणी शिवाजी पाटील
- बेटियाँ .... कु. विद्या विलास घारे
- चांदणी रात (मैथिलीशरण शुक्ल) .... कु. स्वाती शामराव पाटील
- दोस्ती .... कु. सरिता पांडुरंग कांबळे
- दुनिया को समझाओंना पापा .... कु. ऋतुजा विजय पाटील
- माँ .... कु. पुनम सतीश पाटील
- माँ की ममता .... कु. वैष्णवी नारायण बाजी
- दोस्ती .... कु. सुनीता सुतार
- केमिस्ट्री का जीवन .... श्रीधर बजरंग खोराटे
- क्या फायदा .... कु. तेजस्वीनी हिंदुराव खोत
- कबीर के दोहे .... कु. वैशाली चौगले
- कुछ ॲडजस्ट करो .... कु. पवित्रा लक्ष्मण पाटील
- चुटकुले .... कु. अश्विनी कांबळे
- शेरो-शायरी .... तेजस विष्णूपंत शेळके

हिम्मत और जिंदगी

कु. पूनम सिताराम पाटील
बी.ए. ३

जिंदगी के असली मजे उनके लिए नहीं हैं जो फुलों की छाह के नीचे खेलते और सोते है । बल्कि फुलों की छांह के नीचे अगर जीवन का कोई स्वाद छिपा है । तो वह भी उन्ही के लिए है । जो दूर रेगिस्तान से आ रहे है । जिनका कंठ सुखा हुआ, होठ फटे हुए और सारा बदन पसीने से तर्र है । पानी में जो अमृतवाला तत्व है, उसे वह जानता है । जो धूप में खूब सुख चुका है, वह नहीं जो रेगिस्तान में कम पडा ही नहीं हैं । सुख देनेवाली चीजे पहले भी थी और अब भी है । फर्क यह है की जो सुखों का मुल्य पहले चुकाते है और उनके मजे बाद में लेते है । उन्हें स्वाद अधिक मिलता है । जिन्हें आराम आसानी से मिल जाता है । उनके लिए आराम ही मौत है ।

जो लोग पाँव भीगने के खौफ से पानी से बचते रहते है, समंदर में डुब जाने का खतरा उन्हीं के लिए है । लहरों में तैरने का जिन्हें अभ्यास है वे मोती लेकर बाहर आयेंगे ।

चांदणी की ताजगी और शीतलता का आनंद वह मनुष्य लेता है जो दिनभर धूप में थककर लौटा है, जिनके शरीर को अब तरलाई की जरुरत महसूस होती है और जिनका मन यह जानकर संतुष्ट है की दिन भर का समय उसने किसी अच्छे काम में लगाया है ।

इसके विपरीत वह आदमी भी है जो दिन भर खिडकियाँ बंद करके पंखो के निचे छिपा हुआ था और अब रात में जिसकी सेज बाहर चांदनी में लगाई

गई है । भ्रम तो शायद उसे भी होता होगा की वह चांदनी के मजे ले रहा है, लेकनी सच पुछिए तो वह खुशबूदार फुलों के रस में दिन-रात सड रहा है । उपवास और संयम ये आत्महत्या के साधन नहीं है। भोजन का असली स्वाद उसी को मिलता है । जो कुछ दिन बिना खाए भी रह सकता है । 'व्यत्केन भुंजीथा' जीवन का भागे त्याग के साथ करो, यह केवल परमार्थ का ही उपदेश नहीं है, क्योंकि संयम से भोग करने पर जीवन में जो आनंद प्राप्त होता है, वह निरा भोगी बनकर भोगने से नहीं मिल पाता ।

बडी चीजे बडे संकटो में विकास पाती है, बडी हस्तियाँ बडी मुसीबतों में पलकर दुनिया पर कब्जा करती है । अकबर ने तेरह साल की उम्र में अपने बाप के दुश्मन को परास्त कर दिया था । जिसका एक मात्र कारण यह था कि अकबर का जन्म रेगिस्तान में हुआ था, और वह भी उस समय जब उसके बाप के पास एक कस्तुरी को छोडकर और कोई दौलत नहीं थी ।

महाभारत में देश के प्राय: अधिकांश वीर कौरवों के पक्ष में थे । मगर फिर भी जीत पांडवो की हुई; क्योंकि उन्होने लाक्षागृह की मुसिबत झेली थी, क्योकी उन्होंने वनवास के जोखिम को पार किया था ।

श्री. विस्टन चर्चिल ने कहा है की, जिंदगी की सबसे बडी सिकत हिम्मत है । आदमी के और सारे गुण उसके हिम्मती होने से ही पैदा होते है ।

जिंदगी की दो सुरते है । एक तो यह की आदमी बडे-से-बडे मकसद के लिए कोशिश करे, जगमगाती हुई जीत पर पंजा डालने के लिए हाथ बढाये, और अगर असफलताएँ कदम कदम पर जोश की रोशनी के साथ अंधियारी का जाल बुन रही हो। तब भी वह पीछे को पाँव न हटाए ।

दूसरी सुरत यह है की उन गरीब आत्माओं का हमजोली बन जाये जो न तो बहुत अधिक सुख पाती है, और न जिन्हें बहुत अधिक दुःख पाने का ही संयोग है, क्योंकी वे आत्माएं ऐसी गोधूली में बसती है जहाँ न तो जीत हंसती है और न कभी हार के रोने की आवाज सुनाई पडती है । इस गोधूलीवाली दुनिया के लोग बंधे हुए घाट का पानी पीते है, वे जिंदगी के साथ जुआ नहीं खेल सकते । और कौन कहता है की पुरी जिन्दगी को दाव पर लगा देने में कोई आनंद नहीं है?

अगर रास्ता आगे ही निकल रहा है तो फिर असली मजा तो पाँव बढाते जाने में ही है ।

साहस की जिंदगी सबसे बडी जिंदगी होती है। ऐसी जिन्दगी की सबसे बडी पहचान यह हैं की वह बिल्कुल निडर, बिल्कुल बेखौफ होती है । साहसी मनुष्य की पहली पहचान यह है की वह इस बात की चिन्ता नहीं करता की तमाशा देखने वाले लोग उसके बारे में क्या सोच रहे हैं । जनमत की उपेक्षा करके जीनेवाला आदमी दुनिया की असली ताकत होता है और मनुष्यता को प्रकाश भी उसी आदमी से मिलता है । अडोस-पडोस को देखकर चलना यह साधारण जीव का काम है । क्रांति करनेवाले लोग अपने उद्देश्य की तुलना न तो पडोसी के उद्देश्य से करते है और न अपनी चाल को ही पडोसी की चाल देखकर मद्धिम बनाते हैं ।

साहसी मनुष्य उन सपनों में भी रस लेता है जिन सपनों का कोई व्यावहारिक अर्थ नहीं है ।

साहसी मनुष्य सपने उधार नहीं लेता, वह अपने विचारों में रमा हुआ अपनी ही किताब पडता है ।

झुंड में चलना और झुंड में चरना, यह भैस और भेड का काम है । सिंह तो बिल्कुल अकेला होने पर भी मगन रहता है ।

अर्नाल्ड बेनेट ने एक जगह लिखा है कि जो आदमी यह महसूस करता है कि किसी महान निश्चय के समय वह साहस से काम नहीं ले सकता । बडे मौके पर साहस नहीं दिखानेवाला आदमी बराबर अपनी आत्मा के भीतर एक आवाज सुनता रहता है, एक ऐसी आवाज जिसे वही सुन सकता है और जिसे वह रोक भी नहीं सकता है । यह आवाज उसे बराबर कहती रहती है, "तुम साहस नहीं दिखा सके, तुम कायर की तरह भाग खडे हुए ।" सासारिक अर्थ में जिसे हम सुख कहते है उसका न मिलना, फिर भी, इससे कही श्रेष्ठ है कि मरने के समय हम अपनी आत्मा से यह धिक्कार सुनें की तुममें हिम्मत की कमी थी, कि तुममें साहस का अभाव था, कि तुम ठिक वक्त पर जिन्दगी से भाग खडे हुए ।

जिन्दगी को ठीक से जीना हमेशा ही जोखीम झेलना है और जो आदमी सकुशल जीने के लिए जोखिम का हर जगह पर एक घेर डालता है, वह अंतत: अपने ही घेरों के बीच कैद हो जाता है और जिन्दगी का कोई मजा उसे नहीं मिल पाता, क्योंकि जोखीम से बचने की कोशिश में असल में उसने जिन्दगी को ही आने में रोक रखा है ।

जिन्दगी से अंत में हम उतना ही पाते है जितनी कि उसमें पूंजी लगाते हैं । यह पूंजी लगाना जिंन्दगी के संकटो का सामना करना है, उसके उस पन्ने को उलट कर पढना है । जिसके सभी अक्षर फुलों से ही नहीं, कुछ अंगारों से भी लिखे गए हैं । जिंन्दगी का भेद कुछ उसे ही मालूम है जो यह जानकर चलता है की जिंन्दगी कभी भी खत्म न होने वाली चीज है ।

अरे! ओ जीवन के साधकों! अगर किनारें की मरी सीपियों से ही तुम्हें संतोष हो जाये तो समुद्र के अंतराल में छिपे हुए मौलिक कोष को कौन बहार लायेगा?

दुनिया में जितने भी मजे बिखरे गए हैं उनमें तुम्हारा भी हिस्सा है । वह चीज भी तुम्हारी हो सकती है जिसे तुम अपनी पहुँच के परे मान कर लौटे जा रहे हो ।

कामना का आंचल छोटा मत करों, जिंन्दगी के फल को दोनों हाथों से दबाकर निचोडो रस की निर्झरी तुम्हारे बहाए भी बह सकती है ।

यह अरण्य, झुरमुट जो काटे अपनी राह बना ले, क्रितदास यह नहीं किसी का जो चाहे अपना ले ।
जीवन उनका नहीं युधिष्ठिर । जो उससे डरते है ।
वह उनका जो चरण रोए निर्भय होकर लडते हैं ।

◆◆

बेटिया... बचाओ

बेटिया बेटिया बेटिया...
लडके की तरह लडकी भी,
माँ की गोद में हसती रोती है,
करते शैतानिया दोनो एक जैसी
करते मनमानिया दोनो एक जैसी
दादा की छडी, दादी का चष्मा तोडते है,
दुल्हन के जैसे माँ का आँचल ओढती है,
भूख लगे तो रोते है,
लोरी सूनकर सोते है,
आती है दोनों की जवानी
बनती है दोनो की कहानी
दोनो कदम मिलाकर चलते है
दोनो के पद बनकर जलते है,
लडके की तरहा लडकी भी,
नाम रोशन करती है
कुछ नहीं अंदर फिर क्यो
जन्म से पहले मारी जाती है,
बेटिया - बेटिया - बेटिया
Save The Girl Child

– सरिता राजाराम ढोके
बी.ए. १

समय गंध के कुशल पारखी : कवि नागार्जुन

कु. पुजा अजित पाटील
बी..ए. ३

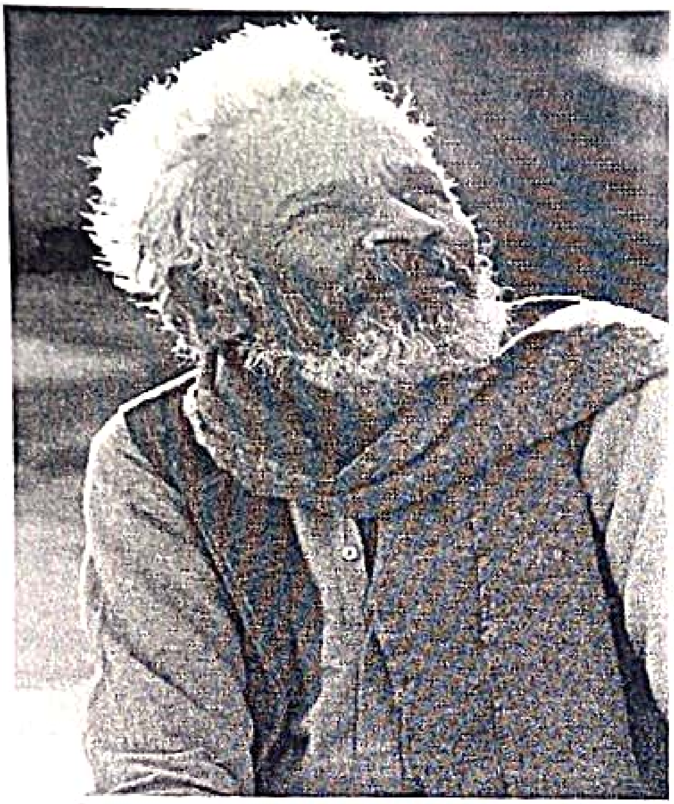

हिंदी साहित्य की आधुनिक काव्यधारा में बाबा नागार्जुन का नाम बडे आदर से लिया जाता है । नागार्जुन एक कवि होने के साथ-साथ कुशल लेखक भी थे । बाबा की काव्य प्रतिभा ने सफलता के श्रेष्ठ पायदान छुए है । हिंदी की प्रगतिशील कविता के सशक्त हस्ताक्षर बाबा नागार्जुन का जन्म ३० जून १९११ को हुआ । इनके पिता श्री. गोकुलनाथ मिश्र तरौनी जिला दरभंगा (बिहार) के रहनेवाले थे। नागार्जुन का मूल नाम वैद्यनाथ मिश्र था, तथा ये मैथिली मे यात्री उपनाम से काव्य रचना करते थे। बौद्ध धर्म में दीक्षित होने पर ये नागार्जुन नाम से काव्य रचना करते थे । नागार्जुन ने कई काव्य ग्रंथों की रचना की । जिनमें 'युगधारा', 'सतरंगे पंखो वाली', 'प्यासी पथराई आँखे', 'तालाब की मछलिया', 'तुमने कहा था', 'खिचडी', 'विप्लव देखा हमने', 'हजार-हजार बाहों वाली', 'पुरानी जुतियों का कोरस' आदि प्रमुख है । 'भस्मांकुर' नामक आपका प्रबंध काव्य भी काफी चर्चित रहा है। काव्य रचना करने के साथ-साथ आपने उपन्यासो, कहानी एवं निबंध संग्रहो, अनुवाद, संस्मरण साहित्य एवं बाल साहित्य की भी रचना की। कई पुरस्कारो से नवाजा गया यह जन कवि ०५ नवम्बर १९९८ को इस संसार से विदा हो गया ।

नागार्जुन आमजन के कवि थे और जनकवि होने के दायित्व का निवर्हन इन्होंने पुरी निष्ठा एवं ईमानदारी से निभाया है । नागार्जुन लिखते है कि, ''जन-जन में जो ऊर्जा भर दे, उद्गाता हू उस रवि का।''

निम्न मध्यमवर्गीय जीवन के घात-प्रतिघात भी नागार्जुन की काव्य दृष्टी से बचे नहीं । नागार्जुन की कविता में यथार्थवादी चेतना प्रमुखता से वर्णित है। नागार्जुनने आकाल के कारण उत्पन्न गरिबी एवं भुखमरी के तांडव का यथार्थ चित्रण अपनी कविता, 'आकाल और उसके बाद' में किया । वे लिखते हैं,

''कई दिनों तक चूल्हा रोय । चक्की रही उदास
कई दिनों तक कानी कुतिया सोई उनके पास
कई दिनों तक लगी भीत पर छिपकलियों की गश्त
कई दिनों तक चूहों की भी हालत रही शिकस्त।''

वर्गीय विषमता को भी कवि नागार्जुन ने महसूस किया था । आभावों की भीषण चक्की में पिस रहे गरीब मजदूर एवं दलित की वेदना एवं वहीं दूसरी और उच्च वर्ग के वैभव-विलास देख नागार्जुन को बडी पीडा होती है । नागार्जुन का कवि हृदय बैचेन हो उठता है और उनकी लेखनी उस आर्तजन की करुण पुकार को वाणी देने लगती है -

"जमीदार है, साहुकार है, बनिया है, व्यापारी है,
अन्दर-अन्दर विकट कसाई, बाहर खददरधारी है ।"

डॉ. रामविलास शर्मा उनके व्यंग विधान के सम्बन्ध में लिखिते हैं कि, "इनकी व्यंग कविताएँ दिल पर चोट करनेवाली हैं, कर्तव्य याद दिलाने वाली है और राह दिखाने वाली भी है ।"

जनपद के कवि नागार्जुन की कविता में वहाँ की प्रकृति की सतरंगी छटा दिखाई पडती है । कवि ने अपनी कविताओं के माध्यम से भारतेन्दू, कालिदास, रवींन्द्रनाथ ठाकूर, निराला, केदारनाथ अग्रवाल आदि के साहित्यिक अवदान का भी पावन स्मरण किया है । कवि ने 'कालिदास' कविता के माध्यम से पूछ बैठते है कि -

"कालिदास, सच-सच बतलाना ।
इंदुमती के मृत्यूशोक से,
अज रोया या तुम रोए थे?
कालिदास, सच-सच बतलाना ।"

भाषिक दृष्टी से भी नागार्जुन की कविताएँ समृद्ध हैं । लाक्षणिकता, प्रतीकात्मकता एवं, बिम्ब विधान आदि दृष्टियों से भी उनकी कविताएँ श्रेष्ठ एवं समृद्ध है । उनकी कविता 'बहुत दिनो के बाद' स्वाद्य, स्पर्श, घ्राण, श्रव्य एवं दृश्य बिम्बों की सुन्दर अभिव्यक्ति करती है ।

इस प्रकार कहा जा सकता है कि नागार्जुन की कविताएँ कालजयी कविताएँ है और नागार्जुन हिंदी के कालजयी कवि है । अनुभूति एवं अभिव्यक्ति दोनो ही पक्षों से उनकी कविताएँ श्रेष्ठता के उच्चतम पडावों पर असीम है । हम उनकी कविताओं को हर जन के पास खडा पाते है । उनकी कविताएँ समकालीन, राजनीतिक, सामाजिक एवं आर्थिक आदि समस्याओं को कुशलता से अभिव्यक्त करती है ।

◆◆

सिर्फ तुम्हारे लिए...

मैने इस कॉलेज मे अॅडमिशन लिया,
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै कॉलेज में आता हूँ,
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै लायब्ररी जाता हूँ,
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै प्रॅक्टिकल पुरे करता हूँ
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै लेक्चर मे बैठता हूँ,
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै किताबे पढता हूँ,
सिर्फ तुम्हारे लिए ।
मै जो कुछ भी करता हूँ,
सिर्फ और सिर्फ तुम्हारे लिए ।
तुम ही हो मेरी प्रिय 'परीक्षा'
सब कुछ तुम्हारे लिए ।

– सुदर्शन शिवाजी देसाई
बी.ए. ३

गाँव का जीवन

कु. रोहिणी विजय पाट
बी..ए. :

भारत की लगभग ७०% आबादी गांवों में रहती है । गांव में रहने वाले ज्यादातर लोग खेती या उनसे जुडे व्यवसायों में लगे रहते है । गांव में रहनेवाले ज्यादातर लोगों की आमदनी ज्यादा नहीं होती है और वह लोग ज्यादा अमीर नहीं होते है । गाँव में ज्यादातर लोगों का रहन-सहन साधारण होता है । गाँवो में चारो ओर हरियाली होती है । अगर आप गाँव में जाएं तो आपको काफी शांति मिलेगी और गाँव में शहरों की तुलना में काफी कम शोरगुल होता है ।

आजकाल बहुत सारे लोग गांव से निकलकर शहरों की ओर आ रहे हैं क्योंकि उन्हें शहरों में ज्यादा आमदनी वाला अच्छा रोजगार मिल रहा है। पुराने जमाने में गाव में सुविधाएँ कम होती जा रही है क्योंकि अब कई सारे मेहनती लोग गांव छोडकर शहरों में जा रहें हैं । पहले जमाने में गांव के लोग आपस में काफी मिलजुल कर रहा करते थे, वह लोग एक दूसरे की काफी मदद किया करते थें और गांव अपने आप में पूरी तरह से आत्मनिर्भर रहा करता था । लेकिन अब समय बदल चुका है अब गांव में आत्मनिर्भरता की कमी होती जा रही है, गांवों में गरीबी बढती जा रही है, खेती करने के लिए मजदूर कम पडते जा रहे हैं, किसानों को खेती करना मुश्किल होता जा रहा है, खेती के लिए पानी भी मिलना मुश्किल होता जा रहा हैं, किसानों का कर्ज बढता जा रहा है ।

जिससे गांव के लोगों की खुशहाली कम होती जा रही है । अब गांव में रहने वाले लोग खेती में ज्यादा दिलचस्पी नहीं ले रहे हैं और वह लोग अपने बच्चे को पढा-लिखा कर गांवों से दूर करना चाहते हैं लेकिन सच्चे मायने में भारत की संपूर्ण विकास के लिए गांवों का विकसित होना बहुत जरुरी है और गांवों का विकास तभी अच्छी तरह हो सकता है जब गांव में रहने वाले लोग ज्यादा से ज्यादा शिक्षित हो और गांवों के विकास में संपूर्ण योगदान करें ।

आज भी गाँवो के अंदर कई सारी कुरीतियां चली आ रही है जैसे बाल मजदूरी, बाल विवाह, बंधवा मजदूरी, जाति भेदभाव आदि । गाँव में बच्चों की पढाई पर भी ज्यादा ध्यान नहीं दिया जाता है, जिसके कारण गांव में रहने वाले बच्चे आगे चलकर पिछड जाते हैं । गांव का विकास तभी हो सकता है जब ज्यादा से ज्यादा लोग गांवों के विकास से जुडे गांवों को अच्छी सडक से जोडे और वहाँ पर दूरसंचार की मदद से सूचना क्रांति का प्रसार करें । सभी गांवों में लघु उद्योग को बढावा देना चाहिए जिससे वहाँ के लोगों में आत्मनिर्भरता बढ सके और गाव में रहनेवाले लोगों की गरिबी दूर हो सकें । जब गांव की गरिबी दूर होगी तभी देश की गरिबी दूर हो पाएगी ।

◆◆

जिंन्दगी

मंजिल मिले ना मिले
ये तो मुक्कदर की बात है ।
हम कोशिश भी ना करे,
ये तो गलत बात है ।

जिंन्दगी जख्मों से भरी हैं
वक्त को मरहम बनाना सीख लो ।
हरना तो है ही एक दिन मौत से
फिलहाल जिंन्दगी जीना सीख लो ।

– कु. स्नेहल श्रीकांत पाटील
बी.ए. १

महोब्बत

कबसे कहने की हिम्मत जुटा रही हूँ
कि तुमसे महोब्बत है कितनी
जाने आज ऐसा क्या हूँआ
कि दिलने कहा कह डालू
जब किताब की पन्नो की सफेदी
तुम्हारे चेहरे पर चमकती है
दिल रूकसा जाता है
जब हसी कि एक थंडी लहेर
मेरी कानो तक आती है
वक्त थम सा जाता है
जाने आज ऐसा क्या हूँआ
दिलने कहा कैही डालू
कितनी महोब्बत है तुमसे...!!

–कु. शर्मिली रामचंद्र चौगले
बी.ए. ३

यादे

हम बातें तो भूल जाते है,
पर यादें याद आती है ।
इसमें नगमें होते है, शिकवे होते है,
किस्से भी होते है, और बाते होती है ।
बातें तो भूल जाते है, बगर
यादें याद आती ही है ।
ये यादें ही तो है, जो किसी के
चले जाने के बाद आती है ।
यादें हाय ये यादें कितना
तडपाती है ।
ये जीवन जैसे दिलजानी
जैसे दरिया का है पानी
पानी तो बेहता जाए ।
बाकी क्या रह जाए ।
यादें सिर्फ यादें ।
इनसें ही जीने का सलीका होता है ।
दुनिया में हम सारे,
यादों के ही है मारे,
कुछ खुशियाँ, थोडे गम
ये हमसे और इनसे हम होते है ।
यादें मीठी मीठी यादें
ओ खट्टी-मीठी यादें ।
हमारे जीवन का महत्वपूर्ण हिस्सा होता है ।
हमारे दिल के किसी कोने में हम कैद
करके रखते है,
वो सिर्फ और सिर्फ यादें ही होती है ।

– कु. कल्याणी शिवाजी पाटील
बी.ए. ३

बेटियाँ

सदियो से बेटियों को सताया गया है,
पैदा होने पर मातम मनाया गया है ।

खुदा की बख्शी गई इस हँसीन भेट को,
बोझ कहकर दिल उसका दूखाया गया है ।

जुल्म सहते रहे और कुछ न कहो,
उस को बचपन से ही यह सिखाया गया है ।

खुद की हस्ती मिटाकर सभी को सँवारा,
मान फिर भी उसी ने दिया है ।

राम की अग्निपरीक्षा तो होती नहीं है,
उँगली तो सिर्फ सीता पर उठायी गयी है ।

मर्दों को जन्म भी उसी ने दिया है,
फिर भी उसीको कुचला और दबाया गया है ।

चंद रुपयों की खातिर बन सकी न दुल्हन,
अगर बन गयी कभी तो जलाई गयी है ।

इम्तिहां जुल्म कि आप मत पुछिए,
जन्म लेने से पहले ही दफनाया गया है ।

– कु. विद्या विलास घारे
बी.ए. ३

चांदनी रात

मैथिलीशरण गुप्त
(३ अगस्त, १८८६ - १२ दिसंबर, १९६४)

चारू चंद्र की चंचल किरणे
खेल रही हैं जल-थल में ।
स्वच्छ चाँदनी बिछी हुई है ।
अवनि और अंबर तलमें ।।

फलक प्रगट करती है धरती
हरित तृणों की नोकों से ।
मानो झूम रहे हैं तरू भी
मंद पावन के झोंकों से ।।

क्या ही स्वच्छ चाँदनी है यह
है क्या ही निस्तब्ध निशा ।
है स्वच्छंद-सुमंद गंध वह
निरानंद है कौन दिशा?

बंद नहीं अब भी चलते हैं
नियति नये के कार्य-कलाप ।
पर कितने एकांत भाव से
कितने शांत और चुपचाप ।

– कु. स्वाती शामराव पाटील
बी.ए. ३

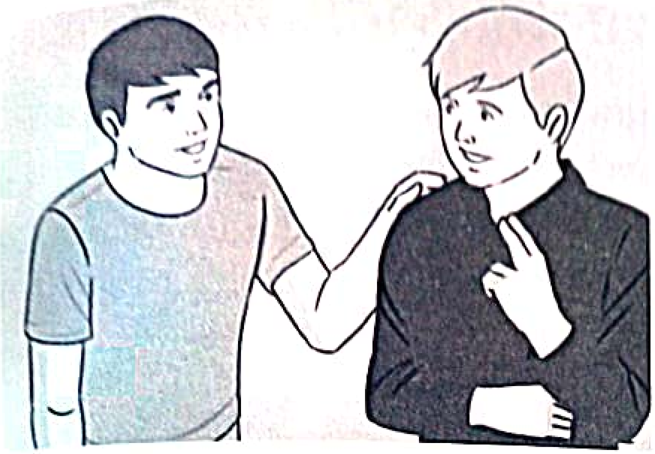

दोस्ती

दोस्ती एक ऐसा रिश्ता है,
जो प्यार से भी गहरा है ।
दोस्ती करना आसान है,
लेकिन, उसे निभाना मुश्किल है ।

दोस्ती में,
संकटो का साथ देना,
दु:खों में हाथ बटाना,
यह तो हमेशा ही होता है ।

दोस्ती में,
जिंदगी भर साथ निभाना
यह तो फर्ज ही होता है,
जैसे सुख और दु:ख हमेशा ही,
एक दूसरे का साथ निभाते है ।

दोस्ती अच्छी हो तो, रंग लाती है ।
दोस्ती गहरी हो तो सबको भाती है ।
दोस्ती नादान हो तो, टूट जाती है ।
दोस्ती दोस्त के साथ हो तो,
हमेशा ही अच्छा 'इतिहास' बनाती है ।

– कु. सरिता पांडुरंग कांबळे
बी.ए. ३

दुनिया को समझाओं ना पापा

शाम हो गई,
अब तो घुमने चलो न पापा ।

चलते चलते थक गई हुँ,
कंधे पे बिठा लो न पापा ।

अंधेरे से डर लगता है,
सीने से लगा लो न पापा ।

मम्मी तो सो गई,
आप ही थपकी देकर सुलाओं न पापा ।

स्कुल तो पुरी हो गई,
अब कॉलेज जाने दो न पापा ।

पालपोस कर बडा किया,
अब जुदा तो मत करो पापा ।

अब डोली में बिठा ही दिया तो,
आँसू तो मत बहाओ न पापा ।

आपकी मुस्कराहट अच्छी है,
एक बार मुस्काराओं न पापा ।

आपने मेरी हर बात मानी,
एक बात और मान जाओ न पापा ।

इस धरती पर बोझ नहीं मै,
दुनियाँ को समझाओं न पापा ।

– कु. ऋतुजा विजय पाटील
बी.ए. ३

माँ

चूल्हे की
जलती रोटी सी
तेज आँच में जलती माँ ।

भीतर-भीतर
बलके फिर भी
बाहर नही उबलती माँ ।

धागे-धागे,
यादें बुनती,
खुद को
नई रुई सा धुनती,
दिन भर
तनी ताँत सी बजती
घर-आँगन में चलती माँ ।

फटी-पुरानी, मैली धोती,
साँस-साँस में खुशबू बोती,
धूप-छाँट में, बनी एक सी
चेहरा नहीं बदलती माँ ।

– कु. पुनम सतीश पाटील
बी.ए. ३

माँ की ममता

जन्म दात्री
ममता की पवित्र मूर्ति
रक्त कणो से अभिसिंचित कर
नव पुष्प खिलाती
स्नेह निर्झर झरता
माँ की मृदू लोरी से
हर पल अंक से चिपटाएं
उर्जा भरती प्राणो में
विकसित होती पंखुडिया
ममता की छावों में
सब कुछ न्यौछावर
उस ममता की वेदी पर
जिसके
आँचल की साया में
हर सुख का सागर ।

– कु. वैष्णवी नारायण बाजी
बी.ए. ३

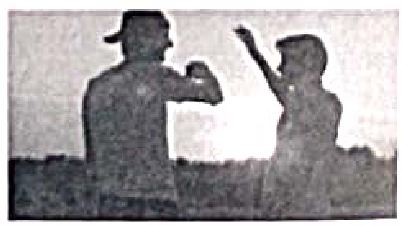

दोस्ती

अगर दोस्ती अच्छी हो, तो रंग लाती है,
अगर दोस्ती गहरी हो, तो सबको भाती है ।
अगर दोस्ती नादान हो, तो टूट जाती है,
अगर दोस्ती भारतीय से हो, तो इतिहास नया बनाती है ।

– कु. सुनीता सुता
बी.ए.

केमिस्ट्री का जीवन

ना ये केमिस्ट्री होती,
ना मैं Student होता ।
ना ये Lab होती,
ना ये Accident होता ।
Practical Class मे नजर आयी एक लडकी,
सुंदर नाक थी उसकी Test Tube जैसी ।
बातों में उसकी Glucose की मिठ्ठास थी,
सासों में Ester की खुशबू भी साथ थी ।
आँखो से छलकता था कुछ इस तरह का प्यार,
बिना पिये हो जाता था Alcohol का खुमार ।
नजरे मिली Reation हुआ,
कुछ इस तरह Love का Production हुआ ।
अब उसके Papa से Introduction हुआ,
सुनकर हमारी बात वो ऐसे उछल पडे ।
जैसे Igniation Tube में Sodium भडक उठे,
वो बोले होश में आवो, पहचानो अपनी औकात ।
Iron कभी मिल नहीं सकता Gold के साथ,
ये सुनकर टुटा हमारे अरमानों का Beaker
हम चुप रहे Benzanoaldehyde का कडवा घुंट पिकर।
अब उसके यादों के बिना हमारा काम न चलता था,
और Lab में हमारे Dil के सिवा कुछ न जलता था ।
जिंदगी हो गयी है Unsaturated Hydrocarbon की तरह,
और हम फिरते हैं आवारा Hydrogen की तरह ।

– श्रीधर बजरंग खोराटे
बी.एस्सी. ३

क्या फायदा

कभी प्यासे को पानी नहीं पिलाया,
तो अमृत पिलाने से क्या फायदा?
कभी गिरते हुए को उठाया नहीं,
तो आँसू बहाने से क्या फायदा?

मैं मंदिर में गया पूजा की,
पूजा करते समय खयाल आया,
कभी माँ-बाप की सेवा की नहीं,
फिर पूजा करने से क्या फायदा?

मैं काशी, बनारस और मथुरा गया,
गंगा नहाते हुए एक खयाल आ गया,
तन को धोया मगर मन को धो न सका,
सिर्फ गंगा नहाने से क्या फायदा?

मैंने दान किया, जप-तप किया,
दान करते हुए खयाल आ गया,
कभी भुखे को खाना खिलाया नहीं,
दान लाखों कराने से क्या फायदा?

– कु. तेजस्विनी हिंदुराव खोत
बी.ए. ३

कबीर के दोहे

मन के हारे हार है, मन के जीते जीत ।
कबीर कहे गुरु पाहिए, मनही के प्रतीक ।
मन बढाई न करे, बडा न बोले बोल ।
हिरा मुखसे न कहे, लाख हमारा मोल ।
कबीर कहे कमालक, सबसे वडी दया ।
तीरथ जाओ, काशी जावो, चाहे जावो गया ।

– कु. वैशाली चौगले
बी.ए. ३

कुछ ॲडजस्ट करो

मन्या : आय लव्ह यू
गर्ल : तुम पागल हो क्या... मैं शादीशुदा हूँ..
मेरा पति है,
और
एक boyfriend भी है ऑफिस में,
और
मेरा Ex-boyfriend मेरे पडोस में रहता है,
और
कल ही मेरे बॉसने प्रपोज किया है,
और
मैं उन्हें मना नहीं कर सकती...
और
वैसे भी मेरा एक स्कूलफ्रेंड के साथ सीरियस मॅटर है...
मन्या : (काफी देर देखने के बाद) देखो कुछ ॲडजस्ट होता है क्या... बहुत आवश्यकता है जी...

– कु. पवित्रा लक्ष्मण पाटील
बी.ए. ३

चुटकुले

दो दोस्त व्हाईट कलर जैसे होते है ।

व्हाईट मे कोई भी कलर मिक्स करो तो नया बन सकता है ।

पर दुनिया के सारे कलर मिक्स करके भी व्हाईट कलर नहीं बनाया जा सकता ।

– कु. अश्विनी कांबळे
बी.एस्सी २

शेरो शायरी

दर्द जितना सहा जाए, उतना ही सेहना,
किसी के दिल को लग जाए तो बात मत कहना।
मिलते हैं हम जैसे दोस्त बहुत कम,
उनसे 'कभी अलविदा' ना कहना।

* * *

चाँद से प्यारी चाँदनी, सुरज से प्यारी किरण,
तारों से प्यारी रात और जान से प्यारे आप।

* * *

जब सुरज उगता है,
जलना जमीन को पडता है।
मोहब्बत निगाहें करती हैं,
तडपना दिल को पडता हैं।

* * *

आप की खातीर दोस्त,
दोस्ती का पैगाम आपके नाम,
ये हसीन शाम आपके नाम,
नये साल की शुभकामनाए आपके नाम,
ये एसएमएस भी आपके नाम,
दोस्ती को सलामत रखना आपका काम।

* * *

हर खुशीपर नाम हो आपका,
खुशियों से भरा सफर हो आपका,
गम कभी करवट ना बदले आपकी तरफ,
सदा मुस्कुराता रहे चेहरा आपका।

– तेजस विष्णुपंत शेळके
बी.एस्सी २

English Section

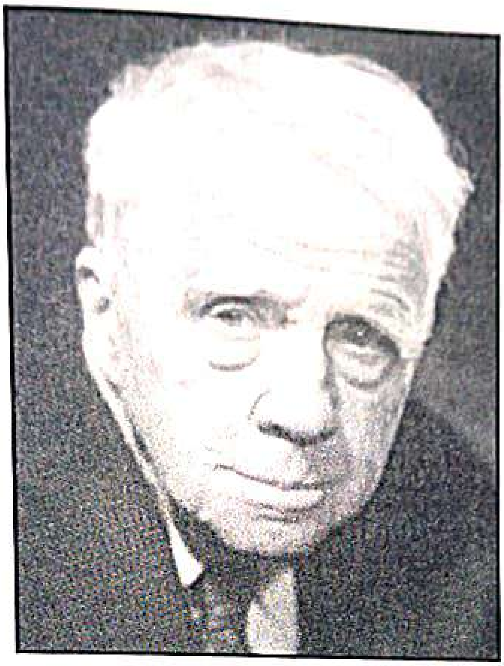

Two roads diverged in a wood and I - I took the one less traeled by, And that has made all the diferecne.

- Robert Frost

Section Editors

Prof. S. A. Salokhe

Prof. S. A. Gangawane

INDEX

Prose

- What is the Real Education? .... Poonam S. Patil
- Technology Can't replace human being ....Digambar Kumbhar
- Science and Human Valueo.......................................Rohini B. Ghungare Patil
- College Life...Jimmy Kristol D'souza
- Dr. A.P.J. Abdul Kalam (Missile Man).......................Pallavi Shivaji Patil
- Dr. Homi Jehangir Bhabha ....Priyali Pandurang Patil

Poetry

- Song of Science..Pratibha Mahant Giri
- Man and Science ....Snehal Shrikant Patil
- Friendship...Trupti Tanaji Gurav
- B.Sc. In...Madhuri Dattatray Aswale
- Happy Life...Amit Sonageker

Miscellaneous

- Science is Everything ....Puja Vilas Palkar
- Scientists are playing HIDF and SEEk in Hell ....Aprna Sidram Kamble
- Chemical Analysis of Life..Priyanka Tanaji Magdum
- Science in Everyday Life ....Pramod Killedar
- Chemistry ....Rohit Chougale

What is the real Education?

Miss Poonam S. Patil
B.A. II

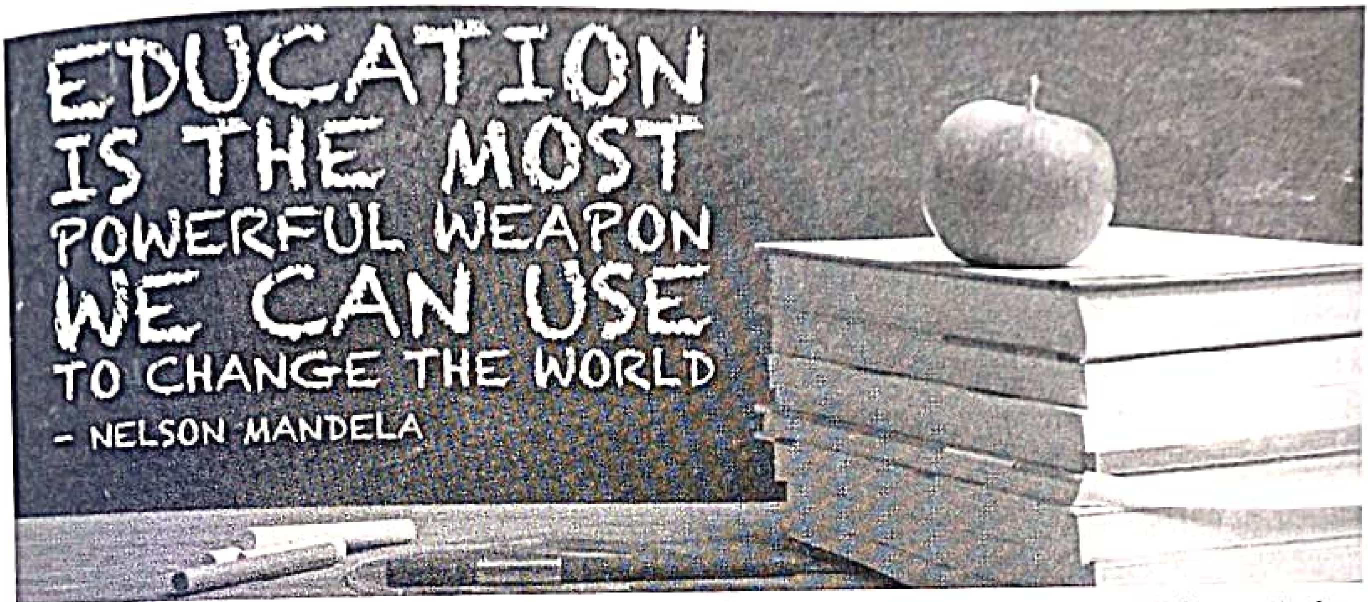

Education starts from birth of a child. Parents elaborate it to a child, it is part of the education. In old days, students used to go to the teachers home for living and learning. After completing education, student used to give fees to the teachers. Then, teacher had not a question like – how much is it? Teacher accept fee. Day-by-day, concept of education is expanding. Now-a-days, we see different branches of education and we also see the market of education. Then made a question, "What is the real education?" In this article, I try to put my thoughts on real education.

1. Education for Ethical Values

I think, we need to teach ethical values to the student. e.g. when we teach these values to the students, they do not become corrupted. When we teach the student importance of values of brotherity then a child say, "other is not other he is my brother." Then we do not see war in the different castes. When we teach the child 'other woman is your mother' then rape cases does not occur.

2. Education for Increasing Confidence

In every kind of work, confidence is the main important thing. We need to create thinking process like 'can do'. I find that strength only in the education. We need to focus on increasing self-confidence with book knowledge. Then student become unique. He/she is different from others.

3. Education for Business

Now-a-days, we learn subject like History and Geography in the school. Therefore the students focous on doing con, Now, we see the students with 90%-95%

marks. But they use their knowledge upto the exam. They again do not use it. Therefore student loss confidence. But, I think, we need to teach student for employment. Then that become real education.

4. Education for Skill Development

Now-a-days, concepts of education is blocked for primary schools and high schools. Our era is known as competitive era. So we focus on getting extra marks. But student who get extra marks they face problems like unemployment in future. But when we identify skill of the student and give him skilled education. Then we find extra profit of it.

5. Education for Developing Art

We see marksheet of the student to decide brilliant or bovine. But according to my opinion, when one of the students is the greatest sportsmen, our parents say to him/her 'don't play, do study'. Then I think, "it is wrong." Because he/she doesn't like that. And it is not his/her passion. So obiviously, he/she does not do proper use of his/her education.

6. Method of Structuralism

Now, we use that method in large quantity. In this method, students perform the role of a teacher. Students teach one-another. In this method, a role of the teacher is trainer. He motivate the student. In this method, student get confidence but student can't explain every concept like a teacher.

Briefly, when we focus on above mentioned points then it will become a real education.

◆◆

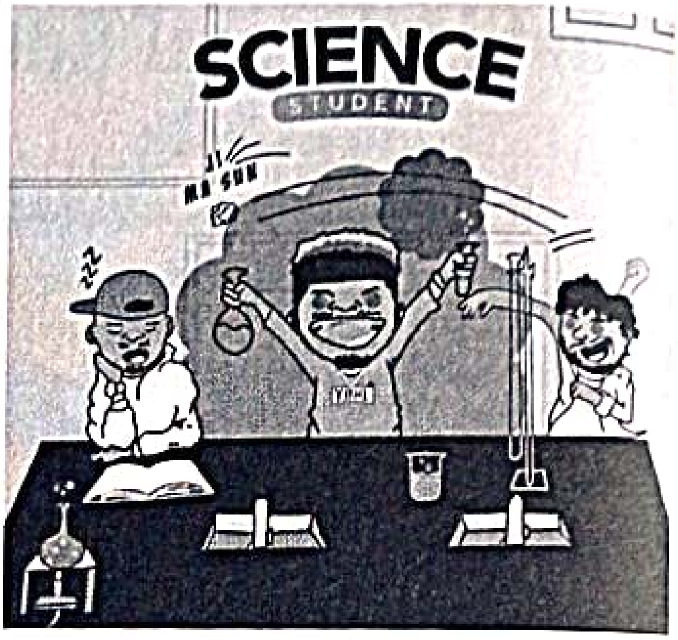

Song of Science

Kyon Chalti hai pawan?
Because of evaporation
Kyon ghoome has gagan?
Because of Earth's revolution
Kyon machaltta hai mann
Because of respiration.
Na tum jano na hum
You just gave all the seasons
Kyon aati hai bahar?
Because of mental tension.
Kyon hota hai pyar?
Because of opposite pole attraction
Na tum Jano na hum
Like I said all are science phenomena.
Kyon gum hai har disha?
Because of Rooh sense of direction.
Kyon hota hai nasha?
Because of drug addiction
Kyon aata hai mazza?
Because science gave us all information.

- Girl Protibha Mohan
B.Sc. III

Technology Can't Replace Human Being

Digambar Kumbhar
B.A. II

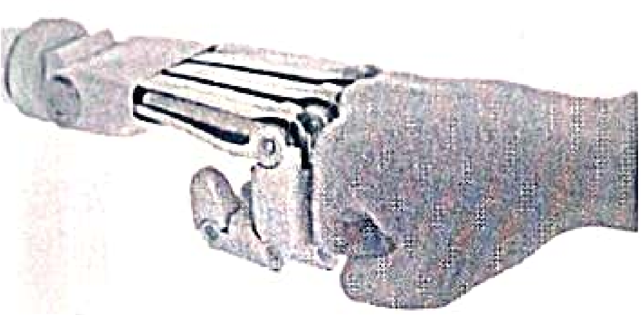

I Visited Pandurangshastri Aathavales 'Swadhyay Pareevar' in Gujrat. I saw the experiment of 'Amrutalayam'. In this experiment, people in village used to live like a family. In that narrow area, I saw the experiment at the 'Vrukshmandeer.' In this experiment, people do tree plantation on uncultivated land. When I went to that place. One of the young girls came towards me and gave me two fruits which had same, color, size and shape. She told me, 'eat these fruits' I was unaware about the names of the fruits. But, when I ate two fruits, then I found one of them was tasty than the other. I was shocked. I again called the young girl. And ask, "Are these fruits in the same garden/" She replied, "Yes". Then I asked a question. "Two trees are increasing in the same condition, same species, then why do I see difference in taste?" Then she said, "We give them same sunlight, water, fertilizers etc." I again asked my previous question, then she said, "These are two fruits of two trees. But one has been human beings and other has been by robot. While cultivated by, being had poured emotions in it as a result, fruit became more tasty then other." I was shocked by listening the answer and said to me 'Technology can't replace human being.

"Science means discovery of rules in nature" and "Application of the knowledge means technology." Now-a-days all things are possible by technology. Using the cloning technology, We create a child in laboratory. But it has main difference in laboratory child and original child i.e. it has Robot – Because it hasn't emryo rite. I agree, we create child by technology but, we can't give him a rite without human.

Mobile is the greatest gift of science and technology. By using mobile, we communicate with the people in everywhere in the world. But without human being in the world, then what is the use of mobile?

By using calculator, we can solve critical numerical within a seconds. It has one of the parts of the technology. When we give it command in numbers and signs then it gives answer. But for writing numbers and signs, human being is important. No any other animal can do that so I think, human is paramount.

When we think about any technology, every technology needs a fuel. We write on the paper with the help of a pen, but a

pen requires ink as a fuel. In mid-day, the indigenous aeroplane 'Tejas', requires a fuel for flying it. In our home, we use differents types of electrical machines, but for it we require electrical energy as a fuel for that. But, all fuels are in small quantity. After some days, it with finish. For create optional fuel human memory do work. Technology can't do anything.

Think, there are different facilities in the home in the absence of human. Then value of all facilities become zero. In this way, value of technology without human being is become zero. Human brain is advanced than other and this advanced brain create all technology. So, anytime, technology can't get position of the human.

◆◆

Science is Everything

S – Stream of Knowledge
C – Competition world
I – Inventions
E – Enlightenment
N – Number of detections
C – Comfortable life
E – Endless progress

Pooja Vilas Palkar
B.Sc. II

Man and Science

As Science advances
Culture declines
Sea today's world
Rupid industrial development
Man losing mental peace
Life becomes materialistic
Day by day increasing
Computer and high-technology
Brought world closer
But pushed man
Far.... From one another
...... technologies coming
World rapidly changing
Because of Artificial Rain
Nature equilibrium destroying.

Snehal Shrikant Pa
B.A

Science and Human Values

Rohini Baburao Ghugare-Patil
B.Sc III

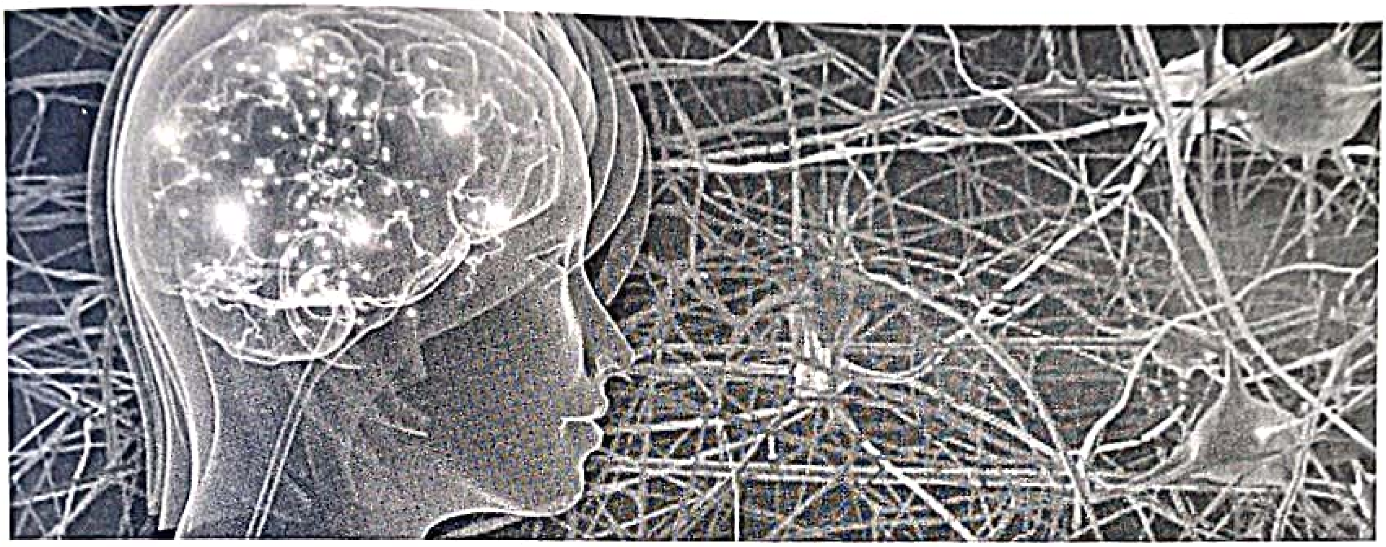

Since humanity became civilized the thought process continued to evolve and was channelized into scientific temper. Even in the vedic period, our country was for ahead of the world in spiritual civilization the basic concepts of scientific developments were in motion. The level of vedic mathematics was high and is recognized even today. We have several institutions which have this as an important part of their syllabus.

Even thousand years ago, with the start of the vedic age, our civilization was considered to be the best civilization, the age of scientific development responsible for the indian disaspora we had the basics of the laws expounded by the great Chanakya. It was an age of logic and progression an age of culture and spirituality and the perfect breeding place for science.

Science and civilization are two sides of a coin and without questioning and rational thinking science cannot develop. This is why the medieavel age is known as the dark age. When new theories could not be propounded, when feudal lords treated any idea, new or different, as blasphemy or madness, when the philosophers were forced to drink goblets of posion because they thought differently, science was kept in dark dank cellars, in a static state, away from spying eyes, the age could be nothing else then the most primitive. It is science that has transformed contries like. England, Russia & America.

College Life

Jimmy Kristol D'souza
B.Sc III

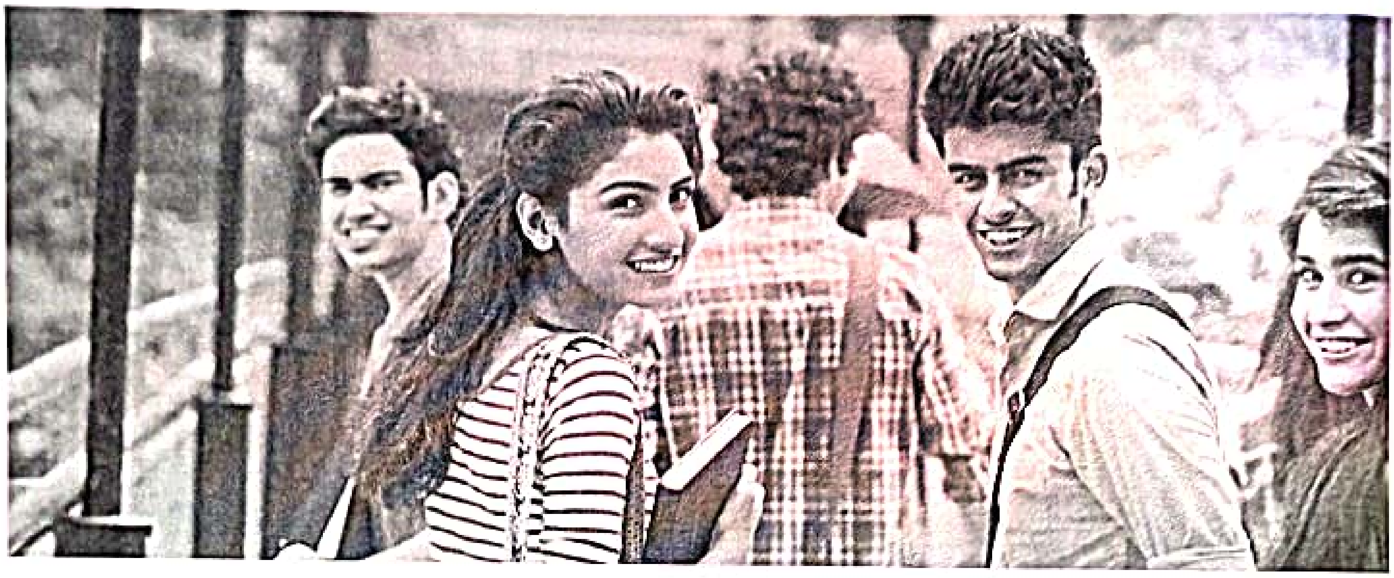

College life is that phase in one's life where, one learns the most important lessons of his/her life. College life is totally different from traditional school life. College life is an independent life.

College is a place where we interact with our new friends and teachers. This is the place where we initiate our career, our future and our dreams. We meet lots of new friends and enjoy with them attending lectures, playing sports, functions, etc. Many funny moments, memorable things happen with us in our college life. This is the stage where we try to become stable, where we feel our self growing elder.

Friendships made in college life last forever. We make new friends, good and the best friends which last forever in our life. A college tour is the most adorable, joyful and funniest period of time which we spend together with our friends and teachers. Our teachers and sirs play an important role in guiding us and building up confidence, encouraging us to achieve our goal, our ambition.

Apart from studies , we also involve in other activities of the college like sports, cultural activities, functions, etc. We will always miss our college life a lot because these days are unforgettable and will never come back. Here, we learn the best things of our life.

Finally, I want to dedicate few lines to all my friends as,

Friends you all are HARD to find,
HARDER to leave and
IMPOSSIBLE to forget.

◆◆

Dr. A.P.J. Abdul Kalam (Missile Man)

Pallavi Shivaji Patil
B.Sc II

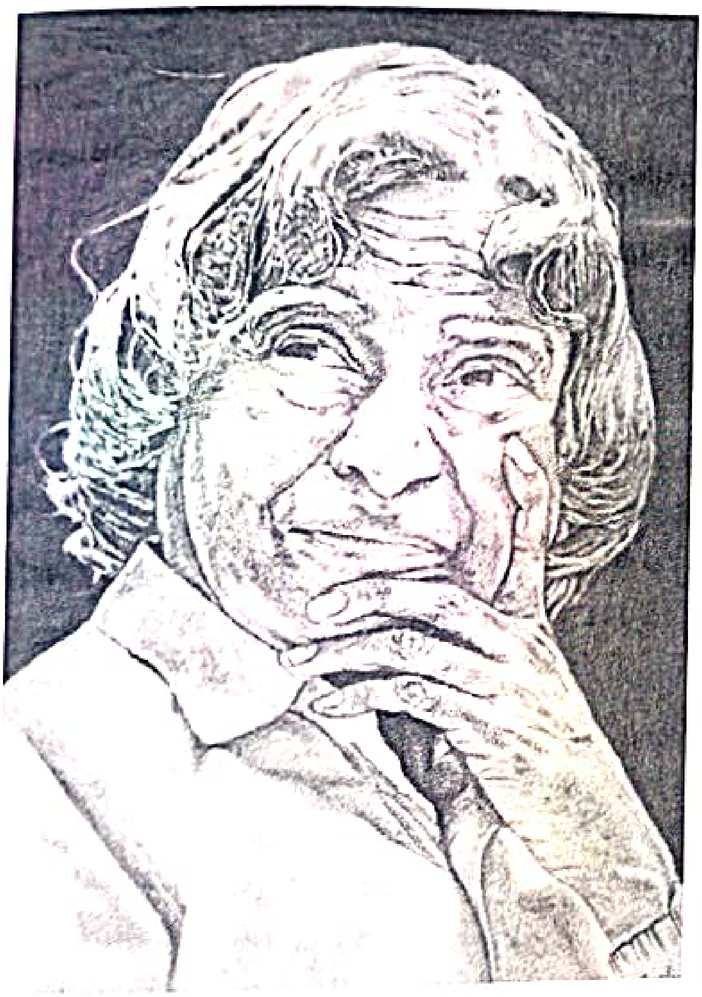

Avul Pakir Jainulabdeen Abdul Kalam was the great scientist of India. He made India self-sufficient in defence field. He was also scientific adviser to the Government of India.

A.P.J. Abdul Kalam was born on 15th Oct. 1931 in the district of Rameshwaram in Tamilnadu. His father had to rent boats to fisherman to pay school's fees. Years later, he went to study aeronautical engineering at the Madras institute of Technology. He was the bachelor but wedded to science. He used to recite the Kuran and Bhagvat Gita daily with equal ease. He went abroad for a brief period to joint National Aeronaitical and Space Administration. Then coming back to india he joined to Defense Research and Development Organization (DRDO) in 1958. He became the director in DRDO and headed the country missile development programme. Under his supervision the successful launching of Aakash, Agni, Trishul, Nag and Prithvi missiles took place.

Dr. Kalam was the scientist to get 'Bharat Ratna' in 1997 after Dr. C. V. Raman and Dr. Homi Jahangir Bhaba. He had also been awarded 'Padma Bhushan' in 1981 and 'Padma Vibhushan' in 1990. Dr. Kalam was the father of missile technology in India. Truly his colleagues described him as '200% Indian and patriot' he is well known as 'Missile Man'. His slogan is "Do thing yourself." He also said, "Do not indulge in shortcut by importing equipment." He had nothing of his own, except 'Science in India.'

◆◆

Dr. Homi Jehangir Bhabha

Priyali Pandurang Patil
B.Sc II

(A Tribute to the founder and Architect of India's Atomic Energy Programme)

Homi J. Bhabha was born on October 30, 1909. He studied at cathedral John Canon high School, Elphinstone college and the Royal Institute of Science in Mumbai. At the age of 18, his presents sent him to Cambridge. There he passed the Mechanical science Tripos and Mathematical Tripos, both in first class. After persuing research for a few years under guidance of eminant scientist like Niels Bohr, Rutherfourd, Pauli and Enricho Fermi, Bhabha returned to India. He became a special Reader in theoretical physics at Indian Institute of science Bangalore.

On the recommendation of Nobel Laureate Dr. C. V. Raman, he was elected as a Fellow of Royal Society (FRS) in 1941.

In 1945, Bhabha founded Tata Institute of Fundamental Research (TIFR) in Mumbai with grant from Sir Dorab Tata Trust. Later, on August 10, 1948 the Atomic Energy Commission was set up by Government of India with Bhabha as its chairman. In 1954, the Department of Atomic energy (DAE) was created to develop facilities needed for atomic energy programme, with full backing of Prime Minister Jawaharlal Neharu. Bhabha started building the nuclear energy establishment. Various facilities started coming up at Atomic Energy Establishment Trombay (AEET). Soon research reactors Apsara, Zerlina and CIRUS were inangurated. On January 12, 1967 AEET was named as Bhabha Atomic Research Center (BARC) in memory of Homi Bhabha, who died on Jan. 24, 1966, in plane crash at Mount Blance.

In beginning of this new millennium the Department of Atomic Energy aspires to fulfill the dream of India to become self-reliant and self sufficient in power production and to provide supporting facilities in agriculture and health sectors.

◆◆

Friendship

Friendship is like a flower whose
Seeds develop & grow.
Friendship is treasure – chest where
Promises are shared, secrets are
Kept friendship is magic power.

It brings happiness to the heart
And add magic to everything around
Deeply no storm can uproot it,

Friendship… is like a flower that will
Forever bloom,

Friendship… come all in varieties
But their common dominator is joy,
A true friendship is someone who
Brings us laughter, even in our tears.

Friendship is Good network in the world
No recharge, No Roming,
No validity limit, No signal problem
But don't switch off heart.

- Gurav Trupti Tanaji
B.A. III

Scientists are playing HIDE and SEEK in Heaven

It was Eienstein's turn to seek
All the scientists went and hide except Newton
Who simply drew a square of 1 meter and stood inside square.
Eienstein finished counting and spotted Newton.
He screamed,
"I found Newton!"
Newton calmly replied!
"You are wrong"
I'm Newton standing in a square of 1 m which makes Newton per square metre which is equal to Pascal."

- Aparna Sidram Kambale
B.Sc. II

Chemical Analysis of Life...

Aim : To study life and its properties.

Definition : Life is a mixture of various elements such as happiness, tension, disappointment, achievement, failures and dedication all put together.

Chemical Equation : Experience + Achievement + Struggle + Happiness

Chemical Property of Life

i) Light that makes the world shine.

ii) Isotope of good and bad times.

iii) Furnishes struggles and opportunities for the same.

iv) External support of love and friendship.

Preparation (Laboratory Method)

i) Take a sample quantity of sweet and sour experiences, disappointments and achivements.

ii) Mix them in a round bottom flask containing the high doses of self confidence and spiritual strength.

iii) Then add the elixes like dream, ambition and goals.

iv) All the mixture has to boil for some time. Note that the reaction can be fastened by the most readily available catalyst. i.e. struggle.

Conclusion

From the above experiment, it can be concluded that life is a concoction of various ingredients. All these are very treasured result of all external and internal Interactions...

- Priyanka Tanaji Magadaum
B.Sc. III

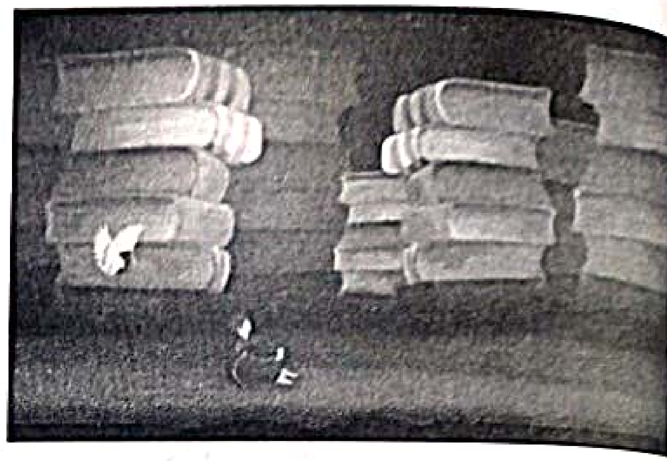

Science in Everyday Life

Science is a great blessing to mankind, Nothing better has happened in the history of man than advent of science in human life. The world into which science came was a world of ignorance, suffering and hardship. Science has come to relieve us to sufferings, to remove our ignorance and to lighter our toil.

Today, we cannot except our life without science revolving around it every single second. Science is very essential in our everyday life as it has made things more simple, fast and secured.

Science is a faithful servant of man. It serves us in all walks of life. Science is creating wonders almost every day. Almost everything that makes eases our daily life are the wonders of modern science. Each and every part of our life is associated with science.

- Pramod Killedar
B.Sc. II

B.Sc. In...

With aims and dreams in eyes,
We come with well wishes advice
With hard work and expectations high
We seem to be ready to fly;
With DMB…
We play part of raw clay,
For teachers to mould us,
Beware it's not any play,
For they enlighten us to avoid fuss…
That's DMB…
We are trained to accept failure,
to expect success,
to maintain confidence,
to survive challenges
and to rise to great height
With DMB….

- Asawale Madhuri Dattatraya
B.Sc. III

Chemistry

Chlorine is deadly poison gas employed on
European battlefield in World War I.
Sodium is corrosive metal
Which burns upon contact with H2O
Together they make a placied
& unpoisonous material, table salt.
Why each of these substance has
Properties it does is a subject called
CHEMISTRY.

- Rohit Chougale

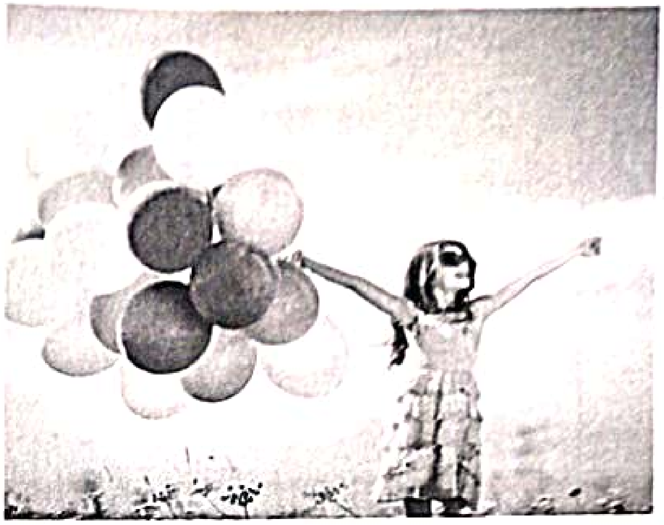

Happy Life

Eat the damn Chocalate cake.
Walk in the rain and splash in the puddles.
Ride with the windows down
Dance, sing, talk to strangers
Smile at everyone, hug someone
Go barefoot, take naps, make lots of love,
Try new things
Spend time with kids. Laugh every
Chance you get, Help others.
Live Life to the fullest no regrets life is way
too short

- Amit Sonagekr
B.A. III

"Only one who devotes
himself to a cause with
his whole strength and
soul can be a true
master for this reason
mastery demands all of a person."

- Albert Einstein

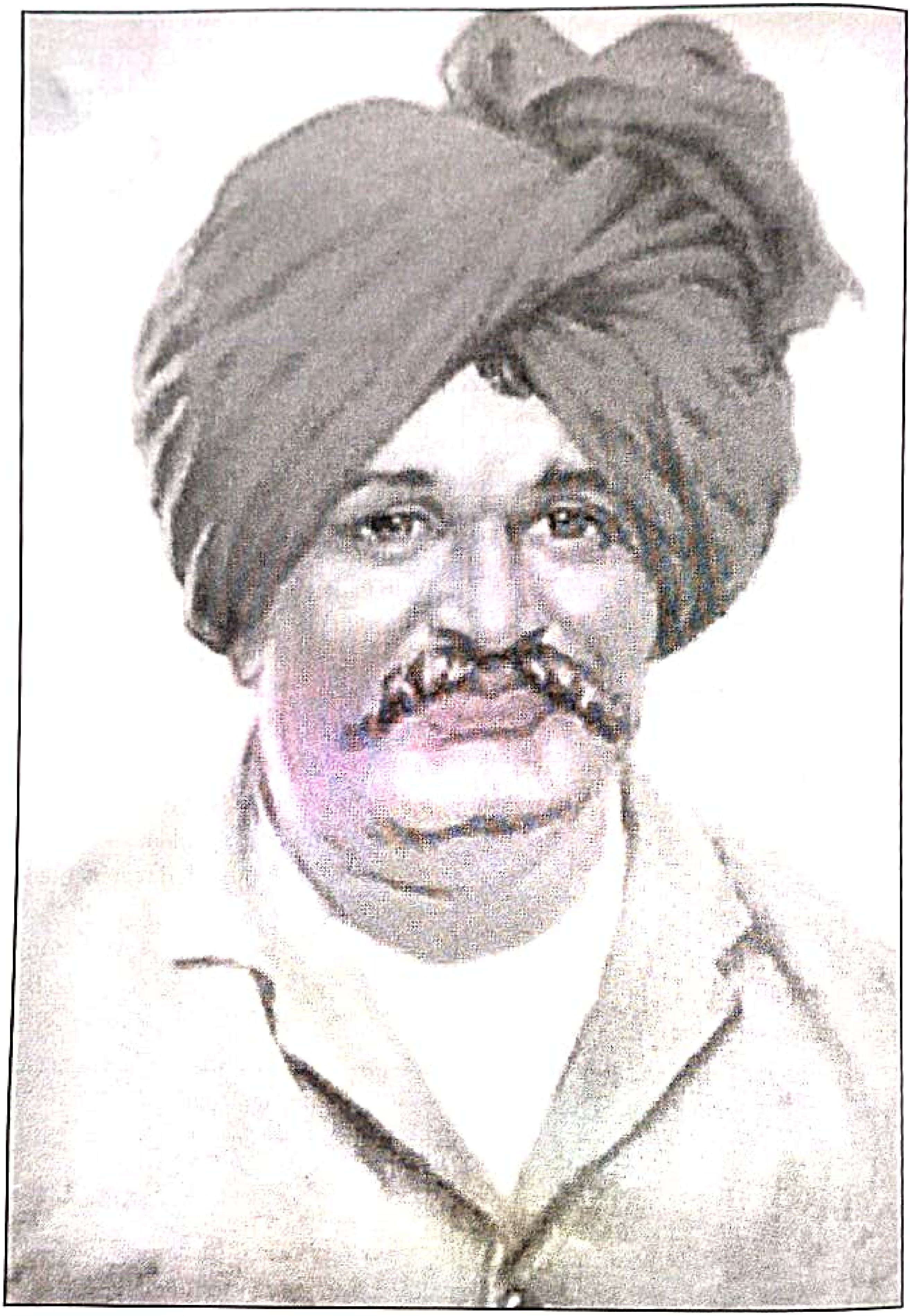

कला विभाग

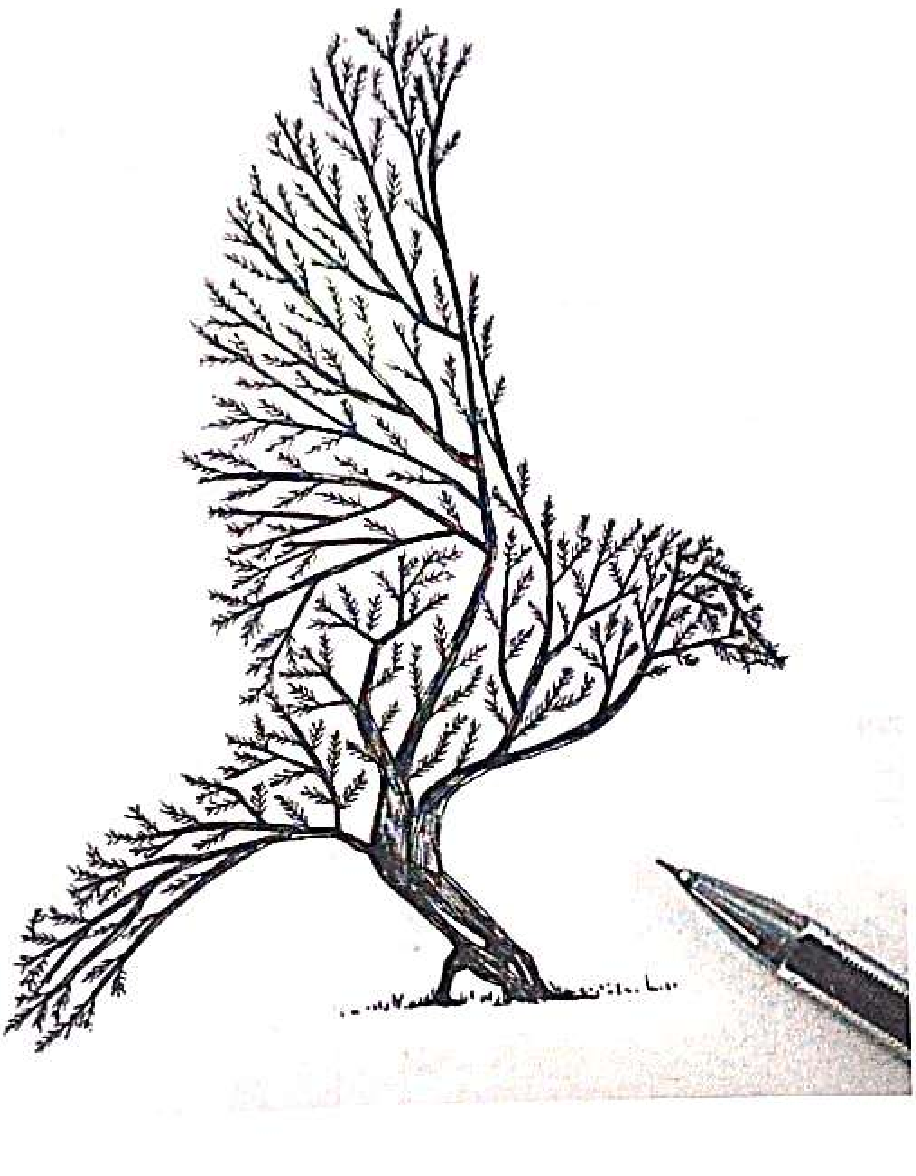

विभागीय संपादक

श्री. अतुल नगरकर

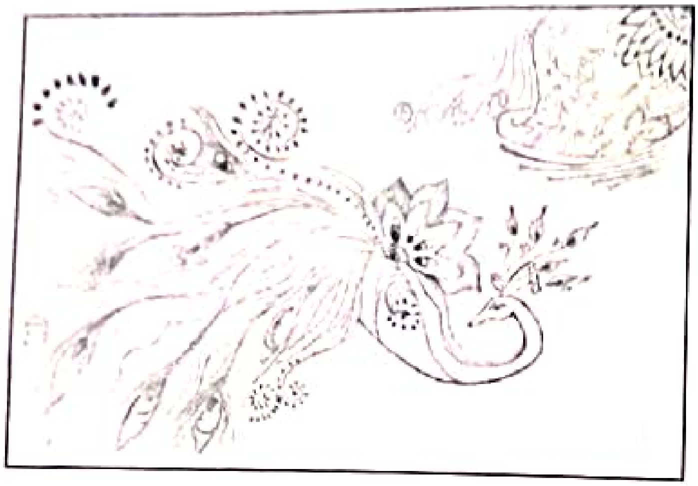

कु. निशिगंधा घाटगे
बी.एस्सी ३

कु. पुनम बोडके
बी.एस्सी भाग ३

कु. शुभांगी राजेंद्र यादव
बी.ए. २

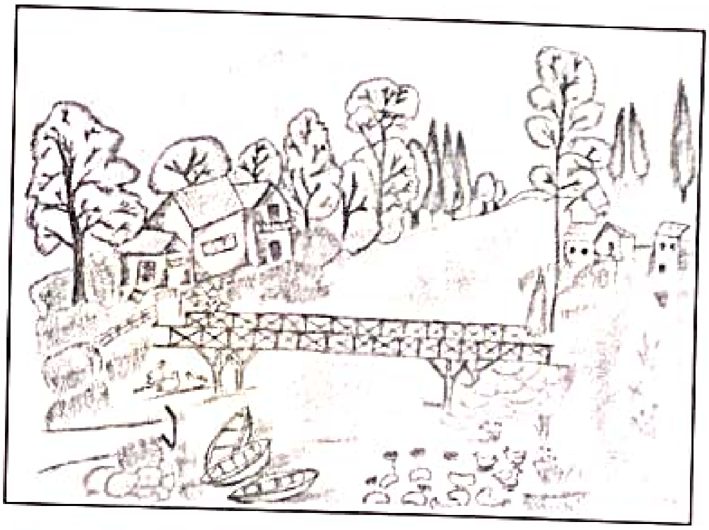

कु. सृष्टी बाळासो भाट
बी.ए. २

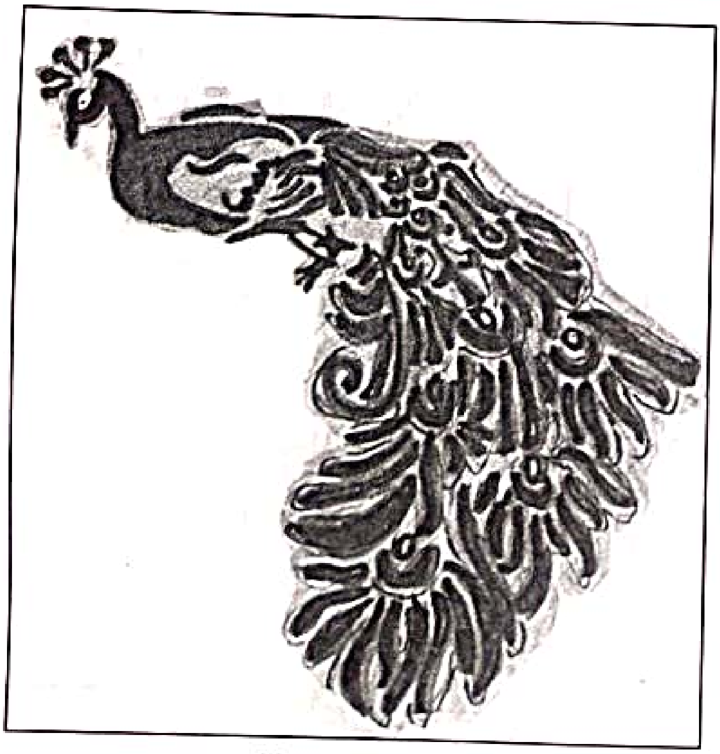

नागेश हावळ
बी.एस्सी भाग ३

विविध समिती
अहवाल

क्रीडा अहवाल

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये महाविद्यालयाने शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर विभागीय व अंतर विभागीय स्पर्धेमध्ये भाग घेऊन स्पृहणीय यश संपादन केले. यामध्ये क्रॉस कंट्री, तायक्वांदो, जलतरण, व्हॉलीबॉल, कबड्डी, क्रिकेट, कुस्ती, ग्रीकोरोमन कुस्ती, ॲथेलेटिक्स इ. स्पर्धेत सहभाग नोंदवून खालीलप्रमाणे यश मिळविले.

१. व्हॉलीबॉलमध्ये पुरुष गटात विभागीय व सातारा येथे झालेल्या आंतरविभागीय स्पर्धेत अजिंक्य पद पटकावले. यामधून,

अ. महाराष्ट्र राज्य आंतर विद्यापीठ क्रीडा महोत्सव दापोली या ठिकाणी श्री. कांजर स्वप्नील व श्री. खामकर विजय यांची निवड झाली.

ब. अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ पश्चिम विभागीय स्पर्धा जबलपूर मध्यप्रदेश या ठिकाणी १. श्री. कांजर स्वप्नील, २. श्री. खामकर विजय, ३. श्री. पाटील नाईनाथ, ४. श्री. किल्लेदार सौरभ, ५. श्री. पाटील सुशांत यांची शिवाजी विद्यापीठ संघात निवड झाली.

२. क्रिकेट पुरुष झोनल स्पर्धेत आमच्या संघाने तृतीय क्रमांक संपादन केला. सदर संघातील शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय स्पर्धेसाठी निवड झाली व यामध्ये श्री. बाचणकर विशाल बाळासो याची भोपाल येथे अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड.

३. आंतर विभागीय व विभागीय कुस्ती स्पर्धेत आमचे खेळाडू १. श्री. यादव वैभव प्रकाश, २. श्री. यादव प्रणव यांनी अनुक्रमे ६७ ते ८६ वजनी गटात सुवर्ण पदक प्राप्त केले. यामध्ये श्री. यादव वैभव प्रकाश याची रोहतक पंजाब या ठिकाणी अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेसाठी निवड झाली.

४. शिवाजी विद्यापीठ विभागीय व आंतर विभागीय ॲथलेटिक्स स्पर्धेत ४ x ४०० रिले संघाने सुवर्ण पदक पटकावले. या संघात १. श्री. पाटील दत्तात्रय एकनाथ, २. श्री. चौगले किरण पांडुरंग, ३. श्री. हातकर सुरज, ४. श्री. जाधव समाधान, ५. श्री. खोत अरुण यांनी भाग घेतला होता. तसेच पोलव्हॉल्ट मध्ये १. श्री. मांगले महेश, २. श्री. तवंदकर रवींद्र यांनी अनुक्रमे सुवर्ण व रजत पदक प्राप्त केले. तसेच १५०० मी. धावणे प्रकारात श्री. माने अक्षय दादासो याने रौप्य पदक प्राप्त केले व २०० मीटर धावणे मध्ये श्री. चौगले किरण पांडुरंग याने रजत पदक प्राप्त केले.

५. तायक्वांदो विभागीय आंतर विभागीय स्पर्धेत कुमारी माने रेशमा हिने रौप्य पदक प्राप्त केले.

६. या वर्षी महाविद्यालयाने शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर विभागीय क्रीडा परिषदेचे यशस्वी आयोजन करून १. व्हॉलीबॉल पुरुष व महिला, २. कबड्डी पुरुष व महिला, ३. ॲथलेटिक्स पुरुष व महिला, ४. क्रिकेट पुरुष, ५. फुटबॉल पुरुष, ६. बास्केटबॉल पुरुष, ७. खो-खो पुरुष, ८. जलतरण पुरुष व महिला, ९. शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय जलतरण स्पर्धा इ. स्पर्धांचे आयोजन केले.

७. अग्रणी महाविद्यालय अंतर्गत कोल्हापूर विभागातील शारीरिक शिक्षण संचालकांची

एक दिवशीय कार्यशाळेचे आयोजन दि. ३-८-३०१७ रोजी केले.

८. वार्षिक क्रीडा स्पर्धामध्ये १. कबड्डी पुरुष व महिला, २. व्हॉलीबॉल पुरुष व महिला, ३. क्रिकेट पुरुष, ४. अॅथलेटिक्स पुरुष व महिला, ५. बुद्धिबळ या खेळाचे आयोजन केले व स्पर्धेमध्ये यशस्वी विद्यार्थ्यांचा पारितोषिक वितरण समारंभ दि. २-२-२०१८ रोजी घेतला.

९. दि. २७-८-२०१७ रोजी राष्ट्रीय क्रीडा दिनाचे महाविद्यालयात आयोजन करण्यात आले.

१०. दि. २१-६-२०१७ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित्त महाविद्यालयात पंधरवडा साजरा करण्यात आला.

या अहवाल सालात संस्थेचे अध्यक्ष मा. के. पी. पाटीलसो, उपाध्यक्ष मा. विठ्ठलराव खोराटेसो सर्व संचालक मंडळ, सचिव मा. एस. एस. चौगलेसो, प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर, सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सहकारी व विद्यार्थी-विद्यार्थिनींचे सहकार्य लाभले.

– डॉ. एन. डी. पाटील

सांस्कृतिक विभाग

१. १५ ऑगस्ट, २०१७ स्वातंत्र्य दिन साजरा

२. १८ ऑगस्ट, २०१७ युवा महोत्सव कलाकार निवडीसाठी मार्गदर्शन

३. १८ सप्टेंबर, २०१७ चंदगड येथे जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव सहभाग. पथनाट्य, मूकनाट्य, लघुनाटिका, वादविवाद, लोकनृत्य, लोककला, समूहगीत, प्रश्नमंजुषा, वाद्यवृंद इत्यादी सांघिक व हिंदी, मराठी, इंग्रजी वक्तृत्व वैयक्तिक स्पर्धेत सहभाग. वादविवादने द्वितीय स्थान पटकावले.

४. २५ ते २७ सप्टेंबर, २०१७ गारगोटी येथे मध्यवर्ती युवा महोत्सव सहभाग. रांगोळी, फोटोग्राफी, व्यंगचित्र, स्थलचित्रण, नकला, एकपात्री इ. वैयक्तिक स्पर्धा. वादविवादने प्रथम स्थान पटकावले.

५. ३० नोव्हेंबर, २०१७ सत्यशोधक समाजचे वतीने संविधान दिन साजरा.

६. ७ जानेवारी, २०१८ वाळवे येथे एन.एस.एस. मध्ये सांस्कृतिक कार्यक्रम साजरा केला.

७. १० जानेवारी, २०१८ युवा महोत्सव कलाकारांचे वनभोजन कार्यक्रमाचे आयोजन.

८. १३ जानेवारी, २०१८ संक्रातीनिमित्त रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन.

९. १४ जानेवारी, २०१८ संक्रांतीनिमित्त पारंपरिक वेशभूषा कार्यक्रमाचे आयोजन.

१०. २६ जानेवारी, २०१८ प्रजासत्ताक दिन साजरा.

११. ३ फेब्रुवारी, २०१८ गुणगौरव कार्यक्रमात सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर.

सांस्कृतिक विभागात काम करत असताना सांस्कृतिक विभागाचे सदस्य डॉ. माने, डॉ. गंगावणे, डॉ. सतीश पाटील, श्री. जोशी यांचे सहकार्य लाभले. तसेच मा. प्राचार्य, संस्था अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव व सर्व संचालक मंडळाची प्रेरणा व प्रोत्साहन मिळाले. त्याच बरोबर माझे सहकारी प्राध्यापक व प्रशासकीय कर्मचारी यांचे मोलाचे सहकारी लाभले.

– डॉ. देसाई एस. बी.

एन.एस.एस. विभाग

१. दि. १-७-२०१७ ते ७-७-२०१७ दरम्यान महाविद्यालय परिसरामध्ये वृक्षारोपण करण्यात आले.

२. ऑगस्ट क्रांतिदिनानिमित्त दि. १०-८-२०१७ रोजी प्रा. रमेश वारके यांचे 'स्वातंत्र्य लढ्यातील गारगोटी परिसराचा इतिहास' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले.

३. 'स्वच्छता पखवारा' अभियाना अंतर्गत दि. २२-८२-१७ ते २४-८-२०१७ दरम्यान प्रॅक्टीकल लॅब, महाविद्यालय परिसर स्वच्छता, वृक्षारोपण व भांगलण हे कार्यक्रम घेण्यात आले.

४. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे दि. २१-९-२०१७ ते २७-९-२०१७ या दरम्यान 'विशेष श्रमदान शिबिर' आयोजित केले होते. त्यामध्ये आपल्या महाविद्यालयातील एकूण ८ स्वयंसेवक व ८ स्वयंसेविकांनी भाग घेतला होता.

५. छ. प्रमिलाराजे रुग्णालय, कोल्हापूर यांच्या सहकार्याने दि. २७-९-२०१७ रोजी रक्तदान शिबिर आयोजित करण्यात आले होते.

६. बाळूमामा मंदिर, आदमापूर येथे दत्त जयंतीनिमित्त यात्रा भरते. दि. ४-१२-२०१७ रोजी स्वच्छता, कचरा निर्मूलन, जळणासाठी लाकडे व अन्नधान्याची निवड व स्वच्छता करण्यात आली.

७. दि. २०-१२-२०१७ रोजी महाविद्यालय परिसरातील वृक्षारोपण केलेल्या झाडांचे भांगलण, आळ्या करणे व महाविद्यालय परिसर स्वच्छता केली.

८. दि. ४-१-२०१८ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंती साजरी केली.

९. दि. १२-१-२०१८ रोजी राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंती निमित्त वादविवाद स्पर्धा आयोजित केली होती.

१०. शाश्वत व सर्वांगीण ग्रामविकास या घोषवाक्याने प्रेरित होऊन वाळवे खुर्द, ता. कागल येथे दि. २-१-२०१८ ते ८-१-२०१८ दरम्यान विशेष श्रमसंस्कार शिबिर घेण्यात आले. त्यामध्ये प्रबोधन फेरी, ग्रामसफाई, गटार स्वच्छता, वृक्षारोपणसाठी खड्डे खुदाई, रिंगरोडचे मुरमीकरण, रस्ता रुंदीकरण, नवजात शिशू व माता लसीकरण, पशु चिकित्सा शिबिर, डेंग्यू या आजाराबद्दल प्रबोधन फेरी, प्राथमिक हायस्कूल व एन.एस.एस. स्वयंसेवकांचे सीबीसी चेकअप तसेच एड्स या रोगाबाद्दल प्रबोधनात्मक व्याख्यान व रक्त तपासणी. दररोज वेगवेगळ्या विषयावर विविध मान्यवरांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. तसेच स्वयंसेवक व स्वयंसेवकांनी विविध कलागुणदर्शनाचा कार्यक्रम केला. वरील सर्व कार्यक्रम प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली झाले. प्रा. डॉ. के. आर. सनदी, प्रा. डॉ. एन. एम. पाटील, प्रा. एस. आर. पाटील, प्रा. ए. बी. माने, प्रा. सौ. जे. एम. पाटील, प्रा. आर. एस. पाटील व श्री. ए. एम. घुंगरे-पाटील यांनी परिश्रम घेतले.

– प्रा. डॉ. के. आर. सनदी

'स्पंदन' वार्षिक अंक व भित्तीपत्रक समिती

१. स्वातंत्र्यदिन विशेषांक दि. १५-८-२०१७
२. काव्यनिर्मिती प्रक्रिया - कवी गोविंद पाटील, कोनवडे, दि. ३-१-२०१८
३. प्रजासत्ताकदिन विशेषांक दि. २६-२-२०१८
४. 'स्पंदन' अंक निर्मितीसाठी साहित्य मागविले, दि. २८-२-२०१८ पर्यंत
५. 'स्पंदन' अंक निर्मितीप्रक्रिया मार्च, २०१८
६. 'स्पंदन' अंक विद्यापीठात सादर एप्रिल, २०१८
७. 'स्पंदन' अंक प्रकाशन एप्रिल, २०१८

- डॉ. एस. डी. पाटील

हिंदी विभाग

१. १० सप्टेंबर, २०१७ हिंदी स्कॉलरशिप फार्म भरून पाठविले.
२. १४ सप्टेंबर, २०१७ हिंदी दिनाचे आयोजन
३. ३० डिसेंबर, २०१७ डॉ. दिघे यांना विभागामार्फत श्रद्धांजली
४. १५ फेब्रुवार, २०१८ विभागामध्ये भोगावती महाविद्यालय कुरुकलीचे सहयोगी अध्यापक ए. एम. शेख यांचे व्याख्यान आयोजित.

- डॉ. देसाई एस. बी.

मराठी विभाग

१. मराठी विभागाच्यावतीने दि. १३-१०-२०१७ रोजी ग्रंथालयाच्या सहकार्याने माजी राष्ट्रपती ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांच्या जन्मदिनी महाविद्यालयात 'वाचन प्रेरणा दिन' आयोजित केला.
२. दि. २५-११-२०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघाबरोबर सामंजस्य करार करण्यात आला.
३. दि. ३-१-२०१८ रोजी कवी गोविंद पाटील यांचा 'मराठी काव्य निर्मिती' या विषयावर व्याख्यान घेतले.
४. दि. ५-१-२०१८ रोजी कवी अरुण म्हात्रे यांचा 'गाणी गोष्टी व गप्पा' या विषयावरील व्याख्यानाचे आयोजन केले.
५. दि. ९-१-२०१८ रोजी बी.ए. भाग दोन मधील मराठी विषयाच्या विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी वनभोजनाचे आयोजन.
६. दि. २७-१-२०१८ रोजी सुंदर मराठी हस्ताक्षर स्पर्धेचे आयोजन केले.
७. दि. २३-२-२०१८ रोजी बी.ए. भाग दोन मधील मराठी विषयाच्या विद्यार्थी विद्यार्थिनींची सहल कोल्हापूर-गणपतीपुळे-मालगुंड या मार्गावर आयोजित केली.
८. दि. २७-२-२०१८ रोजी कुसुमाग्रज जन्म दिनानिमित्त व मराठी भाषा दिनानिमित्त

- मराठी भाषा विषयातील गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार
- मोबाईलवर विविध मराठी देवनागरी भाषा कळ फलकाचे उपयोजन
- बोलू तसे टंकलेखन या मोबाईल ॲप्सचे उपयोजन
- कवी सुरेश भट यांच्या मराठी अभिमान गीताचे गायन

- कवी कुसुमाग्रज व कवी विंदा करंदीकर यांच्या प्रसिद्ध कवितांचे वाचन इ. उपक्रमाचे आयोजन केले.
- नाणिज, गणपतीपुळे, मालगुंड, रत्नागिरी येथे एकदिवशीय सहलीचे आयोजन. बी.ए. भाग २ चे विद्यार्थी-विद्यार्थिनी सहभागी.

– प्रा. डॉ. आनंद वारके
प्रा. डॉ. संजय पाटील

सामाजिकशास्त्र विभाग

१. सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात सामाजिक शास्त्र कमिटीचा निमंत्रक म्हणून, राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज जयंती, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन, अण्णा भाऊ साठे जयंती, लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी, सावित्रीबाई फुले जयंती, राजमाता जिजाऊ जयंती, स्वामी विवेकानंद जयंती साजरी केली. यामध्ये प्रास्ताविक केले. मुख्य मार्गदर्शक म्हणून कामकाज पाहिले.

२. बी.ए. भाग १ च्या स्वागत समारंभ कार्यक्रमाचे आयोजन

३. बी.ए. भाग ३ च्या सदिच्छा समारंभाचे आयोजन. दि. ७ मार्च, २०१८

– प्रा. एस. आर. पाटील

इतिहास विभाग

१. प्रथम सत्रात सुरुवातीस इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांचे विभागाच्यावतीने स्वागत

२. बी.ए. भाग तीन इतिहास विभागाच्या सर्व विद्यार्थ्यांच्याकडून सेमिनार घेण्यात आला. विद्यार्थ्यांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला. विद्यार्थ्यांनी चांगली तयार करून सेमिनार घेतला.

३. जानेवारी २७ व २८ मध्ये इतिहास विभागाने कोल्हापूर - औंध - सातारा - पाचगणी - महाबळेश्वर - महाड - रायगड - प्रतापगड या ठिकाणी शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले होते.

४. १२ जानेवारी, २०१८ रोजी इतिहास. स.शास्त्र व राज्यशास्त्र व वक्तृत्व समितीच्या वतीने 'भव्य वक्तृत्व स्पर्धा' आयोजित करून यशस्वी केली.

५. बी.ए. भाग २ मध्ये गुणानुक्रमे प्रथम आलेल्या कु. रुपाली पाटील हिचा विभागाच्या वतीने सत्कार करण्यात आला.

६. वक्तृत्व स्पर्धेतील प्रथम पारितोषिक (रु. ५०१ व प्रमाणपत्र) इतिहास विभागातील डॉ. ए. आर. माने व प्रा. एस. आर. पाटील यांच्या वतीने देण्यात आले.

– प्रा. डॉ. ए. आर. माने
प्रा. एस. आर. पाटील

वृक्षारोपन कमिटी अहवाल

आपल्या महाविद्यालयाच्या परिसरात शासनाच्या ४ कोटी वृक्ष लागवडी योजने अंतर्गत वृक्षारोपन करणेत आले आहे. या वृक्षारोपनासाठी सप्तपर्णी, रेन्ट्री, सिसको, पेष्ट-फाईल, जांभूळ, विलयती चिंच, गुलमोहर, चेरी, करंज, चिंच, पिंपळ, वड, पिण्याक, आवळा, अर्जुन, लिंब, नरक्या कांचन, निलमोहर, वेल, अडुळसा, सावर, गुळभेंडी इ. वृक्षाच्या जातीचे वृक्ष रोपे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रोपवाटीका कागल व

बस्तवडे रोपवाटीका आणि गणेश नर्सरी मुदाळतिट्टा या रोप वाटीकेतून खरेदी करून महाविद्यालयाच्या परिसरात सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सहकारी यांच्या मदतीने १२३ वृक्षरोपांची लागवड केली आहे. या राष्ट्रीय कार्यास सर्व प्राध्यापक व शिक्षकेत्तर सहकारी यांनी मदत केली त्याबद्दल मी कमिटीच्या वतीने आभारी आहे. या सर्व रोपाना बारमाही पाणी देता यावे म्हणून ३ इंच व १ इंच जाडीची, ५७० फूट लांब पाईप लाईन टाकण्यात आली आहे. तसेच या पुढेही वृक्ष संवर्धनासाठी महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांनी मोलाचे सहकार्य केले. या पुढेही असेच सहकार्य राहील अशी आशा व्यक्त करतो.

– प्रा. डॉ. लक्ष्मण शाहू करपे

प्रवेश कमिटी अहवाल

आपल्या महाविद्यालयात सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षात बी.ए. भाग १, २ व ३ या वर्षातील विद्यार्थ्यांना प्रथम येईल तो प्रथम या तत्त्वानुसार प्रवेश देण्यात आला. बी.ए. भाग एक या वर्गामध्ये २३०, बी.ए. भाग दोन या वर्गामध्ये १३१ व बी.ए. भाग तीन या वर्गामध्ये १२२ एवढ्या विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेला आहे. या प्रवेश कमिटीच्या कार्यासाठी प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर, प्रा. डॉ. ऐ. जे. वारके, प्रा. सी. वाय. जाधव, प्रा. ए. डी. जानवे, प्रा. डॉ. एस. ए. साळोखे, प्रा. पी. एस. पाटील, प्रा. डॉ. ए. आर. माने, प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील, प्रा. ए. बी. माने, प्रा. डॉ. एस. बी. देसाई यांनी व शिक्षक-शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांनी सहकार्य केले.

– प्रा. डॉ. लक्ष्मण शाहू करपे

अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत कार्यशाळेचा अहवाल

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर (अंगीकृत) डी. आर. माने महाविद्यालय, कागल (अंकित) श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ बिद्री संचलित दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री आयोजित अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत सहकार व्यवस्थापन एक दिवशीय कार्यशाळा शनिवार दि. २०-१-२०१८ इ. रोजी सकाळी ९ ते सायं. ५.०० पर्यंत चार सत्रात संपन्न झाली. सकाळी ९ ते १० या वेळेत चहापाणी नाव नोंदणी झाली. १० ते ११ या वेळेतील सत्रात दूधसाखर प्रसारक मंडळाचे सचिव मा. एस. एस. चौगले यांच्या हस्ते कुंडीतील रोपाला पाणी देऊन उद्घाटन झाले. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर हे होते. ११ ते १.३० या दुसऱ्या सत्रात कोल्हापूर जिल्हा प्राध्यापक नागरी सहकारी पतसंस्थेचे व्यवस्थापक मा. श्री. संजय पाटील यांनी सहकार व्यवस्थापन या विषयावर मार्गदर्शन केले. दुपारी १.३० ते २.३० या वेळेत भोजन व्यवस्था केली होती. २.३० ते ४ या तिसऱ्या सत्रात वारणा महाविद्यालयातील प्रा. मा. बी. व्ही. वळगड्डे यांनी सहकार कायद्यातील ९७ वी घटनादुरुस्ती या विषयावर मार्गदर्शन केले. दुपारी ४ ते ५ या चौथ्या सत्रात प्रशिक्षणार्थींच्या प्रश्नांचे निरसन करून प्रमाणपत्राचे वितरण करण्यात आले.

या कार्यशाळेचे स्वागत व प्रास्ताविक प्रा. डॉ. आनंद वारके यांनी केले. अग्रणी महाविद्यालय अंतर्गत केल्या जाणाऱ्या उपक्रमांची माहिती महाविद्यालयातील अग्रणी महाविद्यालय योजना समन्वयक प्रा. मा. सी. वाय. जाधव यांनी दिली. आभार प्रा. ए. डी. जानवे यांनी तर सूत्रसंचलन

विद्यार्थी कु. पाटील हिने केले. या कार्यशाळेत प्रा. डॉ. अमृत मगदूम, प्रा. डॉ. के. डी. पाटील, प्रा. अजित सूर्यवंशी, प्रा. डॉ. अनिल माने, प्रा. ए. बी. माने. विशेष सहकार्य डॉ. आनंद वारके यांनी तसेच महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी आणि बी.ए. ३ वर्गाच्या विद्यार्थी यांनी सहकार्य केले.

– प्रा. डॉ. लक्ष्मण शाहू करपे

नोडल अधिकारी कामकाज अहवाल

१. महाविद्यालयातील १८ वर्षे पूर्ण झालेल्या विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची मतदार म्हणऊन नोंदणी केली.

२. १८ वर्षे पूर्ण न झालेल्या विद्यार्थी-विद्यार्थिनींचा सर्व्हे करून तसा अहवाल निवडणूक आयोगाला सादर केला.

३. २५ जानेवारी हा मतदार जनजागृती दिवस साजरा केला.

४. २५ जानेवारी मतदार जनजागृती दिवशी निबंध स्पर्धा 'लोकशाही व मतदार' या विषयावरती घेण्यात आली.

या कामी कॅम्पस् ॲम्बेसेंडर अमित सोनगेकर व स्टुडंट ॲम्बेसेंडर शंतनू कुलकर्णी यांचे बहुमोल सहकार्य लाभले.

– प्रा. पी. एस. पाटील
नोडल ऑफिसर

ग्रंथालय विभाग

१. सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात ग्रंथालयात एकूण ग्रंथ संख्या जवळ जवळ २३१०७ झाली आहे.

२. ग्रंथालयात मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेमध्ये एकूण उपलब्ध मासिके २० आहेत.

३. ग्रंथालयात एकूण आठ वर्तमानपत्रे या शैक्षणिक वर्षात घेतली गेली. यामध्ये सात मराठी व एक इंग्रजी वर्तमानपत्राचा समावेश आहे.

४. शैक्षणिक वर्षात ग्रंथालयाची सेवा घेणारे एकूण वाचक ९७४ होते. यामध्ये ९०६ विद्यार्थी, ६८ शिक्षक व इतर वाचकांचा समावेश आहे.

५. 'एन-लिस्ट' डेटाबेस वाचकांना ग्रंथालयामार्फत उपलब्ध करून देण्यात आला.

६. ग्रंथालय विभागातर्फे १२-८-२०१७ रोजी 'ग्रंथपाल दिन' साजरा करण्यात आला.

७. १३-१०-२०१७ रोजी 'वाचन प्रेरणा दिन' साजरा केला. विद्यार्थ्यांसाठी पुस्तक प्रदर्शन आयोजित केले होते.

८. ग्रंथालयामध्ये काम करत असलेले श्री. डाके प्रशांत व श्री. संग्राम भोईटे यांनी केलेल्या सहकाऱ्यातून किंवा कर्तव्यदक्ष कामामुळे ग्रंथालयातील पुस्तकांचे १६ पैकी ८ फिल्डचे टायपिंगचे काम पूर्ण झाले आहे.

९. श्री. जगताप कांबळे यांनी दिवाळी व उन्हाळ्याच्या सुट्टीत केलेल्या भरघोस योगदानामुळे ग्रंथालयाचे रिक्लासिफिकेशन पूर्ण झाले.

१०. ग्रंथालय सुसज्ज करण्यासाठी तसेच कामकाज सुलभ व सुखकर तसेच विद्यार्थी उपयोगी करण्यासाठी ग्रंथालय समितीच्या सभा घेण्यात आल्या.

११. ग्रंथालयाच्या एका खिडकीस तावदाने बसविण्यात आली.

१२. विद्यार्थ्यांसाठी ग्रंथालयात एक संगणक (OPAC) बसविण्यात आला. यामध्ये विद्यार्थी लेखक, शीर्षकनुसार तसेच दाखलांक क्र.नुसार ग्रंथ शोधू शकतात.

१३. N-List हा डाटाबेस वाचकांसाठी वर्गणीभरून नुतनीकरण करण्यात आला.

१४ ग्रंथालय विकासासाठी संस्थेचे मा. सचिव चौगुलेसाहेब, ग्रंथालय समितीचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर सर तसेच ग्रंथालय समितीचे सदस्य प्रा. डॉ. खानापुरे एस. जी., प्रा. डॉ. ए. जे. वारके व श्री. कंकाळ सर तसेच ग्रंथालयात कार्यरत असलेले श्री. पी. आर. डाकरे व श्री. संग्राम भोईटे यांचे बहुमोल सहकार्य लाभले.

– श्री. ए. आर. नगरकर
ग्रंथपाल

स्टाफ सेक्रेटरी अहवाल (कला विभाग)

१. मा. प्राचार्यसो, यांनी शैक्षणिक काम काजासंबंधी केलेल्या सूचना, दिलेले आदेश, काही महत्त्वाची माहिती कलाशाखेतील प्राध्यापकांना सांगून मा. प्राचार्य व प्राध्यापकांमध्ये समन्वय साधण्याचा प्रयत्न केलेला आहे.

२. दि. १ जुलै, २०१७ रोजी प्रा. घायगुडे, प्रा. एस. एच. पाटील, प्रा. करपे, प्रा. कुं. व्ही. एस. कांबळे (पीएच.डी पदवी संपादन केल्याबद्दल) व प्रा. वाय. एस. पाटील (दूधसाखर शिक्षण सेवकांची पतसंस्थेचे चेअरमन झाल्याबद्दल) व प्रा. ए. आर. माने (डॉ. आंबेडकरांच्या जयंतीनिमित्त १२५ व्याख्याने दिल्याबद्दल) सत्कार समारंभाचे आयोजन केले.

३. L.M.C. साठी कलाशाखेच्या प्रतिनिधी निवडीसाठी दि. ३ जुलै, २०१७ रोजी कलाशाखेतील प्राध्यापकांची मीटिंग आयोजित केली. या मीटिंगमध्ये सामूहिक चर्चा करून प्रा. एन. डी. पाटील यांचे नाव निश्चित करून तसे प्राचार्यांना लेखी निवेदन दिले.

४. सोमवार दि. २१ ऑगस्ट, २०१७ रोजी दूधसाखर क्रीडा मंडळ बिद्री, ता. कागल (बिद्री कॉलनी) यांना रु. ६०० + गोल्डन युवा ग्रुप बिद्री यांना ५०० रु. असे एकूण ११५० रु. कला विभागातील प्राध्यापकांकडून गणेश उत्सवासाठी आर्थिक मदत जमा करून दिली.

५. उच्च न्यायालयाच्या निकालानुसार 'प्राध्यापकांना महाविद्यालयातील कामकाजाच्या दिवशी निवडणुकीचे काम देऊ नये.' (प्राध्यापक विश्व ऑगस्ट, २०१७ मध्ये प्रसिद्ध झालेला आदेश) या संदर्भात सोमवार दि. ४ सप्टेंबर, २०१७ रोजी प्राध्यापकांच्या सह्यांचे लेखी निवेदन मा प्राचार्यांना दिलेले आहे.

६. दि. ८ सप्टेंबर, २०१७ रोजी मा. प्राचार्यांच्याकडून स्टाफरूमसाठी 'टाईम्स ऑफ इंडिया' हा न्यूज पेपर सुरू करण्यासाठी अर्ज करून सदरचा पेपर सुरू केलेला आहे.

७. मौजे अर्जुनवाडा, ता. राधानगरी येथील श्री. शिवाजी नारायण कांबळे यांची मुलगी

कु. शुभांगी (इ. १० वी) हिला रक्तक्षय झाल्यामुळे औषधोपचारासाठी कला व शास्त्र प्राध्यापकांकडून १५५० रु. जमा करून दिले. (गुरूवार दि. ७ सप्टेंबर, २०१७)

८. दि. १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजी कला विभागासाठी नवीन डस्टर व खडू बॉक्स मिळण्यासाठी मा. प्राचार्यांना अर्ज केला. त्यानुसार कला शाखेतील प्राध्यापकांना नवीन डस्टर व खडूचे वाटप केले.

९. दि. १ जानेवारी, २०१८ रोजी मा. प्राचार्यांना स्टाफरूममधील आवश्यक गोष्टीसाठी लेखी निवेदन दिले. आवश्यक मागण्या - स्टाफरूममधील खिडक्यांना पडदे, स्टाफरूमम धील कॉम्प्युटरसाठी प्रिंटर, मुतारीसाठी डोअर क्लोजर, खुर्च्यांसाठी गाद्या.

१०. मा. प्राचार्यांना संस्था सेक्रेटरींनी कला शाखेच्या प्राध्यापकांच्या लेक्चरबाबत दिलेल्या पत्रानुसार मा. प्राचार्यांनी स्टाफ सेक्रेटरी (कला विभाग) यांना 'कला विभागातील प्राध्यापकांची मते मागवून घ्यावीत.' या मारलेल्या शेऱ्यानुसार सर्व प्राध्यापकांची मीटिंग आयोजित करून प्रत्यक्ष मा. प्राचार्यांच्या समोर स्टाफरूममध्ये चर्चा घडवून आणली. (बुधवार दि. ३१ जानेवारी, २०१८ रोजी सकाळी ११.३० वा.)

११. दि. १५ जानेवारी, २०१८ रोजी गारगोटी एस.टी. डेपो मॅनेजर साहेबांना प्रत्यक्ष भेटून कला व शास्त्र शाखेतील विद्यार्थ्यांना कॉलेजला वेळेत येण्या-जाण्यासाठी कॉलेजम र्गे एस.टी. सुरू करण्यासाठी तोंडी विनंती केली. मा. प्राचार्यांना याची माहिती देऊन तसे रा. प. महामंडळ, कोल्हापूर विभाग यांना लेखी निवेदन देण्यासाठी विनंती केली.

१२. बुधवार दि. २८ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी समाजशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डी. के. शिंदे यांच्या सेवानिवृत्ती निमित्त सत्काराचे आयोजन करून सदरचा कार्यक्रम चांगल्या रीतीने पार पाडला.

१३. बुधवार दि. ७ मार्च, २०१८ रोजी बी.ए. भाग ३ वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या सदिच्छा समारंभाचे आयोजन करण्यासाठी सामाजिकशास्त्र कमिटीचा सदस्य म्हणून प्रत्यक्ष सहभाग घेतला.

१४. प्रा. डी. के. शिंदे यांच्या सेवानिवृत्ती निमित्त सत्कार समारंभाचे आयोजन केले. दि. २८ फेब्रुवारी, २०१८.

१५. स्टाफ ॲकॅडमीतर्फे व्याख्यानाचे आयोजन. पहिले पुष्प प्रा. डॉ. श्रीकृष्ण साळोखे, विषय - इंग्रजी व्याकरण. दि. ६ मार्च, २०१८.

- प्रा. जानवे ए. डी.
(समाजशास्त्र विभाग)

राज्यशास्त्र विभाग अहवाल

१. अग्रणी महाविद्यालयांतर्गत के. एच. कॉलेज, गारगोटी येथे राज्यशास्त्र विभागाच्यावतीने शनिवार दि. २३-१२-२०१७ रोजी 'थेट सरपंच निवड' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा संपन्न झाली. त्यात बी.ए. भाग ३ मधील १४ विद्यार्थी-विद्यार्थिनी उपस्थित होते.

२. राज्यशास्त्र विभागाच्यावतीने महाविद्यालयामधील बी.ए./बी.एस्सी - १, २, ३ या वर्गातील

विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची मतदार नोंदणी केली.

३. २७३ कागल विधानसभा मतदार संघ 'तहसिलदार' कार्यालय, कागल येथे २५ जानेवारी, २०१८ मतदार दिनानिमित्त निबंध स्पर्धा घेण्यात आल्या. महाविद्यालयातील १४ विद्यार्थी व विद्यार्थिनींना प्रमाणपत्र मिळाले.

४. कै. श्रीमती शारदाबाई गोविंदराव पवार, अध्यासन शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ३१ जानेवारी, २०१८ रोजी 'स्थानिक राजकारणातील स्त्रिया : काल व आज' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा संपन्न झाले. त्यात बी.ए. भाग ३ मधील ८ विद्यार्थी उपस्थित होते.

– प्रा. ए. बी. माने
राज्यशास्त्र विभागप्रमुख

माजी विद्यार्थी व पालक संघ

१. माजी विद्यार्थी संघाची कार्यकारिणी बैठक शनिवार दि. ९-९-२०१७ रोजी दुपारी १२.०० वाजता मा. प्राचार्यसो यांच्या केबीनमध्ये मीटिंग झाली. सदर मीटिंगला श्री. संतोष नारायण ढवण - सचिव, समीर संभाजीराव पाटील - खजानिस, धनाजी ईश्वरा साठे - सदस्य, तानाजी मारुती हातकर - सदस्य, इ. सदस्य उपस्थित होते.

२. दि. १०-१०-१७ रोजी माजी विद्यार्थी मेळावा आयोजित केला होता. सदर मेळाव्यास ४२ विद्यार्थी व विद्यार्थिनी हजर होते. मेळाव्याचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. आर. एल. राजगोळकर सर होते. अध्यक्षीय भाषणात त्यांनी महाविद्यालयाच्या विकासाचा आढावा सांगितला. एम. जी. फराकटे, संजय भिकाजी पाटील, दिगंबर पाटील, विकास पाटील, रामदास फराकटे, यांनी मनोगत व्यक्त केले. संतोष ढवण, पांडुरंग चिंदगे, धनाजी साठे इ. उपस्थित होते.

३. दि. २३-१२-२०१७ रोजी सकाळी १०.०० वाजता माजी विद्यार्थी संघाची कार्यकारिणी बैठक मा. प्राचार्यसो यांच्या केबीनमध्ये झाली. सदर मीटिंगला श्री. संतोष नारायण ढवण - सचिव, पांडुरंग गणपती चिंदगे - उपाध्यक्ष, शशिकांत नामदेव कांबळे, धनाजी ईश्वरा साठे, समीर संभाजीराव पाटील - सदस्य, हिंदुराव ज्ञानदेव खोत इ. उपस्थित होते.

४. दि. २३ जानेवारी, २०१८ रोजी 'पालक मेळावा' आयोजित केला होता. या मेळाव्यास ४४ पालक उपस्थित होते.

'माजी विद्यार्थी व पालक संघ' मेळाव्यास मा. प्राचार्य डॉ. आर. एस. राजगोळकर, कमिटी सदस्य डॉ. एन. डी. पाटील, प्रा. एस. आर. पाटील, प्रा. आर. बी. चोपडे, प्रा. वाय. एस. पाटील, श्री. एन. एस. वारके व प्रशासकीय कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. ए. बी. माने
माजी विद्यार्थी व पालक संघ

Department of English

Intercollegiate Paper Reading Competition

The Department of English organized Intercollegiate Paper Reading elision under Lead College scheme of Shivaji University, Kolhapur (Cluster-D.R.Mane Mahavidyalaya, Kagal) on 25th Jan, 2018 at Doodhsakhar Mahavidyalaya, Bidri for {he students of B.A. III English (spl.)

The students from K.H.college, Gargoti, S.M.College, Murgud, Devchand College, Arjunnagar, Bhogavati College, Kurukali and Doodhsakhar Mahavidyalaya, Bidri participated in the competition. It is noteworthy that about 100 students participated in the competition and 30 students presented the papers.

The Intercollegiate Paper Reading Competition was inaugurated by Prin. G.S.Mhangore, Principal, K.H.College, Gargoti. Shri. S.S.Chougale, Secretary of the Sanstha, was in the chair. Prof. P.G.Kumbahr from Tisangi College, Tisangi and Prof. R.K.Patil from Doodhsakhar Vidyaniketan and Jr. College, Bidri worked as referees.

Trophies were given to the best three papers and four consolation prizes were also given.

Prizes (Trophies)

Sr. No.	Name of the Student	Name of the College
1	Sonagekar Amit Balwant	Doodhsakhar Mahavidyalaya, Bidri.
2	Tipugade Tejaswini Pandurang	Bhogavati Mahavidyalaya, Kurukali
3	Kamble Vishal Arjun	S.M.College, Murgud

Consolation Prizes (Book and Flowers)

Sr. No.	Name of the Student	Name of the College
1	Shinde Sharvari Nandkumar	K.H.College, Gargoti
2	Jadhav Priyanka Nandkumar	Bhogavati Mahavidyalaya, Kurukali
3	More Mayuri Balaso	Bhogavati Mahavidyalaya, Kurukali
4	Jware Tejaswini Shankar	Devchand College,Arjunnagar

The special noteworthy thing is that all the students remained attentively present. The teachers of English attended the competition with their students and remained present up to the end of the competition. Dr. S.A. Salokhe worked as convener of the event and Dr. D.N.Patil helped to organize the competition.

- Prof. C. Y. Jadhav
Head, Department of English

विविध उपक्रम

२७ फेब्रुवारी मराठी भाषा दिन व कुसुमाग्रज जयंती

शिविम व महाविद्यालयाचा सामंजस्य करार

मतदार नोंदणी धडक मोहिम

एम.ए. बहिस्थ विद्यार्थी प्रवेश स्वागत

सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धा उद्घाटन

१४ ऑक्टोबर वाचन प्रेरणा दिन व डॉ. एस. आर. रंगनाथन जन्मदिन

मराठी विभाग शैक्षणिक सहल केशवसुत जन्मगाव मालगुंड

पारंपरिक दिनानिमित्त वेशभूषा व लोककला सादरीकरण

विविध उपक्रम

स्वातंत्र्य दिन २०१७

राष्ट्रगीत व ध्वजगीत

रांगोळी प्रदर्शन

डी. आर. माने कॉलेज, कागल येथे विद्यार्थिनी सुरेखा पवळे हिचे मनोगत

वादविवाद विजेता संघ

वार्षिक क्रीडा स्पर्धेचे परीक्षक

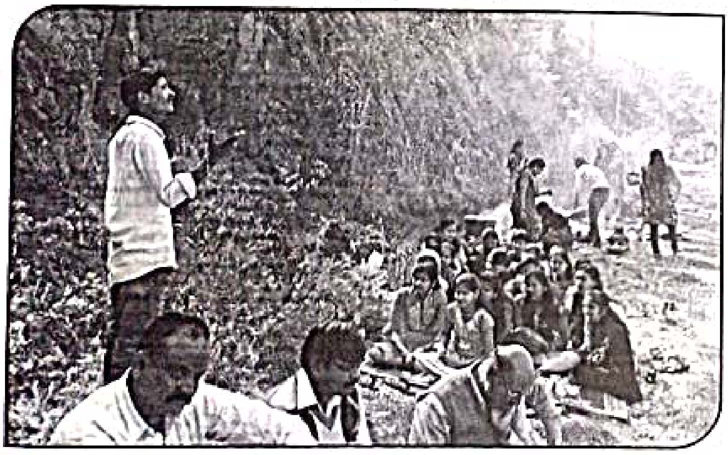

कलाशाखा वनभोजन

कला विभाग सदिच्छा समारंभ

विविध उपक्रम

दि. २ ऑक्टोबर : गांधी जयंती प्रतिमा पूजन

सावित्रीबाई फुले जयंती

राजमाता जिजाऊ आणि स्वामी विवेकानंद जयंती

भव्य वक्तृत्व स्पर्धा उद्घाटक मा. जगदीश पाटील

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाणदिन

महाविद्यालय परिसरामध्ये वृक्षारोपण

इतिहास विभाग शैक्षणिक सहल

भौतिकशास्त्र विभाग भाभा अणुसंशोधन केंद्रास भेट

विविध उपक्रम

मराठी विभाग आयोजित कवी गोविंद पाटील यांचे काव्यवाचन

कवी अरूण म्हात्रे यांची काव्य निर्मिती प्रक्रिया

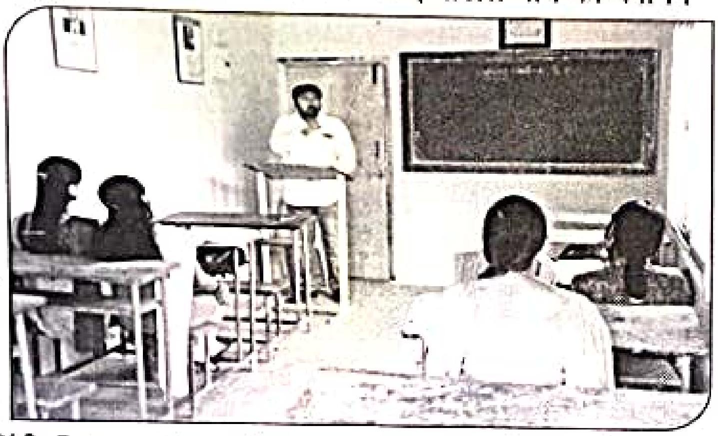

हिंदी विभागामार्फत विशेष अध्यापक ए. एम. शेख यांचे व्याख्यान

आंतरमहाविद्यालयीन पेपर रीडिंग स्पर्धा उद्घाटन

सांस्कृतिक विभागामार्फत आयोजीत रांगोळी स्पर्धा

कला विभाग शिक्षक दिन

डॉ. धनंजय दिघे यांचा प्रथम स्मृतिदिन

महाविद्यालयात आयोजित २६ जानेवारी प्रजासत्ताक दि

‘मी व माझे सहकारी’
वैयक्तिक अहवाल

प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील

१) सामाजिक शास्त्र आयोजित अण्णा भाऊ साठे जयंतीदिनादिवशी अण्णा भाऊ साठे यांच्या साहित्याचे विशेष व 'स्मशानातील सोनं' या कथेचे प्रकट वाचन, दूधसाखर महा. बिद्री दि. १ ऑगस्ट, २०१७

२) उत्कृष्ट कार्यक्रम अधिकारी रा. से. यो. शिवाजी विद्यापीठाचा द्वितीय पुरस्कार दि. ११-८-२०१७

३) API कार्यशाळा उपस्थित 'सुटा' आयोजित शि. वि. कोल्हापूर दि. १७-९-२०१७

४) अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक सत्र १. दूधसाखर महा. बिद्री, बुधवार दि. ४-१०-२०१७ ते शनिवार दि. १४-१०-२०१७ अखेर

५) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचक, शिवाजी कॉलेज, सातारा, बुधवार दि. २९-११-२०१७

६) वरिष्ठ पर्यवेक्षक - सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय, मुरगूड. सोमवार दि. ४-१२-२०१७ ते शनिवार दि. ९-१२-२०१७ अखेर

७) प्रभारी प्राचार्य म्हणून काम, दि. १४-१२-२०१७ ते ९-१-२०१८

८) महाविद्यालयात 'दूध प्या, निर्व्यसनी रहा' नवोपक्रम स्वखर्चातून साजरा, शनिवार दि. ३०-१२-२०१७

९) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचन - छ. शिवाजी महाविद्यालय, कोल्हापूर. शुक्रवार दि. १२-१-२०१८. विषय - शांताराम गरुड यांचे वैचारिक लेखन

१०) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचन - आबासाहेब मराठे महाविद्यालय, राजापूर. मंगळवार दि. ३०-१-२०१८, विषय - स्त्रियांच्या चळवळी आणि साहित्य

११) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचन - बळवंत महाविद्यालय, विटा. दि. १० व ११ फेब्रुवारी, २०१८. विषय - कवि गोविंद पाटील यांच्या ग्रामीण कवितेचा आशय व नवसर्जन.

१२) राष्ट्रीय चर्चासत्र - निबंधवाचन म. ह. शिंदे महाविद्यालय, तिसंगी, शनिवार दि. १७-२-१०८. विषय - कुसुमाग्रजांची क्रांतीचा जयजयकार, राष्ट्रीय बाण्याची कविता.

१३) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचन - स. ब. खाडे महाविद्यालय, कोपार्डे, मंगळवार दि. २०-२-२०१८. विषय - म. मोरे यांच्या साहित्यातील वंचितांचे चित्रण

१४) राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंधवाचन - प्रा. डॉ. एन. डी. पाटील महाविद्यालय, मलकापूर, शनिवार दि. १७-३-२०१८, विषय - मराठी ग्रामीण कवितेवर जागतिकीकरणाचा परिणाम

डॉ. देसाई एस. बी.

१) २४ ते २६ आक्टोबर, २०१७ ॲथलॅटिक्स इंटरझोन स्पर्धा संयोजनासाठी सहभाग

२) २८ ते २९ आक्टोबर, २०१७ कबड्डी झोनल स्पर्धा संयोजनासाठी सहभाग

३) ०६ ते १० नोव्हेंबर, २०१७ बी.ए. भाग एक चे मध्यवर्ती मूल्यमापन

४) ११ ते २८ नोव्हेंबर, २०१७ बी.ए. भाग दोन

चे मध्यवर्ती मूल्यमापन

५) ३० नोव्हेंबर, २०१७ सत्यशोधक समाज यांच्या वतीने संविधान दिनाचे संयोजन

६) ०६ डिसेंबर, २०१७ महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त हिंदीतून विचार मांडले.

७) २० जानेवारी, २०१७ सहकार कार्यशाळेत सहभाग

८) २५ जानेवारी, २०१७ इंग्रजी पेपर रिडींग स्पर्धात सहभागी

९) ०६ व ०७ फेब्रुवारी, २०१८ बी.कॉम भाग एक हिंदी पेपर सेटींग समितीमध्ये अध्यक्ष म्हणून काम

१०) एकदिवसीय कार्यशाळा राधानगरी महाविद्यालय राधानगरी दि. १६ मार्च, २०१८ सहभाग

प्रा. डॉ. एन. एम. पाटील

१) राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये कला शाखा प्रकल्पाधिकारी म्हणून काम केले. यामध्ये म हाविद्यालयातील वेगवेगळ्या कामकाजाबरोबर वाळवे खुर्द गावामध्ये सात दिवसाच्या कॅम्पचे आयोजन, रक्तदान शिबिर अशा कार्यक्रमांचे आयोजन केले.

२) सदर शैक्षणिक वर्षात मी "Socio Economic Impact on command Area of Doodhganga Irrigahon project in kolhapur district : A Spatio temporal Analyses" या विषयावर Ph.D. चा प्रबंध शिवाजी विद्यापीठाकडे सादर केला व ११-७-२०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठाकडून मला Ph.D पदवी मिळाली.

३) कै. शिवा रामा पाटील सहकारी पाणीपुरवठा संस्था मर्या., कारभारवाडी या संपूर्ण स्वयंचलित ठिबक सिंचन राबवणाऱ्या संस्थेचा अध्यक्ष म्हणून कार्यरत.

४) श्री. ज्ञानेश्वर माऊली सार्वजनिक वाचनालय, कारभारवाडी या संस्थेचा संस्थापक अध्यक्ष म्हणून कार्यरत.

५) 'पाणीपुरवठा संस्था व ठिबक सिंचन काळाची गरज' या विषयावर विविध ठिकाणच्या शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन. यामध्ये माणगाव (ता. करवीर), म्हालसवडे (ता. करवीर), हळदी (ता. कागल), आमशी (ता. करवीर) या गावात जाऊन शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन केले.

६) भोगावती महाविद्याय, कुरुकली व विजयसिंह यादव महाविद्यालय पेठवडगाव येथील विद्यार्थ्यांना 'ठिबक सिंचन काळाची गरज' याबाबत मार्गदर्शन केले.

७) सर सेनापती संताजी घोरपडे कारखान्याच्या माध्यमातून आठ गावातील ५०० शेतकऱ्यांना 'ठिबक सिंचनाचे फायदे' या विषयावर मार्गदर्शन केले.

८) मौजे कारभारवाडी गावामध्ये (६० कुटुंबामध्ये) जवळपास ६६ गांडुळ खतांच्या बेडची निर्मिती करून सेंद्रीय शेती विकासासाठी प्रयत्न केले. यामध्ये सक्रीय सहभाग.

९) शिवाजी विद्यापीठ विभागीय व आंतरविभागीय विविध स्पर्धांच्या आयोजनामध्ये सदस्य म्हणून काम पाहिले.

१०) "Agricultrual Efficiency in the command

Area of Doodhganga irrigation project in Kolhapur District." या विषयावरील शोधनिबंध 'विद्यावार्ता' या आंतरराष्ट्रीय अंकामध्ये प्रसिद्ध झाला.

११) An influence of Growth of irrigated Area on Agricultural land use : A Case study या विषयावरील शोधनिबंध डी. पी. भोसले कॉलेज, कोरेगाव आयोजित आंतरराष्ट्रीय सेमिनारच्या इतिवृत्तात प्रसिद्ध झाला.

१२) भोगावती महाविद्यालयात आयोजित 'Application of GIS & GPS' या विषयावरील एकदिवसीय कार्यशाळेत महाविद्यालयातील पाच विद्यार्थ्यांसह उपस्थित राहिलो व एका सत्राचा चेअरमन म्हणून काम पाहिले.

१३) आपल्या महाविद्यालयातील लीड कॉलेज अंतर्गत 'सहकार व्यवस्थापन' व 'Scientific Study techniques' या कार्यशाळेस उपस्थिती.

१४) २६ मे, २०१७ रोजी 'वाल्मी' या औरंगाबाद स्थित संस्थेत 'Motiviting the WUA's in irrigation water management in Maharashtra' या विषयावर 'जलसंपदा विभागाच्या' अधिकाऱ्यांना मार्गदर्शन केले.

प्रा. डॉ. आनंद वारके

१. सन २०१७ ते २०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी माहिती पत्रक समितीचे निमंत्रक म्हणून काम केले.

२. सन २०१७ ते २०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी बी.ए. भाग १ या वर्गासाठी प्रवेश समिती सदस्य म्हणून काम केले.

३. सन २०१७ ते २०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी सर्व शिष्यवृत्ती माहिती प्रबोधन व पूर्तता समितीचे निमंत्रक म्हणून काम केले.

४. सन २०१७ ते २०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी ग्रंथालय समिती सदस्य म्हणून काम केले.

५. सन २०१७ ते २०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी बी.ए. भाग १ शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर परीक्षा प्रथम व द्वितीय सत्र उत्तरपत्रिका मूल्यमापन केंद्र संचालक म्हणून काम केले. तसेच निकाल वेळेत शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथील परीक्षा विभागाकडे पाठविला.

६. महाविद्यालयाकडे नव्याने सुरू केलेल्या पदव्युत्तर कला विभागाचे समन्वयक म्हणून काम केले.

७. महाविद्यालयाच्यावतीने घेतलेल्या कोल्हापूर जिल्हा क्रीडा परिषदेच्या विविध स्पर्धा पार पाडण्यासाठी समिती सदस्य म्हणून कार्य.

८. दि. २७-१-२०१८ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने घेतलेल्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धेतील कबड्डी स्पर्धा समिती प्रमुख म्हणून काम पाहिले.

९. दि. १-८-२०१७ रोजी अण्णा भाऊ साठे जयंतीनिमित्त 'मुंबईची लावणी' या काव्याचे विवेचन व गायन

१०. दि. १३-१०-२०१७ बी.ए. भाग १ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र २

११. दि. १५-११-२०१७ बी.ए. भाग ३ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र ५

१२. दि. २३-११-२०१७ ते २५-११-२०१७ बी.ए. भाग ३ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र ६

१३. दि. ६-११-२०१७ बी.ए. भाग १ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र १

१४. दि. ९-१२-२०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर मराठी विभाग आयोजित 'वसंत आबाजी डहाके यांचे साहित्य' या विषयावरील चर्चासत्रास उपस्थित.

१५. डी. आर. माने कॉलेज कागल येथील मराठी विभागाच्यावतीने दि. २०-१२-२०१७ रोजी आयोजित केलेल्या अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत 'सूत्र संचालन' या विषयावरील एक दिवसीय कार्यशाळेस विद्यार्थ्यांसह उपस्थित.

१६. दि. २१-१२-२०१७ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने संस्थेच्या नवनिर्वाचित अध्यक्ष, उपाध्यक्ष व संचालक मंडळाचा सत्कार करण्यात आला. सदर समारंभाचे सूत्र संचालन केले.

१७. दि. ३-१-२०१८ रोजी महाविद्यालयातील कला विभागाकडील विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी वनभोजनाचे आयोजन केले.

१८. दि. २०-१-२०१८ रोजी अग्रणी महाविद्यालय योजनेअंतर्गत महाविद्यालयात घेतलेल्या 'सहकार व्यवस्थापन' या विषयावरील कार्यशाळेचे आकस्मिक निमंत्रक म्हणून काम केले.

१९. दि. २७-१-२०१८ रोजी मराठी विभाग आयोजित 'सुंदर मराठी हस्ताक्षर' स्पर्धेच्यानिमित्ताने 'सुंदर मराठी हस्ताक्षर' या विषयावर व्याख्यान दिले.

२०. दि. ३-२-२०१८ रोजी विद्यार्थी विविध गुणदर्शन कार्यक्रमात गीत गायन केले.

२१. दि. २७-२-२०१८ रोजी मराठी भाषा दिनानिमित्त 'मोबाईलवर विविध मराठी कळ फलक व ॲप्सचे उपयोजन' या विषयावर व्याख्यान दिले.

२२. दि. ४-४-२०१८ ते ५-४-२०१८ बी.ए. भाग ३ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र ६

२३. दि. ३-४-२०१८ बी.ए. भाग १ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र १

२४. दि. १२-४-२०१८ बी.ए. भाग १ उत्तरपत्रिका मूल्यमापन सत्र २

प्रा. डॉ. ए. आर. माने

१. छ. शाहू महाराज जयंती प्रमुख मार्गदर्शक दि. २६ जून, २०१७ रोजी महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन

२. जुलै २०१७ रोजी बी.ए. भाग १ च्या विद्यार्थ्यांच्या 'स्वागत समारंभ' आयोजनात सक्रिय सहभाग व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन

३. सप्टेंबर २०१७ 'विद्यार्थी शिक्षक दिना'ची तयारी करून घेतली व विद्यार्थी शिक्षकांना मार्गदर्शन केले.

४. युथ फेस्टिवलसाठी मराठी, हिंदी व इंग्रजी वक्तृत्वाची विद्यार्थ्यांची तयारी करून घेतली.

५. युथ फेस्टिवल 'वाद-विवाद' स्पर्धेसाठी कु. प्रियांका मगदूम व माधुरी अस्वले यांना मार्गदर्शन केले. योग्य ती तयारी करून घेतली. जिल्हास्तरीय प्रथम व मध्यवर्ती युवा

महोत्सवामध्ये प्रथम क्रमांक प्राप्त झाला.

६. भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा ६ डिसेंबर, २०१७ रोजी महापरिनिर्वाण दिन कॉलेजमध्ये संपन्न झाला. यावेळी उपस्थित विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

७. वक्तृत्व कमिटीमार्फत महाविद्यालयामध्ये वक्तृत्व स्पर्धेचे आयेजन केले. एकूण १५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

८. वक्तृत्व स्पर्धेतील पाच विद्यार्थ्यांना विशेष बक्षीस. प्रत्येकी १०१ रुपये प्रमाणे डॉ. ए. आर. माने यांनी स्वत: दिली.

९. भारतमाता हायस्कूल, बोरवडे 'पारंपरिक दिवस' प्रमुक पाहुणे म्हणून उपस्थित.

१०. ५ फेब्रुवारी, २०१८ सामाजिक सलोखा परिषद, कागल येथे प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित.

प्रा. एस. आर. पाटील

१. २६ जून, २०१७ रोजी शाहू जयंतीनिमित्त सामाजिक शास्त्र निमंत्रक म्हणून सहभागी

२. दि. १२-७-२०१७ रोजी बी.ए. भाग १ स्वागत समारंभ निमंत्रक म्हणून आयोजित करून संपन्न केला.

३. दि. १२-९-२०१७ रोजी बी.ए. भाग ३, शिक्षक दिन निमंत्रक म्हणून सहभागी

४. दि. ६-१२-२०१७ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन साजरा केला.

५. अण्णा भाऊ साठे जयंती व लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी साजरी केली.

६. दि. ३ जानेवारी, २०१८ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंती साजरी

७. दि. १२-१-२०१८ रोजी राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंती साजरी, मुख्य मार्गदर्शक म्हणून सहभाग.

८. राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंती निमित्त भव्य वक्तृत्व स्पर्धा आयोजित केल्या, त्याला अत्यंत चांगला प्रतिसाद मिळाला.

९. दि. २७ व २८ जानेवारी, २०१८ रोजी बी.ए. भाग ३ ची औंध, सातारा, महाबळेश्वर, पाचगनी, प्रतापगड, महाड, रायगड येथे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन आणि सहभाग.

१०. एकदिवसीय कार्यशाळा राधानगरी महाविद्यालय राधानगरी, दि. १६ मार्च, २०१८ सहभाग

११. Two day National Seminar 9th and 10 th Feb., 2018, विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर.

१२. दि. ७ मार्च, २०१८ रोजी बी.ए. भाग ३ चा सदिच्छा समारंभ. सदर कमिटीमध्ये डॉ. अनिल माने, प्रा. जानवे ए. डी., माने ए. बी., करपे एल. एस., शिंदे डी. के. यांचे सहकार्य लागले.

प्रा. डॉ. लक्ष्मण शाहू करपे

१. प्रवेश कमिटी प्रमुख

२. वृक्षारोपण व संवर्धन कमिटी प्रमुख

३. स्पर्धा परीक्षा आणि रोजगार मार्गदर्शन कमिटी सदस्य

४. शिवाजी विद्यापीठ अर्थशास्त्र असोसिएशनचे कार्यकारणी सदस्य

५. स्पर्धा परीक्षा कमिटी सदस्य म्हणून काम पाहिले.

६. ग्रंथालय कमिटी सदस्य म्हणून काम पाहिले.

७. महाविद्यालयाच्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धेच्या कमिटीत सदस्य म्हणून काम पाहिले.

८. मराठी अर्थशास्त्र परिषदेचा अजीव सदस्य.

९. अग्रणी महाविद्यालय योजनेअंतर्गत सहकार व्यवस्थापन आणि प्रशिक्षण कार्यशाळेचे दि. २०-१-२०१८ रोजी महाविद्यालयामध्ये आयोजन केले.

१०. मराठी अर्थशास्त्र परिषदेचे ४१ वे वार्षिक अधिवेशन फैजपूर येथे उपस्थिती.

११. शिवाजी विद्यापीठ अर्थशास्त्र परिषदेच्या २८ वे वार्षिक अधिवेशनासाठी क्रांती अग्रणी जी. डी. लाड कुंडल महाविद्यालय येथे उपस्थिती.

१२. सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय मुरगूड येथे सुप्रशासन या विषयावरील एक दिवशीय कार्यशाळेत सहभाग.

१३. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए.बी.एस्सी भाग एक, दोन व तीन या परीक्षेच्या अंतर्गत बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम पाहिले.

१४. दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री इंग्रजी विभागाच्या वतीने आयोजित पेपर रिडींग या विषयावरील एक दिवशीय कार्यशाळेत उपस्थित.

१५. दि. ६-११-२०१७ ते २२-११-२०१७ या कालावधीत बी.ए. भाग १ सेमी ३ ऑक्टोबर, २०१७ या लेखी परीक्षेच्या उत्तर पत्रिकेचे मूल्यमापन केले.

१६. बी.ए. भाग १ सेमी १ या परीक्षेच्या अर्थशास्त्र विषयाच्या लेखी परीक्षेच्या उत्तर पत्रिकेचे मूल्यमापन केले.

१७. महावीर महाविद्यालयात माजी विद्यार्थी संघाचा कार्यकारणी सदस्य म्हणून कार्य करीत आहे.

१८. दि. १२ व १३ मार्च, २०१८ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे इतिहास विभाग राजर्षी शाहू अभ्यास केंद्र आणि सामाजिक वंचितता आणि समावेशन समिती मार्फत आयोजित केलेल्या पूण्यश्लोक राजमाता अहिल्यादेवी होळकर जीवन व कार्य या विषयावरील चर्चासत्रात सहभाग.

प्रा. एस. जी. खानापुरे

१. Time-Table Committee चे Convenior म्हणून २०१७-१८ चे शास्त्र शाखेकडील वेळापत्रक बनवले आहे.

२. स्टँडिंग कमिटीचे सदस्य म्हणून मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या अडीअडचणी जाणून घेण्यासाठी व त्याची सोडवणूक करण्यासाठी विद्यार्थ्यांसमवेत दोन वेळा, तसेच प्राचार्य व इतर प्राध्यापकांसमवेत दोन वेळा मीटिंग आयोजित करण्यात आली होती. तसेच मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांशी संबंधित यू.जी.सी. व युनिव्हर्सिटीकडून वेळोवेळी आलेल्या सर्व पत्रांना उत्तर दिले व अहवाल पाठवले.

३. Library committee चे सदस्य म्हणून Library च्या विकासासाठी बोलवण्यात आलेल्या प्रत्येक मीटिंगमध्ये उपस्थित राहून विचार मांडले.

४. अग्रणी महाविद्यालय अंतर्गत दि. १-१-२०१८ रोजी आपल्या व इतर महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांकरिता 'शास्त्रशुद्ध अभ्यास कसा करावा?' या विषयी एकदिवशीय कार्यशाळा आयोजित.

५. वर्षभर बी.एस्सी भाग ३ व बी.एस्सी भाग २ च्या विद्यार्थ्यांकरिता व्यक्तिमत्त्व विकास, स्टेज भीती, एकाग्रता आणि स्मरणशक्ती, ध्यानधारणा, वक्तृत्व कला, सुसंवाद कला, इत्यादी विषयांवर व्याख्याने.

६. दि. १ ते ३ फेब्रुवारी, २०१८ या कालावधीत शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे रसायनशास्त्र विषयावरील International Confarance मध्ये सहभाग.

प्रा. जानवे ए. डी.

१. सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात कला विभागाचा स्टाफ सेक्रेटरी म्हणून काम पाहिले.

२. बी.ए. भाग १ या वर्गात नवीन प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश कमिटी सदस्य म्हणून प्रवेश देण्यासाठी शैक्षणिक वर्ष सन २०१७-१८ च्या प्रवेश कमिटीमध्ये काम केले.

३. बी.ए. भाग १ या वर्गात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांच्या 'स्वागत-समारंभ' कार्यक्रमासाठी सामाजिकशास्त्र कमिटीचा सदस्य म्हणून सदर कार्यक्रमाचे आयोजन केले. (दि. १२ जुलै, २०१७ रोजी)

४. दि. २६ जून, २०१७ रोजी छ. शाहू जयंती साजरी करण्यासाठी सामाजिकशास्त्र कमिटी सदस्य म्हणून कार्यक्रमाच्या आयोजनात सहभाग.

५. दि. ९ ऑगस्ट, २०१७ 'क्रांतिदिन' कार्यक्रमाच्या आयोजनात सहभाग.

६. दि. १ ऑगस्ट, २०१७ रोजी अण्णा भाऊ साठे व लोकमान्य टिळक जयंतीच्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यासाठी कमिटी सदस्य म्हणून सहकार्य

७. दि. ६ सप्टेंबर, २०१७ च्या ऐवजी दि. १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजी (काही तांत्रिक अडचणीमुळे) कॉलेजमधील बी.ए. भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'विद्यार्थी-शिक्षक दिन' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यासाठी सामाजिकशास्त्र कमिटी सदस्य म्हणून सक्रिय सहभाग घेतला.

८. मुख्यमंत्री सहाय्यत्ता निधीसाठी रु. २९३६/- एवढी देणगी दिली. (दि. २९-९-२०१७ च्या पगारातून)

९. दि. २३-१०-२०१७ ते ३-११-२०१७ या कालावधीमध्ये External Sr. Superivisor म्हणून प्रा. डी. एन. पाटील यांच्या ऐवजी कर्मवीर महाविद्यालय, गारगोटी येथे काम पाहिले.

१०. दि. ११-११-२०१७ रोजी बी.ए. भाग १ सेमीस्टर-१ या वर्गाचे समाजशास्त्र विषयाचे पेपर तपासले.

११. अर्जुनवाडा येथील दत्त प्रासादिक मंडळाला दत्त जयंतीनिमित्त प्रवचनासाठी ५०० रु. ची आर्थिक मदत. दि. २ डिसेंबर, २०१७. प्रवचन विषय - भक्ती प्रवचनकार - श्री. अशोक पाटील कौलवकर (सर) गारगोटी.

१२. दि. ६ डिसेंबर, २०१७ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यासाठी सहकार्य केले व डॉ. आंबेडकरांच्यावर भाषण दिले.

१३. दि. ३ जानेवारी, २०१८ रोजी सावित्रीबाई फुले व स्वामी विवेकानंद जयंती निमित्त कॉलेज अंतर्गत सामाजिकशास्त्र कमिटीतर्फे भव्य वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन केले व या स्पर्धेतील यशस्वी विद्यार्थ्यांना (दुसऱ्या क्रमांकाचे) बक्षीस रुपये ४०१ रु. प्रा. डी. के. शिंदे व प्रा. जानवे ए. डी. (समाजशास्त्र विभाग) तर्फे देण्यात आले.

१४. दि. १२ जानेवारी, २०१८ रोजी राजमाता जिजाऊ जयंती निमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन केले.

१५. दूधसाखर महाविद्यालय बिद्री आयोजित अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत 'सहकार व्यवस्थापन' या विषयावरील एकदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग घेतला. दि. २० जानेवारी, २०१८.

१६. दि. २२ जानेवारी, २०१८ रोजी विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर समाजशास्त्र विभागा तर्फे आयोजित केलेल्या 'नॅशनल सेमीनार' मध्ये सहभाग घेतला.

१७. दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री आयोजित अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत बी.ए. भाग ३ (इंग्रजी) स्टुडंट पेपर रिडिंग कॉपीस्टेशन कार्यक्रमास उपस्थिती. दि. २५ जानेवारी, २०१८.

१८. दि. २८ डिसेंबर, २०१७ रोजी सदाशिवराव मंडलिक महाविद्यालय, मुरगूडने लिड कॉलेज अंतर्गत आयोजित केलेल्या वर्कशॉपमध्ये सहभाग घेतला.

१९. दि. ५-२-२०१८ ते २५-२-२०१८ या कालावधीमध्ये सौराष्ट्र युनिव्हर्सिटी राजकोट येथील UGC : Human Resource Development Center ने आयोजित केलेल्या रिफ्रेशर कोर्स व्यवस्थीतरित्या पूर्ण केला.

२०. बुधवार दि. ७ मार्च, २०१८ रोजी बी.ए. भाग ३ या वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या सदिच्छा समारंभ कार्यक्रमाचे, सामाजिकशास्त्र कमिटी सदस्य म्हणून आयोजन केले.

प्रा. ए. बी. माने

१. शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. १५-१०-२०१७ रोजी बी.ए. भाग २ या वर्गाचे पे. नं. ३ उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे काम पूर्ण केले.

२. सदाशिवराव मंडलिक, मुरगूड येथे दि. २३-१०-२०१७ ते ३-११-२०१७ पर्यंत बहिस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम पाहिले.

३. शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. ४-११-२०१७ ते ११-११-२०१७ रोजी बी.ए. भाग २ या वर्गाचे पे. नं. ८, ९, ११ उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे काम पूर्ण केले.

४. दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री येथे दि. ६-११-२०१७ रोजी बी.ए. भाग १ या वर्गाचे पे. नं. १, २ उत्तर पत्रिका मूल्यमापनाचे काम पूर्ण केले.

५. शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. १८-११-२०१७ ते ७-१२-२०१७ रोजी बी.ए. भाग २ पे. ४ या वर्गाचे मूल्यमापनाचे काम पूर्ण केले.

६. के. एच. कॉलेज, गारगोटी येथे दि. २३-१०-२०१७ रोजी अग्रणी महाविद्यालय योजने

अंतर्गत घेण्यात आलेल्या 'Direct Seletion of sarpanch : Impact on Rural politiks' या विषयावर कार्यशाळात सहभाग घेतला.

७. शहाजी कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. १२-१-२०१८ रोजी 'आजच्या संदर्भात वैचारिक साहित्याची प्रस्तुतता' 'आज के संदर्भ मे वैचारिक साहित्य की प्रासंगिकता' या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्र संपन्न झाले, त्यात सहभाग.

८. दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री येथे दि. २०-१-२०१८ रोजी 'सहकार व्यवस्थापन' या विषयावर कार्यशाळा झाली, त्यात सहभाग.

९. विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर येथे दि. २२-१-२०१८ रोजी 'Socio-Economic Problems of Semi - Nomadic, Nomadiese Dr. notifited Tribess' या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्र संपन्न झाले त्यात सहभाग.

१०. दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री येथे दि. २५-१-२०१८ रोजी intercolleqiate paper Roading Competition B.A. III English (Special) या विषयावर कार्यशाळा संपन्न झाले, त्यात सहभाग.

११. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर कै. श्रीमती शारदाबाई गोविंदराव पवार अध्यासन येथे दि. ३१-१-२०१८ रोजी 'स्त्रिया : काल व आज' या विषयावर कार्यशाळा संपन्न झाले त्यात सदस्य.

१२. सौराष्ट्र विद्यापीठ, राजकोट (गुजरात) येथे दि. ५-२-२०१८ ते २५-२-२०१८ पर्यंत रिफ्रेशर कोर्स संपन्न झाले, त्यात सहभाग.

श्री. ए. आर. नगरकर

१. शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये ग्रंथालय संगणीकरणासाठी २३००० पुस्तकांच्या सोळापैकी आठ फिल्डचे डाटा एंट्रीचे काम पूर्ण केले.

२. दि. ७-९-२०१७ रोजी स्वामी विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर येथे झालेल्या एकदिवसीय कार्यशाळेत संसाधन व्यक्ती म्हणून योगदान दिले.

३. दि. १४-९-२०१७ रोजी हॉटेल कोनरॅड, पुणे येथे संपन्न झालेल्या 'Pro Quest Forum' मध्ये सहभाग घेतला.

४. दि. १७-९-२०१७ रोजी बॅ. खर्डेकर ग्रंथालय शिवाजी विद्यापीठ यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या एकदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग घेतला.

५. दि. १८ ते २० जानेवारी, २०१८ मध्ये 'Internet of Things and Current Trends in Libraries' या थीमवर आधारित मेहसाना गुजरात येथे झालेल्या इंटरनॅशनल कॉन्फरन्समध्ये पेपर सादरीकरण केले.

Dr. S. A. Salokhe

1. I worked as a Arts faculty Time-Table Committee convenor for the year 2017-18.
2. I worked as a member of NAAC committee for the year 2017-18.
3. I worked as a sport committee member
4. I worked as a member of Magazine and wallpaper committee.

5. I worked as a member of Admission committee.
6. I worked as a member of Anti-Sexual Harassment and women Grievance Redressed Cell.
7. I worked as a subject expert in English for the placement camp of the Assistant professor at Shivaji University Kolhapur on 5th May, 2017.
8. I have been selected unanimously as a deuty executive of Karveer Nagar Wachan Mandir, Kolhapur.
9. I worked as a Chairman of B.A. I English Compulsory paper at Shivaji University, Kolhapur.
10. I worked as a paper setter of B.A. I English compulsory (Sem.-II) at Shivaji University, Kolhapur.
11. I completed a 'Short-term Course' on 'Gender Sensitisation in Indian Culture' from 8th jan, 2018 to 14th Jan., 2018 at Saurashtra University, Rajkot, Gujrat.
12. I worked as a co-ordinator of intercollegiate paper reading competition for the students B.A. III English SPI under the lead college cluster sheme of Shivaji university, Kolhapur on 25th Jan, 2018 at Doodhsakhar Mahavidyalaya, Bidri.
13. I worked as an editor of Vibhagiya Marathi Sahitya Sammelan 'Bharari' organized by Maharashtra Rajya Sahitya Mandal and Karvir Nagar Wachan Mandir, Kolhapur on 21st and 22nd Jan, 2018.
14. I worked as a subject expert for the selection of Assistant professor at Atpadi college, Atpadi on 17th Jan, 2018.
15. I participated in one day workshop on NAAC Methodology New Formt organized by Radhanagari College, Radhanagari on 16th Mar, 2018

Dr. Kulkarni S. N.

1. Power point presentation made before staff on 'New guidelines of NAAC and Quality Indicator Framework'
2. Attended on day workshop on 'Revised guidelines of NAAC at Mahavir College, Kolhapur on 13th Dec. 2017.
3. Worked as a referee for Science Exhibition held at Gujarathi High School, Kolhapur.
4. Attended and guided workshop held at 'Sanjay Ghodawat, University, Kolhapur' with students.
5. As a part of study four visited to Bhabha Atomic Research Centre, Mumbai and Nehrus Science Centre along with students on 5-7th Feb. 2018.
6. Attended workshop on 'Research based paedagogical Tools, held at sacred heart college, Kerala and made poster presentation from 11-14 Oct. 2017.

Dr. K. R. Sanadi

- As a NSS Programme officer I arranged different lecturesfer volucuteers, cleaness drive in college campus as well as Balumama temple, Blood donation camp, NSS special camp etc.
- I also all as a member competitive exam & carrier guidance committee.
- I also all as a B.C. Scholarship committee member.
- I have participated in UNICEF sponsored two days work shop on 'Reduction of Neo-natal Mortality/ All Children in School and Learning/ Migration/Wash' on 15th-16th Sept. 2017.
- I also attend the meeting & NSS 'yearly planning of work' at SUK on 11-8-2017
- I also participated in the Faculty Development programe for Global Bussiness Foundation skills 'Conducted by Infosys BPO ltd. At Kolhapur from 9th Nov. to 16th Nov. 2017.
- I am participated in 'Scientific study techniques' which was organized by D. M. Bidri under lead college cluster on 1st Jan 2018.

With this I also published my research work in international Journal which are given bellow

- Effect of cobalt substitution on thermoelectrical and magnetic properties of copper ferrites synthesized by simple sol-gel method. Advanced porous material, vol. 5, 1-7, 2017. (American Scientific Publishers (ASP)
- Impact of Ni substitution on structural, Electrical and Thermoelectrically properties of Zinc aluminum chromites synthesized by sol-gel route and their photo catalytic investigation. Material Research MR-2017-0490.
- Structural and Electrical properties of cobalt substituted copper ferrites synthesized by sol-gel Autocombution method; Material Focus, Vol. 6, pp. 1-6, 2017 (ASP)
- Separation of Gadolinium (III) by solreut Extraction using N-n-octylanitine as an Extract ant, material focus, Vol. 6, pp. 1-6, 2017. (ASP)
- Preparation of cobalt substituted zinc aluminium chromite : photo catalytic properties and Suzuki cross coupling reaction. Journal of material science : materials in Electronics : https://doi.org/10.1007/s10854-018-8716-x (JMSE)

I also participated Rusa sponsored Faculty Improvemant Programme : 07 on "E-Learning and E-Content Development" which was organized by UGC : HRDC, Saurastra university, Rajkot, Gujarat from 12-2-2018 to 18-2-2018.

Prof. C.YJadhav

1) I worked as the co-ordinator of Lead College Scheme of Shivaji University, Kolhapur. (Cluster - D. R. Mane Mahavidyalaya, Kagal) Through this scheme, our college received 4 programmes with the funding of Rs.40000/-. All the programmes were successfully organized in the college.

2) I was invited for a Guest Lecture by the Department of English, D.K.A.S.C. College, Ichalkaranji on Friday 29th September 2017 on the topic "Phrases in English" for the students of B.A.III English (Special).

3) I worked as the Chairman of the Paper Setting Committee in English! Comp and Special- % papers) at B.A.III for Oct./Nov.2017 and March/April 2018 Examinations of Shivaji University, Kolhapur.

   I also worked as the Chairman of the Paper Setting Committee in English at B.A.II English (Optional 2 Papers) for Oct./Nov.2017 Examinations of Shivaji University, Kolhapur.

4) I was invited as a Resource Person by the Department of English, Raje Ramarao Mahavidyalaya, Jath for the One Day Workshop on 'Foundation and Practice in Basic Grammar and Communication Skills' for the Higher Primary and Secondary School English Teachers in Jath Taluka on Monday 15th January 2018. I guided the School English Teachers on "My Role in English Language Teaching".

5) I attended the Information Session organized by IQAC of Shivaji University, Kolhapur on 'Revised Quality Indicative Framework of NAAC' on 22nd December 2017at Shivaji University, Kolhapur. Dr. Jagganath Patil, NAAC advisor guided in the Information Session.

6) I attended a One Day National Seminar on " Revised Process of Assessment and Accreditation Frameworks of NAAC" organized by Internal Quality Assurance Cell of The New College, Kolhapur on Saturday 27th January 2018.

Dr. Gangawane S. A.

1. I have worked as a
   - Admission Committee - B.Sc.II
   - Member - Cultural and Youth Festival Committee.
   - Member - Magazine and Wallpaper Committee
   - Member - NAAC Steering Committee.
   - Member - Annual Sports Committee
2. Publication
   - S.A. Gangawane "Effect of Electron Irradiation on the Electrodeposited Cadmium Telluride Thin Films" International Research Journal

of Science & Engineering, 217, Special Issue AI: 171-175 SJIF Impact Factor 4.11 ISSN : 2322-15. UGC Approved Journal No 63628

3. Publication in the seminars/conferences
   - Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce, Baramati organized a International Conference on Applied Nanotechnology and Nanoscience -2017 , from 07-09, December 2017. S. A. Gangawane, V. J. Fulari "Effect of Electron Irradiation on the Properties of CdTe Electrodeposited Thin Films"

4. Attended National and International Conference /Seminars /Symposia/ OP / RC / STC / FIP
   - Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce, Baramiiti organized a International Conference on Applied Nanotechnology and Nanoscience -2017, from 07-09, December 2017.
   - UGC Sponsored STC Programme Organised by Human Resource Development Centre, Saurashtra University, Rajkot Participated in 12-02-2018 To 18-02-2018

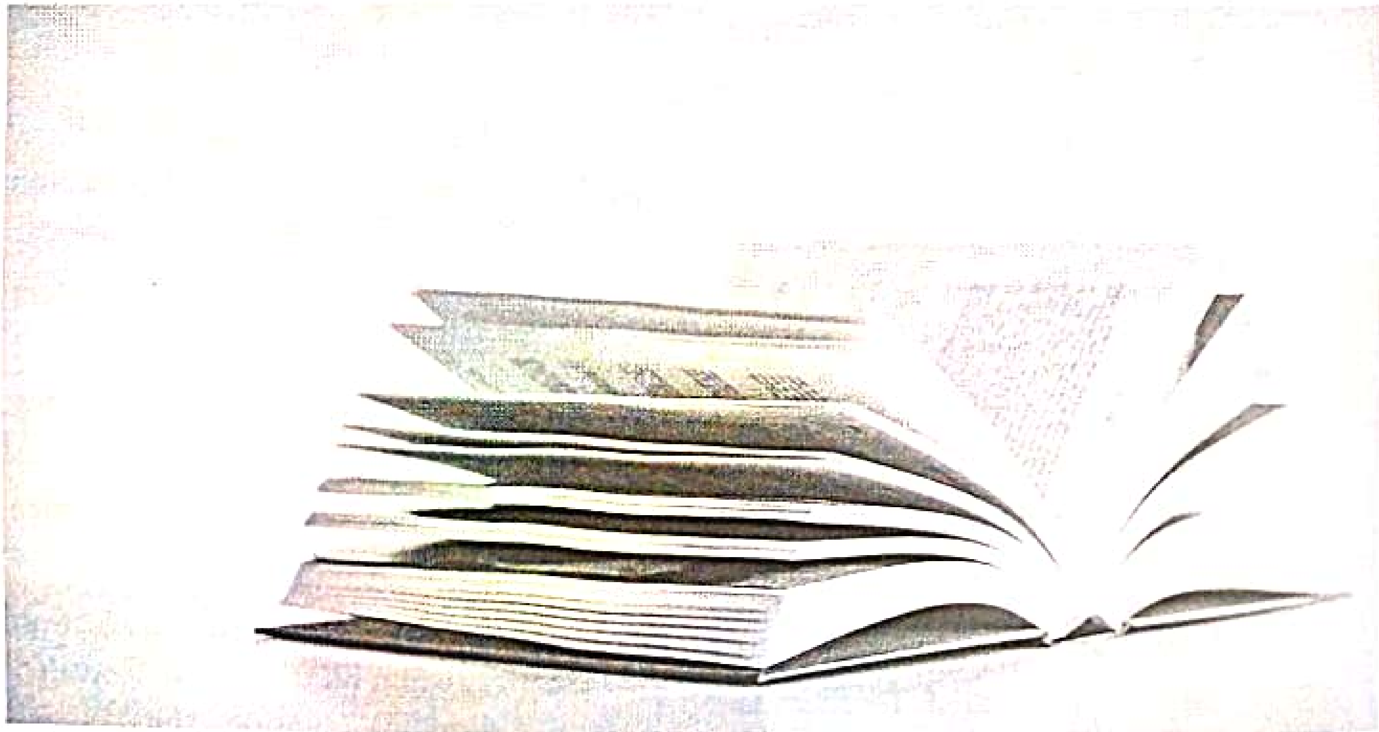

• प्राचार्य •

मा. डॉ. आर. एल. राजगोळकर
एम.एस्सी., पीएच.डी.

श्री दूधसाखर महाविद्यालय, बिद्री (मौनीनगर)

ता. कागल, जि. कोल्हापूर

महाविद्यालयाचे प्राध्यापक

मराठी विभाग

प्रा. डॉ. ए. जे. वारके
एम.ए.,बी.एड. पीएच.डी. (सेट)

प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील
एम.ए.,बी.एड., एम.फील., पीएच.डी.

इंग्रजी विभाग

प्रा. सी. वाय. जाधव
एम.ए., पी.जी.डी.टी.ई.

प्रा. डॉ. डी. एन. पाटील
एम.ए., एम.फील., पीएच.डी.

प्रा. डॉ. एस. ए. साळोखे
एम.ए., एम.एड., एम.फील. पीएच.डी.

हिंदी विभाग

प्रा. डॉ. एस. बी. देसाई
एम.ए., एम.फील., पीएच.डी.

इतिहास विभाग

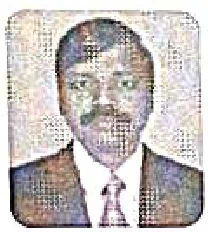

प्रा. डॉ. ए. आर. माने
एम.ए.,बी.एड., पीएच.डी. (सेट)

प्रा. एस. आर. पाटील
एम.ए.

समाजशास्त्र विभाग

प्रा. डी. के. शिंदे
एम.ए., एम.फील.

प्रा. ए. डी. जानवे
एम.ए., बी.एड., एम.फील.

राज्यशास्त्र विभाग

प्रा. ए. बी. माने
एम.ए.

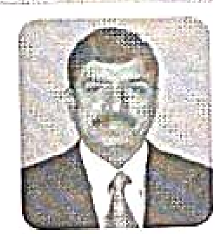

प्रा. पी. एस. पाटील
एम.ए.

भुगोल विभाग

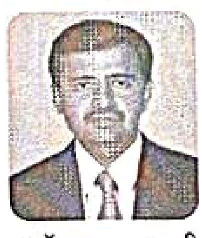

प्रा. डॉ. एन. एम. पाटील
एम.ए., पीएच.डी. (सेट)

अर्थशास्त्र विभाग

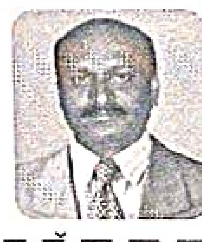

प्रा. डॉ. एल. एस. करपे
एम.ए., बी.एड., एम.फील., पीएच.डी.

शारीरिक शिक्षण विभाग

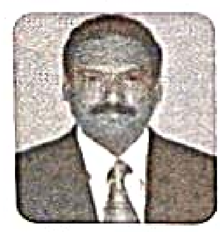

प्रा. डॉ. एन. डी. पाटील
एम.पी.एड., पीएच.डी.

भौतिकशास्त्र विभाग

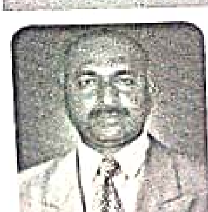

प्रा. डॉ. एच. डी. धायगुडे
एम.एस्सी., पीएच.डी.

प्रा. डॉ. एस.एन. कुलकर्णी
एम.एस्सी., पीएच.डी.

प्रा. डॉ. एस. ए. गंगावणे
एम.एस्सी., पीएच.डी.

संख्याशास्त्र विभाग

प्रा. वाय. एस. पाटील
एम.एस्सी.

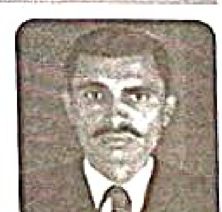

प्रा. एस. एच. पाटील
एम.एस्सी., एम.फील., पीएच.डी.

रसायनशास्त्र विभाग

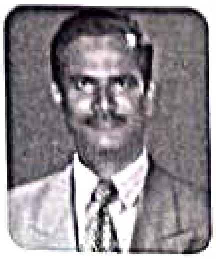
प्रा. डॉ. एस. एन. झेंडे
एम.एस्सी., पीएच.डी.

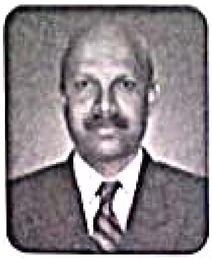
प्रा. आर. बी. चोपडे
एम.एस्सी.

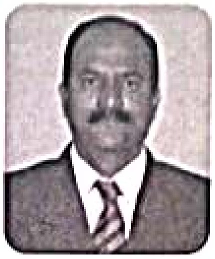
प्रा. डॉ. एस. के. सावंत
एम.एस्सी., पीएच.डी.

प्रा. एस. जी. खानापुरे
एम.एस्सी.

प्रा. डॉ. के. आर. सनदी
एम.एस्सी., पीएच.डी. (सेट)

वनस्पतीशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. एस. एस. पाटील
एम.एस्सी., एम.फील., पीएच.डी.

प्रा. जे. एम. पाटील
एम.एस्सी.

प्राणीशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. आर. एस. पाटील
एम.एस्सी., पीएच.डी.

गणित विभाग

प्रा. डॉ. डी. डी. कोमेजवार
एम.एस्सी., एम.फील., पीएच.डी.

ग्रंथपाल

श्री. ए. आर. नगरकर
एम.ए., एम.लीब., एम.फील. (नेट,सेट)

संगणक विभाग

प्रा. एस. एस. मिठारी
एम.सी.ए.

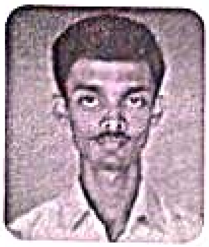
प्रा. ए. डी. पाटील
एम.सी.ए.

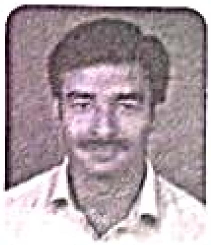
प्रा. एस. जी. पाटील
एम.सी.ए. (सेट)

संगणक विभाग प्रशासकीय कर्मचारी

श्री. रणजित पाटील
एम.ए.

श्री. सागर पाटील
बी.ए.

महाविद्यालयाचे प्रशासकीय कर्मचारी

अधिक्षक

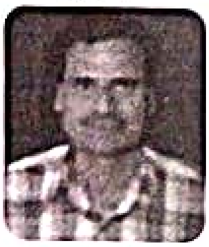
श्री. पी. व्ही. पाटील
एम. कॉम.

मुख्य लिपीक

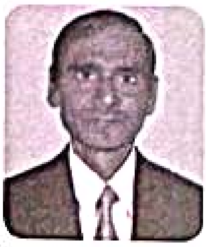
श्री. आर. एच. कंकाळ
बी. कॉम.

वरिष्ठ लिपीक

श्री. एस. के. पाटील
बी. ए.

कनिष्ठ लिपीक

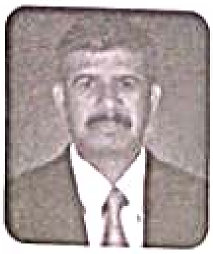
श्री. आर. एम. देसाई
बी. ए.

कनिष्ठ लिपीक

श्री. व्ही. डी. तळेकर
बी. ए.

ग्रंथालय परिचर

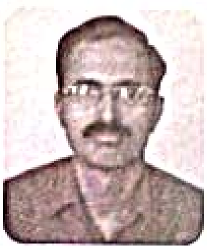
श्री. एन. एस. वारके
एम.ए., बी.एड. एम.फील. (सेट)

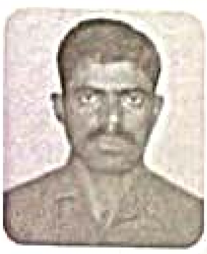
श्री. एस. टी. जोशी

श्री. जे. डी. कांबळे

ग्रंथालय परिवार

श्री. बी. एस. सुतार

श्री. ए. एम. घुंगरे पाटील

श्री. एन. व्ही. पाटील

श्री. ए. बी. हवालदार

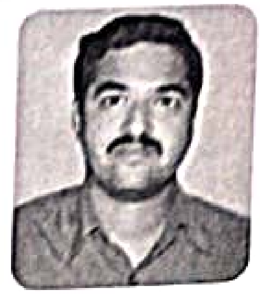

श्री. पी. आर. डाकरे

शिपाई

श्री. एस. एन. कांबळे

श्री. एस. आर. गुरव
बी.ए.

र.नं.केपीआर/केजीएल/आरएसआर/(सीआर)२२६६/९९ स्थापना : १५-१०-१९९९

श्री दूधसाखर शिक्षण सेवकांची सह. पतसंस्था मर्या.,

बिद्री, ता. कागल, जि. कोल्हापूर

■ आकर्षक व्याजदर (द.सा.द.शे.) ■

• ४६ दिवस ते १२ महिने - ७% • १३ महिने ते २४ महिने - ८% • २५ महिने ते ६० महिने - ७.५%
• ६१ महिने ते पुढे - ६% • रिकरिंग ठेव - ७% • सेव्हींग ठेव - ४%

ठेवी................ २०७.४८	गुंतवणूक............ ५९.९०	खेळते भांडवल...... ३५१.५८
फंडस ३४.७२	मालमत्ता ०.७४	वार्षिक उलाढाल.........५००
वसूल भागभांडवल.... ७५.३८	बँक शिल्लक ३७.५७	सतत ऑडीट वर्ग 'अ'
कर्जे २५३.३५	ढोबळ नफा........... १६.२१	

श्री. शिवाजी आप्पासो पाटील
मॅनेजर

प्रा. यशवंत सिताराम पाटील
चेअरमन

प्रा. विष्णुपंत दत्तात्रय शेळके
व्हा. चेअरमन

संचालक : प्रा. डॉ. संजय दशरथ पाटील, प्रा. डॉ. शशिकांत केशवराव सावंत, प्रा. डॉ. कल्लाप्पा रामचंद्र सनदी, प्रा. संजय रामचंद्र पाटील, श्री. सुधाकर वसंत कोरवी, श्री. पांडुरंग कृष्णा गुरव, श्री. नामदेव विष्णू पाटील, श्री. मारुती नारायण गिरीगोसावी, प्रा. जयश्री माधवराव पाटील, सौ. आशा सुभाष रणदिवे व सर्व सभासद, ठेवीदार

श्री दूधसाखर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बिद्री

विद्या परम् भूषणम्

(मौनीनगर) ता. कागल, जि. कोल्हापूर.

दूधसाखर महाविद्यालय

रजि.नं. F 12/2/KOP/4-9-1972 / रजि.नं. BOM/307/KOP/22-6-1972

धन्यवाद

महत्त्वाच्या नोंदी

महत्त्वाच्या नोंदी

राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत वाळवे खुर्द येथे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर

शिबीर उद्‌घाटनप्रसंगी मा. बाबासाहेब पाटील मार्गदर्शन करताना

ग्रामसफाई करताना विद्यार्थी-विद्यार्थिनी

गटार स्वच्छता करताना विद्यार्थी

पशुधन आरोग्य तपासणी

रिंगरोड मुरमीकरण

ग्रामसफाई करताना विद्यार्थी-विद्यार्थिनी

नवजात बालक व माता लसीकरण कार्यक्रम

शिबीर समारोपप्रसंगी संस्था अध्यक्ष मा. के.पी. पाटीलसा

श्री दूधगंगा वेदगंगा सहकारी साखर कारखाना लि.,

बिद्री (मौनीनगर), ता. कागल, जि. कोल्हापूर

तार : दूधसाखर, बिद्री
फोन : (०२३२५) २५४८२२ ते २५४९२६

कोल्हापूर ऑफीस : (०२३१) २६६१५७८, २६६०४९
फॅक्स : (०२३२५) २५४९७२

आमची ठळक वैशिष्ट्ये

- कारखान्याच्या गळीताची सुरुवात सन १९६३ साली १२५० मे. टन दैनंदिन ऊस गाळप क्षमतेने झाली. सध्याची गाळप क्षमता प्रतिदिनी ४५०० मे. टन आहे.
- कारखान्याचे कार्यक्षेत्र राधानगरी, भुदरगड, कागल आणि करवीर या तालुक्यातील २१८ गावांमध्ये सुमारे ३५ कि.मी. परिसरामध्ये विस्तारलेले आहे.
- कारखाना कार्यस्थळावर छत्रपती शिवाजी महाराजांचा पुर्णाकृती पुतळा स्थापन.
- सन १९९४-९५ च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा साखर संशोधन संस्था, पुणे यांनी तांत्रिक कार्यक्षमता प्रस्थापित केल्याबद्दल महाराष्ट्र राज्यातील 'द्वितीय क्रमांकाचे' पारितोषिक देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- सन १९९६-९७ च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा इन्स्टिट्यूट, मांजरी बु।।, जि. पुणे यांनी आमच्या कारखान्याचे महाराष्ट्र राज्यात सर्वाधिक Reduced Overall Recovery मिळविल्याबद्दल तांत्रिक कार्यक्षमतेचा महाराष्ट्र राज्याचा 'प्रथम क्रमांक' बक्षिस देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- सन २००९-१० व सन २०१३-१४ च्या गळीत हंगामात मे. वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूट, पुणे यांनी तांत्रिक कार्यक्षमता प्रस्थापित केल्याबद्दल 'द्वितीय क्रमांक' पुरस्कार देऊन कारखान्यास गौरविले आहे.
- कारखान्याचे २० मेगावॅट क्षमतेचा सहवीज निर्मिती प्रकल्प उभारला असून प्रत्यक्ष वीज निर्मितीस सुरुवात केली आहे.
- कारखाना कार्यस्थळावर बालवाडीपासून कला, विज्ञान आणि संगणक शाखांच्या पदवी पर्यंतच्या शिक्षणाची सोय केलेली असून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु करणेसाठी कारखाना व्यवस्थापकीय मंडळ प्रयत्नशील आहे.
- सामाजिक बांधिलकी आणि परिसरातील नागरिकांच्या वैद्यकीय सेवेकरिता सुसज्ज असे आरोग्य केंद्र कार्यस्थळावर आहे.
- कारखाना कार्यस्थळावर गांडूळ खत प्रकल्प पूर्ण क्षमतेने सुरू असून ऊस उत्पादक सभासदांना गांडूळ खत दिले जाते.
- ऊस उत्पादकांना ऊस वजन व ऊस बिल इ. माहिती एसएमएस प्रणालीद्वारे उपलब्ध.
- ना नफा ना तोटा या तत्त्वावर ऊस उत्पादक सभासदांकरिता रुग्णवाहिका उपलब्ध.
- अत्याधुनिक अग्निशमन (फायर फायटर) यंत्रणा २४ तास उपलब्ध.

मा. श्री. आर. डी. देसाई	मा. श्री. विठ्ठलराव शि. खोराटे	मा. श्री. के. पी. पाटील
कार्यकारी संचालक	व्हाईस चेअरमन	अध्यक्ष

तसेच सर्व सन्माननीय संचालक मंडळ, सभासद बंधू-भगिनी, खाते अधिकारी व सर्व सेवक वर्ग